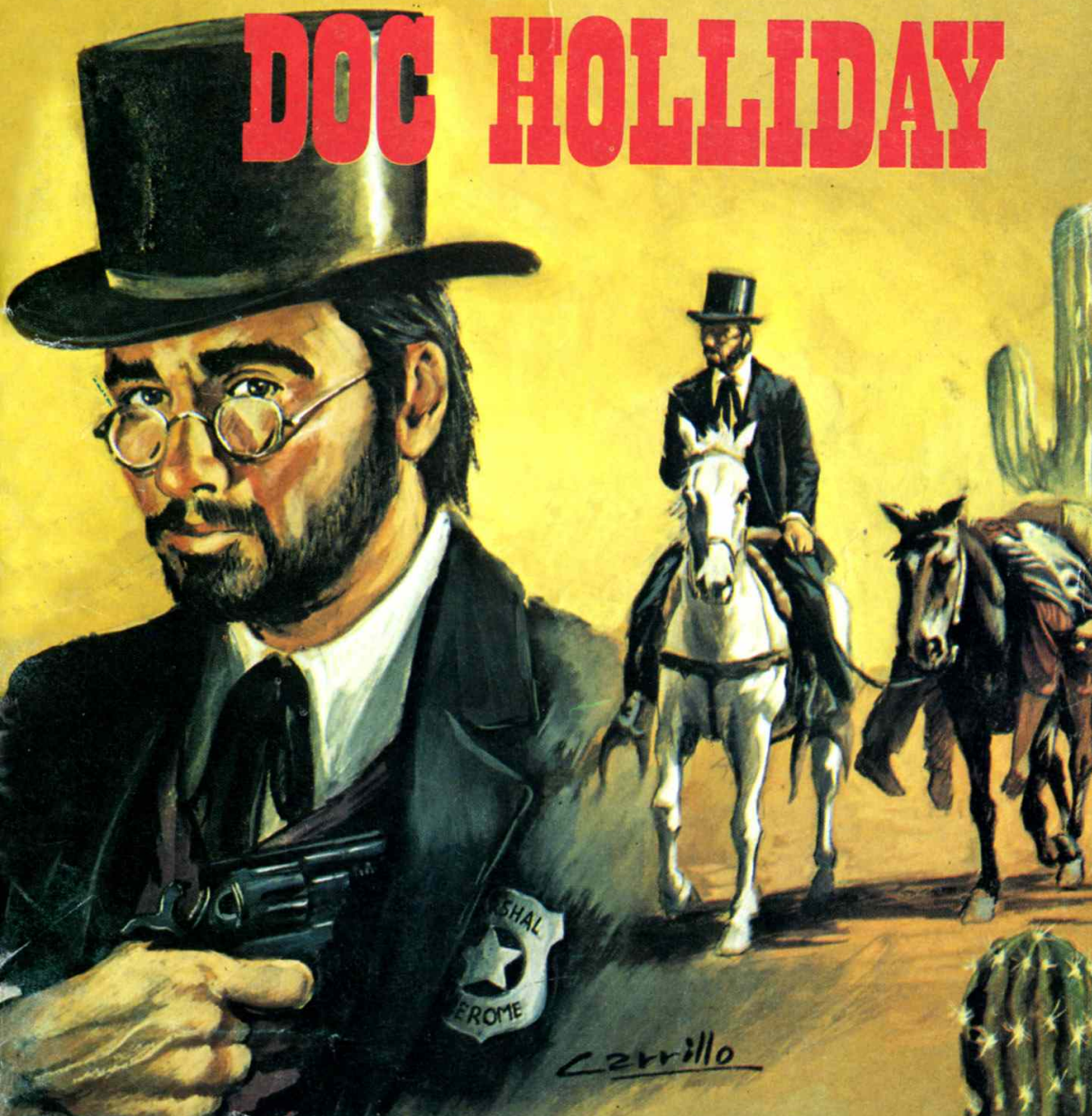

OPET

DOC HOLLIDAY

G. F. Unger:

OPET DOC HOLLIDAY

LASO 405

G. F. Unger: **OPET DOC HOLLIDAY**
Naslov originala: **HOLLIDAYS WEG**
Recenzija: Mladen Stary, književnik
Copyright: Bastei-Verlag, Bergisch Gladbach
Prijevod: Fedor Bekl
Grafčki urednik: Ivica Bartolić
Urednik: **Marcel Čukli**

LASO – Izlazi svaki tjedan – Izdavač: RO Novinsko-izdavačka djelatnost SOUR-a »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Informativno-revijalna izdanja n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, Redakcija »Romani i stripovi« – Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković – Adresa uredništva: »Laso«, Redakcija »Romani i stripovi«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, telefon: (041) 515-555 i 519-555 – Tisak: RO Štamparska djelatnost »Vjesnik« n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. i OOUR TM n. sub. o., 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) »Vjesnikova« Press agencija Zagreb. Cijena pretplate za godinu dana iznosi 780 d ili 702 d s popustom od 10 posto, a za 6 mjeseci 390 d ili 351 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10 %. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-1216 SOUR »Vjesnik«, Interna banka, s oznakom za »Laso«. Cijena za inozemstvo: DM 1,80, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,00 – Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US\$ 15,00 – Uplata za devizni račun 30101-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb (za »Laso«). Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. Zadnja kolor-stranica 9000 d, c/b stranica 7000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

Iako je Holliday znao da će brzo umrijeti, već je dva dana jahao, duboko sagnut u sedlu. Hladne je noći provodio uz veliku vatru.

U taj put uložio je posljednje ostatke snage što ih je mogao izvući iz svog tijela koje je više nalikovalo kosturu nego živom biću. Nekoliko je puta gubio svijest, ali nijednom nije pao s konja. Noćio je dobro zamotan u gunjeve, a kad bi svanulo ostao je ležati u njima sve dotle dok sunce nije počelo dobro grijati.

Danas, trećega dana otkako je na putu, činilo mu se da će mu bolest što ga je mučila darovati posljednji produžetak života.

Dok se spremao za pokret, prisjetiti se dana kada je s braćom Earp koraćao prema OK koralu i kada se u njegovom bolesnom tijelu iznenada pojavila čudesna snaga. Iako teško bolestan, još se jednom borio poput muškarca. Da, pomisli, iako sam čitav život upropastio vlastitom krivnjom, uvijek sam se borio kao pravi muškarac. U tom pogledu nikada nisam bio slabiji.

Hollidaya bi se moglo smatrati starijim čovjekom. Tako bijaše oro-

nuo, da mu kosa nije bila bujna i samo na sljepoočicama malko srebrenkasta. Međutim, nije bio stariji od trideset i pet godina.

Kad je tog prijedodneva pojahao dalje, usmjerio je konja prema Ravnoj gori. I tada, nakon nekoliko sati jahanja, iznenada ugleda kola natkrivena platnom. Bila su skrivena između drveća i grmlja, malo dalje od puta kojim se on kretao.

Zauzda konja.

U tom trenutku nesiguran ženski glas reče:

– Tko god došao sigurno će biti toliko milosrdan da mi pomogne ako je čovječan. – Nakon kraće šutnje isti glas upita: – Čuli ste me?

– Jesam gospodo – odgovori Holliday. – Što vam se dogodilo?

– Rodit ću. Potpuno sama u toj divljini. Oh, ako u vama ima i trunak ljudskog smilovanja, vi ćete mi pomoći.

Holliday se još više sklopča u sedlu, a preko njegovih beskrvnih usana prijede čudan glas. Prošlo je nekoliko sekundi prije nego što je dokraja shvatio što je posrijedi.

Polagano potjera konja i pritjera

ga do stražnje strane kola. Tu se sagne i povuče platno u stranu.

Mlada žena koja je ležala u kolima prestrašila se kad ga je ugledala. To se moglo i te kako dobro pročitati iz izraza lica.

Holliday polagano i s mukom progovori:

– Žao mi je što sam vas upravo ja našao. Volio bih da je umjesto mene došao bolji čovjek, a još bi bilo bolje da je to neka dobra žena. Međutim, rado ću vam pomoći ako imate povjerenja u mene. Nekoć sam bio liječnik, zubar. I zato vam mogu pomoći bolje od kakve skitnice u sedlu koju bi slučaj nanio ovim putem.

Šutjela je, njezine velike i širom otvorene oči su ga promatrale.

Po ženinom ponašanju Holliday je vidio da ima jake trudove, pa zaključio da je vjerojatno stigao u posljednjem trenutku. Pred tim prizorom zaboravi sve što je u vezi s njegovim možda posljednjim putovanjem i pomisli kako je to što se upravo sada ovdje našao prst sudbine.

Znao je da može pomoći rodilji, jer je već u dva navrata morao uraditi isto. Oh itekako se dobro sjećao neotesanca koji ga je sa sačmaricom u ruci prisilio da bude babica, jer nikako nije mogao shvatiti da zubar nije vičan takvim poslovima.

Dok su mu takve misli letjele glavom, promatrao je mladu ženu.

I ona je njega promatrala, unatoč trudovima i nevolji u kojoj se zatekla. Onda mu se nasmiješi na jedan čudan način.

– Vi ste dobar čovjek, gospodine – promrmlja nesigurnim glasom.
– Osjećam da ste dobri i zato imam povjerenja u vas. Molim vas, pomognite mi!

– Hvala vam – prostenje Holli-

day. – Zahvaljujem vam što dopuštate da vam pomognem.

Sjasi, a čitavim njegovim tijelom prostruji čudesna snaga. Odjednom mu je to što će pomoći ovoj ženi postalo važnije od svega što je dosad uradio. I učinilo mu se da bi bilo dobro završiti svoj život tako da jednom biću pomogne da dode na svijet.

Prione poslu. Najprije naloži vatra. Zatim potraži kotlić i željezni tronožac, pa stavi grijati vodu. Onda se teškom mukom popne u kola. Bojao se da će ga spopasti kašalj, ali nije.

* * *

Kad se slijedećeg dana probudio, pošto je odspavao nekoliko sati, Holliday se osjećao tako dobro kako se već dugo nije osjećao. Sinoć je obilato večerao, zadovoljan onim što je uradio. Pošto je pomogao rađanju djeteta i začuo njegov tanani glasić, postao je svjestan da dva ljudska bića trebaju njegovu pomoć i da bi bez njega bili izgubljeni.

Čovjek koji ima dužnosti ne može se tek tako predati i razmišljati o tome da će uskoro umrijeti.

Jučer je sve bilo isto kao i prije nekoliko dana, dok su poznati revolveraši i odmetnici kod OK koralica čekali braću Earp. Tada je Earpovima bila potrebna pomoć Doca Hollidaya. Pošao je s njima u borbu kao da ga smrt još nije obilježila i kao da nije oronula podrtina.

Ustane. Vatra je dogorjela, pa je rasplamsa i objesi iznad nje lonac za kavu. Zatim ode do kola i zaviri unutra.

Ann Worth ga pogleda i nasmiješi mu se. U njezinim velikim, tamnoplavim očima zrcalila se zahvalnost. Raspuštena kosa, boje zrelog žita, bila je raskuštrana.

– Kako je? – upita tiho.

– Divno, Jim! Sretna sam i zadovoljna. Jimmy je prije sat vremena glasno plakao od gladi, pa sam ga nadojila. Sada opet spava. – Glas joj je zadrhtao kad je dodala: – Vi ste dobar čovjek, Jim Miller.

Holliday zakima glavom.

– Niti je Jim Miller moje pravo ime, niti sam ja dobar.

– Za mene i za Jimmyja ste dobri! A meni samo to vrijedi.

– I zato ste sinu dali moje ime?

– Da, Jim. Zvat će se tako.

– No dobro – promrmlja Holliday i doda: – Skuhat ću zajutrak. Smeten ode.

Kad je god tokom dana morao zakašljati, udaljio bi se od kola da ga mlada majka ne bi čula.

U međuvremenu je saznao kako se Ann Worth našla sama u tim teškim i nepriličnim okolnostima.

Prije nekoliko mjeseci njezin je muž otišao od kuće s namjerom da za njih pronade kakav mali ranč. Ann je ostala u stare tetke. Onda je stigla vijest da je Sam našao lijep i jeftin ranč. Tu je vijest donio Samov mladi brat, koji je odjahao zajedno s njim. On je trebao Ann pratiti do novoga doma.

Krenuli su tim kolima. Bili su na putu već mnogo dana kad su ih presreli odmetnici. Željeli su njihov novac i oružje. Annin mladi šurjak, ponosni Teksašanin, borio se i bio ubijen. Mladoj ženi, koja je bila pred porodom, pljačkaši nisu uradili ništa na žao. I tako je Ann Worth već tjedan dana putovala potpuno sama. Teški rad na koji nije bila navikla, briga oko zaprege i svega ostalog, i loše ceste prouzročili su prijevremeni porod. Tada je stigao Doc Holliday, doveden prstom sudbine, i pomogao rodilji.

Sada je Holliday bio upućen u sve što se dogodilo mladnoj ženi. I kad je o svemu dobro razmislio, čitavim

njegovim tijelom iscrpljenim od bolesti prostruji neočekivana energija. Nije više mislio da se preda, pa čak i pomogne bolesti da ga svlada.

Mlada majka u kolima i njezino djetesce ga trebaju. Ovisi o njegovoj pomoći. Sada je želio samo da im pomogne i pomaže sve dotle dok im njegova pomoć bude potrebna.

Poželi da još jednom izdrži, a onda se upita: Možda i nisam nasmrtno bolestan? Možda u meni sve gori i muči me samo zato što sam bezvoljan i prepuštam se sudbini? Možda je mojoj volji za poticaj potreban neki važan zadatak?

Ponovo može uraditi nešto dobro! Možda mu to donese i nešto više od zadovoljstva. Tako se osjećao i onda kad je s braćom Earp koračao prema OK koralu.

U njemu su se miješali sreća i zahvalnost sudbini što njegov život ipak nije protekao potpuno beskorisno. Kad bi bio rođen samo zato da ovdje, na ovom mjestu, jednom malom biću pomogne doći na svijet, i to bi bilo mnogo.

To je Hollidayu dalo snagu, onu snagu za koju je mislio da je odavno u njemu umrla i koja bi tek povremeno, tu i tamo, nakratko zaiskrila, poput plamčaka dogorjele vatre.

II

Tri tjedna poslije stigli su na cilj.

Čovjek koji se sada zvao Jim Miller silno se izmijenio. Još je, doduše, bio mršav i bolestan, upalih obraza, ali je njegov pogled odavao veselje i želju za životom. Njegova koščata ramena su se uspravila, a činilo se da je posljednjih tjedana dobio i na težini.

Tri tjedna nije pušio, niti je popio kap alkohola. Posljednji tjedan težak i mučan kašalj napadao ga je samo za hladnih noći, a u ostalima je cijelu noć spavao. Visinski suhi

zrak mnogo mu je pomogao, kao i kretanje na svježem zraku. Sve to, zajedno sa željom da izdrži, pridonijelo je da se zdravstveno mnogo bolje osjećao.

Ann Worth sjedila je pored njega na kočijaškom sjedalu i držala djetesce na rukama. Bljedilo njezinih obraza polako se gubilo.

Holliday, koji je povremeno pogledavao mladu majku i njezinog sinčića, zaključio da pogled na tu mladu ženu pruža zadovoljstvo i radost.

Za dugih noći često je razmišljao kako bi tekao njegov život da se oženio takvom djevojkom. I onda bi se s ogorčenjem sjetio žene koja je njega, džentlmena s Juga, upropastila i slomila. Zbog nje je postao kartaš i revolveraš kojega su protjerali iz više gradova i koji je krenuo putem koji čovjeka može odvesti samo u smrt.

I tako su stigli na cilj.

Na posljednjoj visoravni, na prijevoju, zaustavili su zapregu i pogledali naniže, u prostranu dolinu.

Velika ravnica bila je ispresijecana potocima, klancima i brežuljcima i bogata zelenim pašnjacima i šumom.

– To mora biti tu negdje – promrmlija Holliday. – Tamo je i neko seoce. Nema više od desetak kuća. U daljini se vide rančevi. To mora biti dolina Oasis, Ann.

– Da, Jim. I uskoro ćemo stići u nju. Sam je izgubio brata, ali ja mu donosim sina. Oh, napokon ću opet biti sa Samom!

Holliday kimne, podigne uzde i potjera mazge. Put je krivudao dok se spuštao prema dolini, pa je vozio polagano. Tu i tamo kočnice bi zacviljele.

Bilo je već poslijepodne kad su stigli u dolinu i zastali u plicaku nekog potoka. Konji su pili dok je Hol-

liday zgrabio vodu za Ann i za sebe, a onda nekoliko vedara prosuo po vrućim kočnicama.

Kad su htjeli krenuti dalje prema drugoj obali, iznenada se pojave dva konjanika. Polako su se približili i zauzdali konje kraj kola u potoku, a onda pogledaju Hollidaya, Ann i dijete.

Ljudi oštih crta lica i hladnog pogleda, odjeveni kao kauboji, dotaknu rukom obode šešira. Jedan od njih upita:

– Kuda?

– Tu negdje u blizini je ranč što ga je kupio Sam Worth – promrmlija Holliday. – Da li bi nam, molim vas, opisali put kojim moramo poći da bismo stigli tamo?

Kauboji ga još oštrije pogledaju, a onda se zagledaju u Ann. U njihovim je pogledima nešto čudno, neobjašnjivo. Zatim jedan upita:

– Da li je to Worthova mlada žena? Pričao je da će jednog dana doći ovamo.

– Da to je Ann Worth – potvrdi Holliday, a u njemu se iznenada javi neugodan predosjećaj.

– Žao nam je gospodo – reče jedan kauboj i skine šešir.

Njegov drug uradi isto. Onda muškarac koji je i dosad govorio rukom pokaže prema jednom brežuljku u daljini i oklijevajući nastavi:

– Ranč se nalazi tamo, s onu stranu brežuljka. Pet milja odatle odvaja se uzan put. Međutim, na tom ranču nitko ne živi...

– To nije istina! – prekine ga Ann, pa zaprepašteno doda: – Sam mora biti tamo.

Kauboji su oklijevali, a onda jedan vrlo tiho progovori.

– On jeste tamo, gospodo. Pošto su ga bili šćepali, objesili su ga. Pokopan je ispod drveta na kojem...

Ušuti. Još jednom pogleda Ann, a onda mamuznu konja. I drugi jahač

uradi isto. Odjahali su tako brzo da je to podsjećalo na bijeg.

Ann Worth zaplače. Pritisnuvši dijete na grudi, plakala je gorko ali ne i glasno. Holliday joj položi ruku na rame. Nekoliko puta pokuša nešto reći, ali nije mogao.

Potjera kola, zaokupljen mislju da će odsad njegova pomoć Ann i djetetu biti još potrebnija. No kako im može pomoći?

Vozili su se posljednjim dijelom puta, od odvojka prema ranču. Cijelo vrijeme Holliday je bio obuzet raznoraznim mislima. Na njega su posebice loše djelovale potištenost i bol mlade žene, koja se susprezala da glasnije zaplače.

Nesvjesno uzdahne, a onda promrmlja:

– Ann, život zna biti vrlo nemilosrdan. Tko podlegne taj je izgubljen. Pogledaj mene. Jednom sam podlegao i sada sam žalosna podrtna. Ti imaš sina, Ann. U vrijeme kad sam doživio slom nisam imao nikoga koga bih volio više od svog života. Nije postojalo ništa što bi me prinudilo da se uspravim i još jednom pokušam. Bio sam slabić i dao sam se otjerati. Kad bih još jednom mogao početi iz početka, tada...

Bio je tako pun gorčine da nije mogao doreći. Prešavši rukom preko upalih obraza, muklo doda:

– Ne dopusti da te to slomi, Ann!

– Kad bi mi ti još neko vrijeme pomagao, Jim, sigurno se ne bih slomila – prošapće žena i pogleda ga puna nade.

Tamnoplave se oči bile vlažne, a pune su usne drhtale. Na obrazima izbije nezdravo crvenilo, posljedica uzbuđenja.

Holliday ju je promatrao. Svidala mu se ta žena, i to jako. Nije bila izričito lijepa, ali vrlo privlačna i dražesna. Bila je od onih žena koje

muškarcu mogu podariti najveću sreću i ispuniti mu život mnogim radostima. I to za cijeli život, a ne samo za prolaznu ljubav.

– Pravo je čudo što još živim – izbije iznenada iz Hollidaya. – Posljednjih deset godina proveo sam za kartaškim stolom. Noći i noći prosjedio sam u kartašnicama i salunima. Živio sam razuzdano i to me upropastilo. I zato nemoj odviše očekivati od mene, Ann. Ja znam miješati i dijeliti karte, znam i barataati revolverom, ali vrlo brzo bih se iscrpio da kopam jamu, ili cijepam drva, ili radim bilo kakav fizički posao. Čak i lakši. Ann, nisi našla osobito podobna prijatelja.

– Ti si dobar, Jim. I jedina osoba, osim Jimmyja, koju imam. Ozdravit ćeš. Sigurno! Već sada izgledaš mnogo bolje nego prije tri tjedna. Kad si tada pogledao u kola, strahovito sam se bila uplašila. Izgledao si kao smrt.

– Sada si se priviknula?

– Jim, volim te toliko koliko bih voljela starijega brata kad bih ga imala.

Kola su se koturala prema cilju. Povremeno su se provezli kraj stoke na pašnjacima. Goveda koja su pasla većinom su bila žigosana znakom u obliku sjekire, no među njima je bilo i goveda s drugačijim žigovima.

Duboko u Hollidayu javio se osjećaj kojemu se nikad ne bi nadao. Bila je to volja za životom, koja je sve više prerastala u žarku želju. Poželio je da ponovo bude zdrav i pun nekadašnje snage. Ta želja sve je više zaokupljala njegove misli. Bila je to posve nesebična želja: živjeti zbog Ann Worth i njezinog Jimmyja. Želio ih je neko vrijeme štititi, barem dotle dok mlada majka i njen sinčić ne budu u sigurnosti.

Iznenada se uspravi na sjedalu i

čvršće uhvati uzde svojim košćatim i bezmesnim ali vrlo gipkim rukama.

– Ann, mi ćemo uspjeti! – reče.
– Uspjet ćemo! Tvoj muž je ovdje kupio ranč, a tu je i njegov nasljednik. Kad bi nas Sam sada mogao vidjeti, ne bi morao brinuti. On više nije ovdje, ali njegov sin jest. Možda će ti moći još neko vrijeme pomagati. I zato glavu gore, djevojko! Tko se preda i podlegne jadima, nikada se više neće uspraviti.

Ann Worth ništa ne odgovori, no sada je njezin pogled bio čvrst i jasan. Gledala je prema bregovima. Dijete je mirno spavalo na majčinih rukama.

* * *

Kad su kola prešla još jednu uzvisinu, po prvi put su ugledali ranč.

Bio je malen. Sastojao se od kvadratične kuće, pojate, staje i poludogotovljenog sjenika. Između kuće i ulaza na ranč bilo je nekolilo ograđenih obora. Ranč je ležao uz potok, a drveće što ga je okruživalo davalo je lijepu sjenu.

Tandrkanje kola izvuklo je iz kuće jednog čovjeka.

Kad je Holliday proveo kola između obora i uvezao ih u dvorište pred kućom, vidio je da je taj čovjek zapravo nedorastao sedamnaestogodišnjak.

Mladić je bio silno prljav i isto toliko mrzovoljan. U ruci je držao komad mesa i upravo odgrizao poveći zalogaj. Onda se nemirnim crnim očima nepovjerljivo zagleda u došljake.

Holliday zaustavi zapregu i pogleda mladića.

– Da li je to ranč Sama Wortha, mladiću? – upita.

– Što se to vas tiče? – odgovori protupitanjem neotesanac, pa odgrize nov zalogaj mesa.

Mladić je imao pripasan kolt, a izgledao je kao divlji i opasan mladi vuk.

– Ovo je gospoda Worth, mladiću – odgovori Holliday tiho i strpljivo, jer je znao da bi grubost bila uzaludna. Bio je bolesnik i mladić bi ga sigurno jednim udarcem oborio s nogu.

Klipan je dugo promatrao Ann i pri tome zaboravio žvakati. Onda pokaže da u njemu ipak ima poštovanja prema ženi, što je u ovoj zemlji bilo nepisani zakon. Polagano skine šešir i odgovori:

– Da, ovo je ranč Sama Wortha. Ja sam ga sahranio. – Rukom pokaže u određenom smjeru. – Tamo, ispod topole.

I Ann i Holliday pogledaju prema mjestu gdje leži pokojnik. Onda Ann s djetetom na rukama side s kola i krene prema humku.

Holliday nije pošao s njom. Osjećao je da Ann želi biti sama. Djelovala je mirno i suzdržano, iako su njezina bol i patnja bile velike. Međutim, odavno je shvatila da ne smije biti slaba. –

Lagano uzdahnuvši, side s kola. U tom ga trenu spopadne težak napadaj kašlja, pa ode iza kuće. Kad je sve prošlo, nasloni se na zid, strahovito iscrpljen.

Mladić mu dobaci:

– Ta vrsta kašlja mi je poznata, gospodine. I moj otac i moj brat su ga imali. Možda će ga jednoga dana i ja dobiti, iako je ovaj kraj zbog suhe klime dobar za...

– Momče – prekine ga Holliday, iscrpljeno hripajući – što radiš ovdje? Ispričaj mi kako je umro Sam Worth.

– Ja sam Cole Twist, gospodine. Sam Worth me zaposlio. Bio mi je dobar. Prije toga sam se pokušao zaposliti u svih ovdašnjih rančera, no jedino mi je gospodin Worth

pružio priliku. A onda je i njemu došao kraj. Kad sam, otprilike prije tri tjedna, dojahao s pašnjaka, visio je na drvu.

– Tko je to učinio, Cole?

Mladić sliježe mršavim ramenima, pa jedva čujno promrsi:

– Ova dolina je vrlo opasna, gospodine. Tu se stoka mnogo krade, a događa se da noću ovuda jašu sumnjivi jahači. Priča se da veliki i moćni rančeri... – Ušuti, ogorčen na one o kojima je pričao, a onda doda: – Otkrijte to sami, gospodine.

– Da li je i Worth krao stoku?

Cole Twist se nasmije, gorko i nimalo veselo.

– O tome ne može biti ni riječi. Na ovim su pašnjacima momci koji sebe smatraju polubogovima, a postoji i noćna straža.

Holliday uzdahne i sjedne na klupu pred kućom. Položi ruke na koljena, pa se zagleda u daljinu. Mladić mu nije morao ništa više reći. I tako je bio stopostotno siguran da zna što se ovdje zbiva. Taj surovi način nije mu bio nepoznat. Stoviše, shema mu je bila poznata do u tančine.

Na ovim pašnjacima ima stokokradica i zato su veliki govedari unajmili momke koji noću jašu okolo i stražare. Možda ih i osobno predvode. Ako Worth nije bio stokokradica, to znači da je najmanje jednom od moćnika stajao na putu.

I to je Hollidayu bilo poznato, jer je u više navrata naišao na takav slučaj. Neki momak nazadnjačkih shvaćanja umisli da je značajan i velik, pa počne svojatati kraj u kojem živi. Jednoga dana postane surov i poželi da jednim udarcem ubije više muha.

– Tko je najveći na pašnjacima, mladiću? – upita iznenada.

Twist se nasmije.

Gospodine, vrlo brzo mislite. I pravilno zaključujete. »Veliki« se zove Josuah Brackett. Prema njemu svi ostali maleni su poput miševa. Žive u njegovoj sjeni i rade ono što im on naredi, a onaj tko ne želi sudjelovati u igri u kojoj on vodi kolo, taj je protiv njega. Razumijete li, gospodine?

– I te kako dobro. Tko nije za Bracketta, ili tko želi ostati samostalan taj je njegov neprijatelj.

– Sada vam je jasna čitava priča, gospodine.

– Da li se Worth svadao s Brackettom?

Twistove oči postanu nemirnije, a pogled mu odluta u stranu. Ipak počne pripovijedati:

– Brackettovi su ljudi našli tele sa žigom Sama Wortha, no majka tog telea bijaše žigosana znakom u obliku sjekire, žigom Brackettova ranča »Sjekira«. Rančer je poslao svoga predradnika na Worthov ranč. Kad je Mingo Skip završio posao zbog kojega je došao, moj se gazda nije mogao ni pomaknuti. Odležao je u postelji čitava tri dana. Da je došla prije dva tjedna, njegova ga žena ne bi prepoznala.

Cole ušuti, kao da razmišlja koliko smije reći. Onda nastavi:

– Zatim je netko pucao na Josuaha Bracketta. Strijelac se pod okriljem noći došuljao do »Sjekire« i dobrom puškom pucao na Brackettovu sjenu, koja se kretala kraj osvijetljenog prozora. Rančer je bio samo lakše ranjen. Nekoliko dana poslije tog pokušaja ubojstva ponovo su izjahali noćni jahači. Srušili su dvije doseljeničke brvnare na Crook Creeku, objesili tri stokokradice koje su zatekli kraj stada i zatim krenuli ovamo.

Ponovo umukne. Nakon kraće šutnje pogleda Hollidaya u oči.

– Sada sam vas opširno o svemu

obavijestio, gospodine – reče, pa upita: – Moram li pokupiti svoje stvari? Ostao sam ovdje zato što je u kući bilo hrane i...

– Možeš ostati, Cole, ako želiš raditi. Da li se bojiš?

– Užasno! Dosad nisam bio važan Brackettu zato što sam samo skitnica u sedlu. Vjerojatno je potpuno zaboravio na mene. Međutim, ako ga sretnem, ili naidem na njegovog predradnika, odmah će me se sjetiti. Znat će da sam ostao na ovim pašnjacima. E, tada će me otjerati do vraga.

– I ti ćeš otići?

Colove oči opet postanu nemirne. I sada sliježe ramenima, pa onda odgovori:

– Cijeli su me život odbijali, pa ne marim više za to. Ne znam tko ste, gospodine, ali izgledate tako kao da ne biste mogli uraditi ništa više do sjediti na suncu.

Holliday kimnu, ogorčen ali svjestan da mladić ima pravo. Onda ustane i polagano ode do Ann, koja je još stajala u podnožju humka s djetetom na rukama. Blago joj položi ruku na rame i ostane tako stajati. Neko je vrijeme šutio, zatim vrlo tiho progovori:

– Možda bi bilo bolje da s Jimmyjem odeš oдавде, Ann. Ovdje bi tvoj sin rastao u sjeni jednog poluboga, koji svakoga tko nije uz njega šalje pod zemlju. Kad Jimmy poraste i shvati tko je ovdje sahranjen, početi će mrziti. Ta će ga mržnja...

– Prestani, Jim! – oštro će Ann i odlučno ga pogleda.

Začudeno je promatrao mladu ženu. Odjednom kao da se promijenila. Ni po čemu više nije mogao opaziti da je slaba i meka. Iz njenog obličja zračila je ledena odlučnost.

Gledao je u dva odlučna, hladna oka i lice na kojemu je sada bio izraz nepokolebljive riješenosti. Kad

je shvatio da je Ann Worth isto toliko oštra i čvrsta koliko bi u takvoj prilici bio i neki muškarac, razalosti se i prestraši. No kako se zapravo mnogo izmijenila, uvjerio se tek pošto je oporim glasom rekla:

– Tu leži moj muž, a ovo je njegov sin. Došli smo ovamo i ovdje ćemo ostati! Pronaći ću način da jednog dana Jimmy ovdje bude rančer. To je naše pravo!

Okrene se i pode prema kući. Pred zgradom zastane i zagleda se u Twista.

– Ako želiš ostati ovdje i raditi, istovari kola i odnesi stvari u kuću.

Cole je začudeno pogleda, a onda pride bliže i zagleda se u djetetce na njezinim rukama.

– Kad sam ja bio tako malen – reče dršćućim glasom – moj otac, koji je povazan bio pijan, pao je u vodu i utopio se. Otad je moja majka radila i po dvadeset sati na dan da bi prehranila sebe i petoro djece. Nije dugo izdržala...

Mladić prestane gledati dijete i svrne pogled na lice njegove majke.

– Ako ne izdržite, gospodo, vaš će sin biti prepušten samome sebi, kao što smo to bili ja i moja braća. Moje je ime Cole Twist, gospodo. Radit ću za vas sve dotle dok me jednoga dana razmetljivi Josuah Brackett ne otjera.

– To se neće dogoditi, Cole – odlučno je odgovorila, a onda upita: – možda si uradio nešto loše, mladiću?

Cole se povukao u sebe. Pogled mu opet postane nemiran, a na čelu mu se pojave kapljice znoja.

– Ne, gospodo, nisam uradio ništa loše. Međutim, na ovim pašnjacima to i ne bi bilo važno. Dovoljno će biti da me Brackett vidi i da mu se ne svidim; pa da...

Ušuti, pa se okrene i pode prema kući. Onda preko ramena dobaci:

– Prije nego što istovarim kola, kuću valja dobro očistiti, gospodo.

* * *

Holliday iscrpljen legne. No san nikako da mu dođe na oči. Mučile su ga misli, popraćene ogorčenjem: gotovo očajanjem.

U jedno je, međutim, bio siguran: još će se jednom suprotstaviti bolesti. Posljednjih godina nijednom nije osjetio tako vruću želju za životom, pa je sada upravo strijepio da će umrijeti.

Potreban, je Ann i Jimmyju, možda i Coleu. Toga zanemarenog mladića muči krivica. Bio je siguran da je tako.

Da, želi živjeti. Ta, još je mlad. Muškarac u njegovim godinama u punoj je snazi. Mora postojati mogućnost da ozdravi u tim visinskim krajevima, gdje je zrak suh.

Čudio se samome sebi. Već se bio gotovo posve predao a sada se želi boriti protiv podmukle bolesti. Razmišljajući o pravom razlogu koji je pobudio tu žarku želju odjednom spozna odakle mu ta nova snaga. Ta spoznaja u hipu razbistri misli, kao što sunce iznenada prodre kroz guste oblake i bljesne po okolicu.

Ann Worth!

– Volim je – promrmlja jedva čujno. – Potratio sam cijeli život i na kraju životnog puta našao ženu kojoj je potrebna moja pomoć, i koju volim. Oh, ona to ne smije ni naslutiti! Tu ljubav moram sakriti duboko u sebi. Salijetale su ga razne misli. Pojavljivale bi se, pa nestajale i ustupale mjesto drugima.

Znao je da je ovdje sve drugačije nego što je bilo u Tombstoneu, dok je s Wyattom Earpom koračao prema OK koralu. Sklopivši oči, pred očima mu zorno iskrsnu slika tadašnjih događaja. Još je jednom čuo

pucnjavu i vidio izobličena lica protivnika. Ike i Bill Clanton, Frank i Tom McLowry i na kraju mladi Billy Claiborne...

Tada je bio uvjeren da je to njegova posljednja borba, a sada je osjećao da ga najveća borba tek očekuje. Međutim ta će biti i najteža. Zato što želi preživjeti.

Njegova želja da preživi bila je jača od ijednog osjećaja u njegovu životu.

* * *

Slijedećeg dana ustane prilično kasno. Međutim, bilo mu je mnogo bolje i osjećao se jačim.

Ann ga dočeka ukusnim i bogatim zajutarkom i riječima:

– Cole je odjahao na pašnjake. Negdje mora pronaći mliječnu kravu i dotjerati je ovamo u obor. Nakon Samove smrti pustio je neka slobodno pase. Mislim da je Cole pomalo divlji dječak, ali nije loš.

Holliday samo kimne, jer je imao puna usta. U sebi se čudio kako se Ann tako brzo snašla u dnevnim zadacima. Iako je morala duboko patiti, nije dopuštala da se to opazi. Ipak, ispod preplanule kože naziralo se bljedilo, a pod očima je imala podočnjake. Zacijelo nije spavala.

– Odvest ću se u grad – reče Holliday kad je progutao zalogaj. – Bit će dobro da imaš pri ruci nekoliko kokoši, a potrebne su nam i neke sitnice. I jedan pomoćnik. Cole mi je jučer rekao da na ranču mora biti oko tisuću i petsto goveda. Ako ih nije mnogo ukradeno, imat ćemo lijepo stado. Zaposlit ću jednoga kauboja, jer ja ne mogu obavljati posao goniča. Cijelog sam života bio samo kartaš i revolveraš. Nisam naučio ništa što bi nam sada koristilo.

Naglo ustane i požuri iz kuće, tako brzo kao da pred nečim bježi.

Uprezao je konja kad je došla Ann i pomogla mu, kao i uvijek za vrijeme putovanja do ranča.

— Od tetke sam naslijedila više od tisuću dolara — iznenada reče.

— Mislim da će nam to dotrajati do proljeća, čak i ako zaposliš goniča.

Blago joj se nasmiješio, a onda ozbiljno odgovorio:

— Ann, imam više od sedam tisuća dolara i ako u obližnjem mjestu postoji banka uložiti ću ih na Jimmyjevo ime. Ni riječi, Ann! To je dar mojem kumčetu. Meni taj novac nije potreban. Imam pravo nešto darovati Jimmyju!

— Da nije bilo tebe, oboje ne bismo bili živi — odlučno je odgovorila.

— To ne želim čuti! — presiječe je.

Pomućio se dok se uzverao na kola. Čim je sjeo, krene.

Ann je gledala za njim, o onda polagano ode do groba. U podnožju humka zastane, pa progovori:

— Vidiš, Sam, život teče dalje. Ja ću te uvijek voljeti. Ne brini, tvoj sin će ovdje biti rančer. Našla sam prijatelja, koji će nam pomoći. Nesebičnog, dobrog, vjernog. Uistinu ne moraš biti zabrinut za nas, Samuel.

Ušuti, obuzeta uzbuđenjem, i počne rukom otirati suze. Onda krene natrag prema kući.

Kad se Jimmy probudio, nadoji ga i stavi u košaru, pa iznese na zrak. Krošnja lijepe breze pružala je ugodnu sjenu i ona pod nju položi djetesce. Tada uzme lopatu, ode do mjesta gdje je namjeravala urediti povrtnjak i počne kopati.

Ann se dugo pripremala za takav način života i znala je da je ženi u tim krajevima prijeko potreban povrtnjak kako bi uvijek imala dovoljno svježeg povrća.

III

Stočarsko naselje bilo je tako maleno da bismo ga mogli svrstati među sela. Kuće su bile drvene, a glavna ulica prekrivena prašinom. Od nje se odvajalo samo nekoliko uličica.

Pred naseljem je bila daska na kojoj je pisalo:

OASIS VALLEY

Naselje se zvalo kao i velika dolina, što je bilo potpuno razumljivo jer i nije bilo ništa drugo do dio doline. Još nije preraslo u samostalan grad.

Hollidayu je bilo potrebno gotovo tri sata da stigne do gradića. Tek je u podne zaustavio kola kraj valova za napajanje konja pred trgovinom mješovitom robom. Najprije se pobrinuo za konja.

Pred trgovinom, na buradi i balama, sjedilo je nekoliko ljudi. Kad je stigao, ušutjeli su i počeli promatrati njima nepoznatoga muškarca.

Vidjelo se da su to mještani, a Holliday bi se mogao okladiti da će otprve pogoditi tko su. Bio je siguran da se tu nalaze: trgovac, banakar, kovač i vlasnik poštansko-teretnog poduzeća.

Kimne im na pozdrav, pa im objasni tko je.

— Ja sam Jim Miller. Stigao sam ovamo s gospodom Worth i njezinim sinčićem. Mi ćemo voditi ranč. Donio sam popis svega što nam je potrebno. Odmah ću to utovariti i odvesti. I još nešto. Želio bih otvoriti konto na sedam tisuća dolara.

Svi se još pažljivije zagledaju u njega, a jedan reče:

— Robu ćete dobiti od mene. Ja vodim ovu trgovinu. Zovem se Pat Barley.

Dok je Barley uzimao popis iz Hollidayevih ruki, čovjek koji je sjedio pored njega ustane.

– Ja vodim banku. Moje je ime Emmet Lester. – Okrenuvši se prema ostalima, predstavi ih: – Ovo su naš kovač Thor Lamm i David Loke koji svojom poštanskom linijom održava vezu sa svijetom izvan meda Oasisa. A sada možemo poći u moj ured, gospodine Miller.

Holliday je još trenutak, dva proučavao bankara.

Lester je bio sitan, sjedokos muškarac. S lica lukava izraza gledale su oči nalik jastrebovima. U pozadini tih očiju drijemala je čelična tvrdoća. Odjeven je bio vrlo dobro i ukusno, a preko prsluka visio mu je debeo zlatni lanac.

Holliday je slijedio bankara preko kolnika do banke na suprotnoj strani ulice.

Ostali su gledali za njima, a kovač pljune preko ograde trijema i reče:

– Ovu podrtinu nito neće napasti. Za udovicu Worth to je vrlo povoljno.

Druga dvojica kimnu, ali ništa ne odgovore. Zurili su prema četvorici konjanika što su se pojavili u naselju koje je drijemalo svoj podnevni odmor. Naposljetku se trgovac trgne, pa reče:

– Dolaze nekakve skitnice. Opet netko iz divljeg čopora. Sve su bezobrazniji. Sada se već usuđuju doći i ovamo.

– Pa to su braća McLane i Johnny Powder! – usklikne vlasnik poštanske linije. – I oni pripadaju družbi prokletnika koji zaustavljaju moje kočije. Zašto Josuah Brackett nikad ne hvata takve momke?

U međuvremenu su konjanici stigli do mjesta gdje su bili podjednako udaljeni od trgovine na jednoj, i banke na drugoj strani ceste.

Izenada jedan skrene i zauzda konja pred trojicom mještana. Opa-ko se cerekao, pun razuzdane zlu-

radosti. Onda hitro izvuče jedan od dva kolta, uperi cijev u ljude sebi nasuprot i oštro naredi:

– Mirujte! U pitanju je samo mala šala. Možete promatrati što se zbiva, no pucat ću ako se ijedan od vas djedica pomakne.

Trojica muškaraca, nijedan mlađi od pedeset godina i svi nenaoružani, ljutito su ga promatrali. Nikako se nisu mogli pribrati od zaprepaštenja što su se odmetnici drznuli doći u naselje s drugom namjerom do da popiju viski.

Odmetnikovi drugovi odjahali su dalje, skrenuli prema banci i tamo sjahali. Dugim koracima ta je surova trojka u hipu nestala u unutrašnjosti banke.

– Johnny Powder – zareži kovač – nije moguće da je to prepad na banku?

– Ipak je baš to – cerekao se tamnooki momak vanjštinom nalik Indijancu. – Pomalo nam je postalo prevruće na pašnjacima, pa smo se zaželjeli promjene. Pogotovu zato što smo se posvadali s našim dosadašnjim prijateljem, pa nam je potreban novac za putne troškove.

Nemarno se poigravao s koltom i smijuljio zaprepaštenim mještanima, ali je ipak neprekidno budnim pogledom promatrao cestu i kuće.

– Josuah Brackett će vas uhvatiti i objesiti – sada se ljutito umiješa trgovac. – Svatko u ovoj dolini zna da banka u zbilji nije vlasništvo Emmeta Lestera, nego pripada Brackettu. On će vas sa svojim ljudima slijediti do nakraj svijeta i...

– Dobro, dobro, djedice – i dalje se cerekao Powder.

Ponovo je pogledao prema banci, ali tamo se još nikoga nije vidjelo. Nisu se čuli ni bilo kakvi šumovi ili glasovi.

– Svemoćni Brackett neće nas stići – na stavi Powder. – Mi smo

vješti mladići i sve smo dobro pripremili.

Ljudi ušute. Čekali su da vide kako će sve to završiti.

Maloprije izide iz banke, noseći pune platnene vreće, i hitro se vine na konje.

U naselju još nitko nije opazio što se zbiva. Činilo se kao da svi spavaju.

– Hajde, Johnny! – poviče jedan promukao glas.

– Mirujte! – naredi Powder odmah trojici mještana. – Počnete li prerano galamiti, raznijet ćemo to gnijezdo u komadiće.

Izgovorivši to, Johnny povede svoga konja kako bi se pridružio drugovima, ali zastane kao ukopan kad ugleda Hollidaya kako izlazi iz banke. Visok, mršav i koščat, nagnut prema naprijed.

Johnny Powder je imao tu sreću, ili nesreću, da je jednom već bio vidio Doca Hollidaya u akciji. I zato sada uzrujano poviče:

– Hej, momci, tamo je...

Dok je vikao pokazao je revolverskom cijevi prema Hollidayu. I u tome je strahovito pogriješio. Doc Holliday nikada nije dopustio da netko u njega uperi revolver. Koltovi se u hipu stvore u njegovim rukama, a u slijedećoj su sekundi već pucali.

Ljudi pred trgovinom nisu se uspjeli ni snaći a već je sve bilo gotovo. Četiri su konja bijesno poskakivala, a četvorica su pljačkaša nepomično ležala u prašini na kolniku.

Naselje odjednom oživi.

Thorn Lamm poviče:

– Jeste li to vidjeli?! – onda počne ponavljati: – Jeste li vidjeli? Ljudi, jeste li vidjeli što se zbilo? Ono strašilo za ptice skinulo je svu četvoricu s konja!

* * *

Četiri sata poslije vijesti o doga-

dajima u Oasis Valleyju stigla je do Josuaha Bracketta. Donio ju je osobno Emmet Lester.

Svojom laganom dvokolicom s mekim oprugama bankar se uvezao u dvorište velikog ranča „Sjekirara“ i odmah iskočio iz kola.

Josuah, njegov brat Hitt i predradnik Mingo Skip sjedili su na velikom trijemu i razgovarali. Ušutjeli su kad je Lester stigao i zagledali se u njega.

Bankar sjedne, otare znoj s lica i izvijesti o zbivanjima u naselju. Najzanimljiviji dio izvještaja glasio je, otprilike, ovako:

– Razbojnici se uopće nisu osvrtni na to strašilo za ptice. Za njih on nije bio čovjek vrijedan pažnje. Samo su mu rekli neka podigne ruke i stane u kut. Kad su spremili novac i krenuli prema izlazu, on je odmah pošao za njima. Hici su zapraskali prije nego što sam ga stigao. Kad sam izišao vidio sam kako je taj Miller mudro postupio. Pričekao je da uzjašu i tek tada pucao. Znao je da će životinje pod jačima početi odmah poskakivati i da momci neće moći gadati. Sve je pljačkaše teško ranio, a Johnny Powder je odmah preminuo. Hici su tako nevjerojatnom brzinom slijedili jedan drugoga da su se slili u jedan prasak. Kao da između njih uopće nije bilo razmaka.

Lester je pričao tako uzbuđenim glasom da je morao predahnuti.

– Poslije sam čuo od Barleyja, Lamma i Lokea, koji su sve to promatrali jer se od zaprepaštenja nisu mogli ni pomaknuti – nastavi bankar kad se odmorio – da pljačkaši nisu imali ni najneznatniju šansu protiv tog Millera. Kad su shvatili da im prijeti opasnost, bilo je prekasno.

Bankar ponovo ušuti. Pogledom preleti po licima prisutnih, a onda

važnim glasom produži:

– U samo jednu sekundu Jim Miller se potpuno izmijenio. Nije više izgledao kao bolesnik u kojemu dogorijeva posljednja iskra života. U gradu svi misle da je u našu dolinu stigao veliki revolveraš. Dok je skidao trojicu McLaneovih, taj čovjek kao da je sam sumnjao da će sve tako lako završiti. Oh, stajao sam kraj Millera kad je sve bilo dovršeno i kad se naselje počelo buditi. Taj je revolveraš odmah ponovo napunio koltove, no pri tome je djelovao potpuno iscrpljeno, poput čovjeka kojega je obilježila smrt. U njegovim očima kao da je bila nagomilana gorčina čitavog svijeta. Onda me pogledao i rekao: »To su bile budale, gospodine. Proklete budale. Zašto su se pojavili baš onda kad sam na konto Jimmyja Wortha ulagao sedam tisuća dolara?« Eh, s kakvom je to gorčinom izgovorio!

Emmet Lester zakima glavom i objasni kako je tekla pljačka:

– Bilo je točno tako kao što je Miller rekao. On je baš stavio novac pred mene na stol, a ja sam otvorio ormar kako bih novac pohranio i zaključao. U tom su času ušli pljačkaši. Najprije su uzeli njegov novac, a zatim su ispraznili bagajnu. Knjigovoda je u to vrijeme negdje objedovao.

Nakon tako dugačkog izvještaja bankar ušuti. Kad je zatim duboko uzdahnuo, u njegovim lukavim očima bljesnu znatiželja. Uperi pogled u Josuaha Bracketta, da vidi kako će reagirati na vijesti što ih je donio.

Rančer je bio vrlo uočljiv muškarac, na kojemu je sve bilo nekako uglato u četvrtasto. Nije bio osobito visok, no možda je djelovao niži zato što je bio vrlo širok. Bio je razmjerno još mlad, nije bio mnogo preko tridesete. Ispod visokog čela

stršao je maleni, oštar nos. Usta su mu bila tanka i mala, a uši nerazmjerno malena. Kosa mu je bila vatrenocrvena, gusta i kovrčava, a oči vodnjikave. Težio je najmanje stotinu i deset kilograma.

Izgledao je vrlo snažan, ali to nije bilo ono što bi bilo vrijedno uvažiti. Ono što se nije moglo zanemariti, bila je snaga njegove volje. Kad ste ga gledali, ili kad biste stajali u njegovoj blizini, morali ste osjetiti kako je golema ta snaga. Gotovo je strujala iz njega. To je strujanje bilo malone opipljivo i nešto što je djelovalo na ljude koji su se zatekli u njegovoj blizini.

Vlasnik ranča »Sjekira« bio je nalik gori koja baca divovsku sjenu. I tko bi se našao u njegovoj blizini, osjećao se nevažnim i malenim, kao da ga doista zasjenjuje nešto divovsko. Ta je snaga uvijek i neprekidno strujala iz njega.

Josuahov mladi brat bio je potpuno drugačiji. I iz Hitta je, doduše, strujala snaga, ali bezobzirna. Bio je visok, žilav i mršav. Kosa mu je bila svijetloplava, a izraz njegovih očiju podsjećao na pogled bijesnog pustinjaškog vuka. Možda mu je takva bila i narav. Oči su mu bile bezbojne i bezizražajne, a baš je to bilo zastrašujuće.

Predradnik Mingo Skip izgledao je kao mješanac, ali nije bilo ni najmanje sumnje da je bijelac. Na neki grubi način na prvi je pogled bio čak dopadljiv, no taj utisak vrlo brzo bi izbrisale divovska snaga tijela i oštrina pogleda. Neke crte na njegovu tamnoputom licu čovjek bi opazio tek tada kada ga je drugi put pogledao.

Emmet Lester i dalje je promatrao Josuaha Bracketta. Kako je rančer i dalje zurio u prazno, bankar isturi jaku bradu i muklo reče:

– Dakle, došla je udovica Sama

Wortha i dovela sobom opasnog čovjeka. Tom čovjeku sigurno nije pravo ime Jim Miller. Nema dvoumljenja da je on jedan od velikih revolveraša. Isto je tako nedvojbeno da će pokušati sve kako bi uhvatio momka koji je objesio Wortha.

Kad je ušutio, znatizelja u njegovu pogledu bila je mnogo jača.

Josuah Brackett se zagleda u bankara. Promatrao ga tako da se Lesterovo čelo orosilo kapljicama znoja. Nakon podulje šutnje progovori.

– A zašto bi to uradio? – upita, pa nastavi: – Tvoj izvještaj je vrlo zanimljiv, Emmet. Vjerujem da si zahvalio Milleru što je spasio novac. Koja je svota bila u pitanju?

Lester proguta zrak i jezikom ovlaži usne.

– Osim onih sedam tisuća koje je Miller upravo ulagao u blagajni je bilo dvanaest tisuća.

Rančer zamišljeno kimne, a onda reče:

– Podi sada u kuhinju i pojedi nešto. Slijedećeg ću tjedna doći u grad i pregledati poslovne knjige.

– Doći ćeš u kontrolu?

– To je moje pravo, zar ne? Banka sada pripada meni.

– Breckett – zareži Lester – ti si protjerao gotovo sve naseljenike i vlasnika ranča »Tri krave«, kojima sam dao zajmove i tako više nisam mogao dobiti natrag svoj novac, niti naplatiti kamate. Oduzeo si mi sve što sam imao. Propalo je sve što sam uložio u poslove i zato si mogao preuzeti moju banku. A mene si ostavio u njoj kao namještenika!

– Bio sam pošten prema tebi, kao što sam prema svakome tko je na mojoj strani. Ne možeš reći da te ne plaćam dobro. Čak vrlo dobro.

– Da – jedva čujno odgovori Lester.

Ustane i side s trijema, pa krene preko dvorišta.

Kad je nestao u kuhinji, Hitt Brackett i Mingo Skip počnu hihotati. Njihov je hohot zvučao surovo.

– Gazda, Lester ti nije prijatelj – promrmlja predradnik. – On ne može svariti pomisao da je samo namještenik u banci. I to u vlastitoj. Došao je ovamo samo zato da nam osobno donese loše vijesti. To ga je silno obradovalo.

– Ovaj ranč nema ništa sa smrću Sama Wortha – promrmlja Josuah Brackett.

– Svaki čovjek u dolini vjeruje da ima – mirno odgovori Hitt Brackett.

Josuah se zagleda u brata.

– Samo zato što moje zapovijedi uvijek provodiš oštrije i bezobzirnije nego što je potrebno. Sada ćeš s tim prekinuti! Od danas se ne smije dogoditi da noću okolo švrllaju »stražari«. Ovim časom to mora prestati! Hitt, odsad više nemaš slobodne ruke. Mellu Larrimeru i Kirbyju Overmileu reci da od danas svaki rančer brine o sebi. Neću više podnositi da ti što jašu noću neograničenom vlašću sude i kažnjavaju. Brate, ostavio sam ti suviše prostora za igru pošto sam ti naredio da se boriš protiv stokokradica. Uz krivce kažnjeno je i mnogo nevinih.

– Na našu korist – grubo će Hitt. – Otjerali smo naseljenike. Da nismo, ti bi uskoro doživio da plugovima počnu orati tvoju zemlju.

– Opomenuo sam te, Hitt! Larri-mer i Overmile mogu raditi što ih je volja, ali Bracketti neće na svoja leđa natrpiti još veću krivnju. To je moja posljednja! Uradiš li ista a da ja to ne znam, nešto što ti ja nisam dopustio, i ja ću te otjerati!

Tek se u posljednjim riječima osjetila sva snaga rančero­ve ličnosti i njegova nepokolebljiva odlučnost.

Lice Hitta Bracketta ostalo je bezizražajno. Nije bratu odgovorio ni riječ.

IV

Holliday de na ranč Worthovih vratio u suton. Ann i Cole su ga čekali.

Zaustavio je kola, ali je i dalje ostao sjediti, skvrčen od iscrpljenosti. Bojao se sići, jer nije znao hoće li njegove noge izdržati težinu tijela.

Odostrag iz kola glasale su se kokaši i patke.

– Bio je to dugačak dan – promrmlja naposljetku umorno. – Cole, morat ćeš sam istovariti. Ne mogu ti pomoći.

Pokuša sići, no sigurno bi pao da ga Ann i Cole nisu prihvatili. Pomogli su mu i do kuće, pa ga unutra smjestili na najudobniji stolac.

Ann donese mlijeko i stavi ga pred Hollidaya.

– Mlijeko će ti činiti dobro, Jim. Sada imamo i muzaru, pa ćeš dnevno piti i do dvije litre mlijeka.

Mlijeko mu je prijalo. Iako ga nije pio najmanje pet godina, prijalo mu je, dapače više od viskija.

Zatim mu je Ann donijela večeru. Nije mogao mnogo pojesti, jer je bio premoren, no popio je još dvije čaše mlijeka. Kad je povećerao, izvadi iz džepa bankovne potvrde i stavi ih na stol.

– Ovo je Jimmyjev bankovni račun – reče. – I prije nego što čuješ od drugih, Ann, želim, ti reći da sam morao oboriti četvoricu razbojnika zato što su orobili banku upravo onda kad sam ulagao novac.

Ann nije mogla ništa reći. Samo ga je zaprepašteno promatrala.

Cole upita s nevjericom u glasu:

– Četvoricu...?

– Da, mladiću. Čuo sam da su to bili braća McLane u Johnny Powder. Powder je mrtav. Orobili su banku baš onda kad sam ulagao novac. Možda je moja iscrpljenost posljedica tog okršaja.

Ustane i uspravi se. Mlijeko mu je dalo malo snage, pa je mogao stajati na nogama. Ipak je s velikim naporom izišao iz sobe.

Žena i mladić gledali su za njim. Cole prošapće:

– To ne može biti istina! Braća McLane su strahovito opasni, a Johnny Powder je bio krvoločni revolveraš. Dosad je ubio više ljudi. Nije moguće da...

Ušuti pa krene prema vratima. Na pragu zastane i zagleda se u dvorište. Holliday je posrćući išao prema svom konaku. Onda se mladić okrene i pogleda ženu.

– Gospodo, odjahao bih u grad. Želim saznati kako se to zbilo.

– Dobro, Cole. Kad se vratiš, svakako me probudi. Pokucaj na prozor. I mene zanima što se zbilo.

* * *

Šest sati nakon tog razgovora kucanje probudi Ann Worth. Ustane i pride prozoru.

Mladić čudnim, uzbuđenim glasom počne pričati:

– Točno je, gospodo! Borio se s četvoricom opasnih zlikovaca i revolveraša. Skinuo ih je sa sedala, a njemu nije pala ni vlas s glave! Tko bi on zapravo mogao biti?

– Dobar čovjek – brzo odgovori Ann. – Cole, on je dobar čovjek koji misli da će ubrzo umrijeti. Oh, on se mora boriti protiv svoje bolesti! Uvijek ću mu iznova govoriti da mi je potreban i da bih bez njega bila izgubljena. Molim te, Cole, budi dobar prema njemu.

– On mora biti jedan od najvećih – mrmlija je mladić. – Da je zdrav, zgazio bi obojicu Bracketta kao hrušteve. E, možda će na ranču »Sjekira« početi pred njih streptjeti! Oni ne mogu podnijeti nijednog velikog čovjeka na svojem području. Hitt će ubrzo doći ovamo i početi će naređivati. Ako Jim popusti, imat će mir; ako ne popusti, oni će ga slomiti. Hitt uvijek provodi ono što mu njegov veliki brat naredi. On pazi na sve i brine o tome da u dolini ne bude nikoga tko bi veličinom mogao konkurirati njegovom bratu. Josuah Brackett mora ostati najveći.

Zašuti i ispusti glas nalik zvižduku.

Noć nije bila osobito svijetla, ali Ann je dobro vidjela snažno uzbuđenje na mladićevom licu. A kako je bila žena, čiji su instinkti i osjećaji mnogo istančaniji nego u muškaraca, iznenada upita:

– Cole, zašto toliko mrziš Brackette? Kad govoriš o njima, iz tebe izbija mržnja. Zašto?

Nije odmah odgovorio. Možda je bio zaskočen ili iznenađen da je Ann tako lako otkrila što on osjeća. Neko je vrijeme šutio, a onda s mržnjom u glasu odgovori:

– Bracketti sebe smatraju polubogovima i već bi to bilo dovoljno da ih mrzim. Svakoga tko im se nađe na putu odgurnu ili obore. U svojoj blizini podnose samo one koji im se potčine. No to nije jedini razlog što ih ne trpim. Mnogo je važnije nešto drugo. Gospodo, vaš suprug bijaše prema meni više nego dobar. Nisam bio ništa drugo do obična skitnica. Nigdje nisam mogao naći utočište, mjesto gdje bih se skrasio. Svuda su me tjeroali kao da sam mladunče vuka. Došao sam u ovaj kraj zato što sam čuo da ovuda švrlja jaka družba stokokradica.

Namjeravao sam im se pridružiti, kako bih mržnju ovoga svijeta protiv mene, običnog mladića litalice, uzvratio na najlošiji način. Želio sam postati loš zato što mi nitko nije pružio priliku da postanem dobar.

Glas mu je tako zadrhtao da je morao ušutjeti. Nastavio je tek kad se smirio.

– Tada sam došao k Samu Worthu. Vaš me je suprug odmah dobro procijenio. Zacijelo je shvatio što se u meni zbiva. U njemu nisam našao samo poslodavca nego i očinski raspoloženog prijatelja. Odmah sam ga zavolio. Ovdje sam bio dobrodošao, a prema meni se i dobro postupalo. Naposljetku sam našao stalno boravište koje sam dotad uzalud tražio. Za mene je sve odjednom postalo lako i jednostavno. Budućnost mi se činila lijepom. Poželio sam uraditi nešto čime bih zadobio priznanje gopodina Wortha i opravdao njegovo povjerenje. Pomogao bih mu da izgradi velik ranč. No onda su ga Bracketti slomili. Poslali su Skipa i on je vašega supruga strahovito pretukao. Čak i kad se pomalo oporavio i počeo ponovo raditi, bio je vrlo bolestan. Iznutra. Bio je psihički slomljen. E, tada sam počeo tako strašno mrziti Brackette, gospodo.

Nakon tako duga govora Cole poželi laku noć, pa ode.

Neko vrijeme Ann Worth je ostala nepokretna, obuzeta neugodnim predosjećajem.

* * *

Holliday je spavao do podneva. Kad je naposljetku izašao, krene na potok da se umije. Ann izide iz kuće i počne ga promatrati. Izgleda bolje, zaključi. Dug odmor ga je ojačao.

Kad se Holliday obrisao i uspravo, opazi Ann. Ona mu doviknu:

– Jim, dođi jesti! Jesi li gladan?

– Kao vuk!

Kako je morao viknuti, osjeti podražaj na kašalj. No ovoga puta ga je uspio potisnuti.

Dok je sjedio u kuhinji, a Ann ga dvorila, uvjerio se da je mlada žena već više sati naporno radila i to ga ogorči i oneraspoloži.

– Tako bih ti rado pomogao, Ann

– promrmlja.

– Pa, i bit će mi potrebna tvoja pomoć, Jim – hitro je odgovorila.

– Na ranču valja mnogo toga uraditi. Cole je otišao pogledati stoku. Odjahao je prilično rano. Pokušat će s naših pašnjaka otjerati tudja goveda. Jim, morat ćemo uposliti još dvojicu, jer Cole neće moći sve sam. Tvoja mi je pomoć doista potrebna, Jim, ali nisam to rekla zato da bi odmah prionuo poslu, nego zato da bih u tebi pobudila želju da brzo ozdraviš i opet postaneš jak.

Ponovo napuni njegovu praznu šalicu mlijekom, a onda nastavi.

– Dogodine ćeš biti zdrav, Jim. Čvrsto sam uvjerena u to i ta mi vjera daje snagu i hrabrost. Misli uvijek na to, Jim! Ne znam što bi bilo sa mnom i Jimmyjem kad ne bismo imali tebe.

Nasmijala se, ljupko i srdačno. U njezinom je pogledu bilo mnogo topline. Zatim je izišla i prepustila ga njegovim mislima.

Želje u njemu bijahu jake. Da, uistinu želim živjeti, pomisli. I to zato što predosjećam da bih mogao biti najsretniji čovjek na svijetu.

* * *

Kad se slijedećeg dana probudio, pošto je odspavao četrnaest sati, sunce je bilo visoko na nebu. Dobio je zajutrak i odjednom se osjetio jačim i zadovoljnijim nego što je posljednjih godina ikada bio.

– Danas ću ti pomoći, Ann – reče.

Kimnula je i nasmijala se na sebi svojstven način.

Njezino je lice u međuvremenu još jače preplanulo, pa su blistave plave oči bile to izrazitije. Duboko u sebi Holliday je morao priznati da mu se dosad još nijedna žena nije svidjela toliko koliko mu se sviđa Ann.

– Moraš jesti mnogo povrća – rekla je. – No ono tako brzo ne raste u mom povrtnjaku. Međutim, u okolici sigurno ima mnogo »squaw« zelja. Znaš li kako izgleda?

Zanijekao je glavom.

– Poznajem sve vrste viskija i vina. Znam sve igre na sreću. Poznajem mnoge velike gradove i njihove salune i kockarnice. No o takvim stvarima ne znam ama baš ništa.

– Pokazat ću ti to zelje. Iz njega se može pripremiti ukusno jelo. Indijanci ga cijene jer je vrlo zdravo.

Poslije je Holliday doista odšetao u okolicu i natrgao toliko zelja da je napunio košaricu. Kad je unio zelje u kuću i ponovo izišao na dvorište, ugleda kako se približuju dva konjanika.

Sjedne na klupu pred kućom, pa se nasloni na zid. Iako lagan, posao ga je iscrpio. Otare znoj sa čela, položi ruke na koljena i zagleda se prema konjanicima.

Dolazili su polagano i na deset metara pred kućom zaustavili konje.

Pride Ann, koja je dotad bila u povrtnjaku. Na rukama je držala djetesce.

Neznanci posegnu za šeširom. Izgledali su kao stočari, no sigurno nisu bili obični goniči. Obojica su bila srednjih godina, a djelovali su prilično ukočeno i strogo.

– Ovo je susjedski posjet, gospodo – tiho reče jedan jahač.

– Ako je tako, gospodo, sjašite. Mogu vam ponuditi svjež stepku.

– Vrlo ljubazno, gospodo...

Promrmljali su to jednoglasno. Onda sjašu. Ann udje u kuću, a došljaci pogledaju Hollidaya. Zurili su u njega, začudeni i puni nevjerice.

– Vi ste prekjučer onespobili onu četvorku koja je pokušala orbiti banku u Oasis Valleyju? – naposljetku upita jedan.

– Imao sam mnogo sreće – tiho odgovori Holliday. – Uopće ne mogu shvatiti kako se dogodilo da sam tako dobro gađao. Posrijedi je puka slučajnost.

– Ni jedan nije ništa odgovorio. I dalje su ga promatrali s čuđenjem ali i oštrom pronicljivošću.

Pojavi se Ann s poslužavnikom. Na njemu su bile četiri čaše sa stepkom. Posjetitelji dohvate čaše, pa zahvale. Vidjelo se da bi radije popili viski, no bili su dovoljno pristojni da to ničim ne pokažu.

Kad su popili, jedan progovori.

– Ja sam Mel Larrimer – predstavi se. – Moj ranč »Karika lanca« nalazi se dvadeset milja jugozapadno odavde. – Pokazao je prema svojem drugu i dodao: – Ovo je Kirby Overmile. Njegov ranč »O u četvorokutu« leži petnaestak milja zapadnije od vašega.

Predstavivši se tako kao najbliži susjedi, Larrimer nastavi:

– Došli smo ovamo da bismo se upoznali. Bilo nam je drago, gospodo. Ako vam je potrebna bilo kakva pomoć...

– Hvala. Nekako ćemo se snaći, mada imamo samo jednoga kaubojca. On mi je rekao da je mnogo naše stoke odlutalo na tude pašnjake i da se na našima nalazi tuda. Bila bih vam zahvalna, gospodo, kad bi se u to unijelo malko reda.

– Naredit ćemo da se to sredi, gospodo.

Nakon toga obojica odlože prazne čaše na poslužavnik, pa se vinu

na konje. Odozgo još jednom pogledaju Hollidaya oštro i proučavajući a onda Ann Worth.

Kirby Overmile, krupan i šutljiv čovjek, djelovao je vrlo ukočeno i zatvoreno u sebe. Mel Larrimer je bio otvoreniji. Bio je srednje visine i vrlo vitak i okretan. Oči su mu bile živahne, a svijetla brada kratko podrezana.

Neočekivano Larrimer reče:

– Žao nam je što ste izgubili supruga, gospodo Worth. Život na ovim pašnjacima vrlo je surov.

– Moj muž nije bio stokokradica. On je ubijen!

Izgovorila je to čvrstim glasom. Ni jedan joj rančer nije odgovorio. Mamuznuli su i prilično grubo potjerali konje. Očito nisu željeli dulje ostati u blizini udovice Sama Wirtha. Njihov je odlazak nalikovao bijegu.

Holliday je i dalje nepokretan gledao za njima. Ann sjedne do nje, pa reče:

– Čudan posjet susjeda.

– Aha! Došli su ovamo da bi vidjeli Worthovu udovicu, ali još više zato da bi mene procijenili. Ta su dvojica zbog nečega zabrinuta. Morali su se siliti da pristojno popiju stepku koju si im ponudila. Vidjelo se da je ne žele. Možda su se čak morali prisiliti da uopće prihvate nešto iz tvoje ruke, Ann.

– Zato što misle da je Sam bio stokokradica?

Upitala je to grlenim glasom. Holliday je ozbiljno promatrao mladu ženu, a onda tvrdo odgovorio: – Ne! Zato što se osjećaju krivima!

– Oh!

Htjela je ustati, ali je on čvrsto uhvati za rame i zadrži.

– Besmisleno je unaprijed bilo što zaključivati Ann, a ovi ljudi i nisu važni. U dolini doduše postoje tri

ranča, ali prema svemu sudeći samo je jedan važan. Ipak možemo prosuditi tek onda kada upoznamo i Brackette.

Ann počne polaganije disati. Kad se donekle smirila, reče:

– Da sam znala da su krivci za Samovu smrt, umjesto stepke donijela bih sačmaricu. I pucala bih na njih!

– Tako brzo ne smiješ prosudivati, djevojko!

Ustao je, uzeo štap za pecanje i polagano krenuo prema malenom jezeru što ga je nedaleko stvorio potok.

Ann je gledala za njim i vidjela da mnogo lakše podiže noge. Nije ih više vukao.

Iz kuće dopre Jimmyjev plač. Sigurno je gladan, pomisli mlada majka i požuri u kuću.

V

Otprilike tri sata poslije kad se sunce prilično priklonilo zapadu, Holliday začuje Ann kako viče. Brzo spusti štap na zemlju, pa se uspravi i okrene.

Ann je trčala prema njemu. Suknju je podigla do iznad koljena kako bi bila što brža. Holliday joj krene u susret, no nakon dvadesetak brzih koraka morade usporiti.

Trenutak zatim Ann stiže do nje. Lice joj je bilo jarkocrveno. Oči pune brige. Bez daha, prostenje:

– Pretukao je Colea! Dojahao je ovamo... s Coleom prebačenim preko sedla. Mladić se jedva miče... odmah se srušio. Taj je nitkov Colea...

Izda je dah. Holliday prodje kraj nje. Njegovo mršavo i upalo lice postalo je mrko i hladno. Otvrđnulo je. U duboko usađenim očima pojavio se ledeni sjaj. Pa ipak je koraćao polako, predobro je znao da ne smije brzo, kako ne bi izgubio i to malo snage što ju je sakupio. Isto je tako

dobro znao da ga u dvorištu očekuju neprilike.

I dok je tako polagano koraćao, učinilo mu se da ponovo ide istim putem kojim se kretano prije nekoliko tjedana, kad je s Earpovima išao prema OK koralu. I tada je išao u susret neprilikama. I onda je mislio da koraća svojom posljednjom stazom.

Začudo, otad je zakoraćio na novu stazu i sada kroči njom. Bilo je to zbog Ann.

Otkopča iznošeni kaputić od rebrastog baršuna, kojega je i za toplog vremena uvijek zakopčavao zato što se i na suncu smrzavao.

Ann se zaprepasti kad ugleda oružje. Ispod kaputića stršale su drške dvaju kołtova što su se nalazili u koricama ispod Hollidayevih pazuha.

– Oh, Jim... – zausti

On je prostrijeli pogledom i odlučno prekine:

– Ann, ovo je prvi ispit! Namjeravaš li ostati ovdje i sina odgojiti tako da bude ponosan čovjek koji neće rasti u sjeni drugog čovjeka, dopusti da uradim ono što je potrebno.

U muškarčevim je očima svijetlila zastrašujuća hladnoća. I tek je u tom trenutku Ann Worth shvatila kakvog zaštitnika ima. Sjetivši se kako je prije nekoliko dana sam savladao četvoricu razbojnika, propće:

– Jim... oh, Miller, tko si ti?

– Možda ćeš to jednoga dana saznati.

Kad su stigli u dvorište, Holliday skrene između pojate i staje. Pri tom tiho, ali vrlo odlučno reče:

– Udji u kuću, Ann.

Nije dalje brinuo o njoj, jer bio sve bliže čovjeku koji je sjedio na konju, posred dvorišta, i bezizražaj-

noga. lica promatrao kako mu se približuje.

U dvorištu je stajao još jedan konj, Coleov. Mladić je čučao na tlu i pritiskao gornji dio mršavog tijela dršćućim rukama. Sada pokuša ustati, ali mu noge popuste i ponovo se svali na zemlju.

Holliday je čuo kako mladić bolno stenje. Taj zvuk prodre duboko u njega i potisne obazrivost ili pomisao na vlastitu sigurnost. Ovdje leži pretučeni mladić koji ima pravo na život što neće biti ispunjen strahom!

Podigne glavu i pogleda čovjeka koji je donio Colea Twista. Bio je to Hitt Brackett, ali tada to Holliday još nije znao. Zato je njegov glas, kad je progovorio, zvučao smireno i blago.

– Što to znači, gospodine? Vaš je konj žigosan znakom ranča »Sjekira«. Imam li čast razgovarati s jednim od braće Brackett?

Hitt Brackett se oštro zagleda u sugovornika. Onda pogleda prema ulaznim vratima u kuću, na kojima je stajala Ann. Pri pogledu na mladu ženu u njegovim se očima odrazi lakomost. Kad je vratio pogled na Hollidaya, napokon se njegova vrlo mala usta rastvore.

– Da, ja sam Hitt Brackett. Ovo-ga sam klipana zatekao kako tjera jedno govedo žigosano našim žigom.

– Poslali smo ga da naš pašnjak očisti od tuda goveda. Trebao je otjerati sva goveda s tuđim žigom. Što mu se dogodilo?

Brackett je oklijevao, no onda se naceri i odgovori:

– Zabranjeno je približiti se na više od deset koraka svim govedima žigosanim znakom »Sjekire«. Isto je tako zabranjeno tjerati ih. Ako netko misli da se nalaze na pašnjaku na kojemu im nije mjesto, mora

doći na naš ranč i zamoliti da otjeramo goveda. Da li smo se razumjeli, gospodine? Uostalom, zanima me jeste li vi doista Jim Miller ili se samo tako predstavljate.

Holliday kimne i promrmlja, kao da uopće nije čuo posljednje pitanje:

– Razumio sam. Vi nam želite objasniti da su Bracketti značajna obitelj. I želite nas uvjeriti u to. Ako vaše krave pasu našu travu, mi ih ne smijemo u tome sprečavati. Moramo doći na vaš ranč i moljakati da ih otjerate. Dobro, to sam shvatio. Međutim, zanima me zašto je mladić premlaćen. I to da li ste ga vi pretukli.

Brackett kimne.

– Da, to sam ja uradio. Momak je bio bezobrazan. Rekao mi je da na tom pašnjaku imam isto toliko malo prava koliko i naša stoka. E, time je prevršio mjeru! Njegov prijašnji gazda bio je stokokradica. Vjerovali smo da se ovaj mali štakor neće tu zadržati, no on je još ovdje. E pa, da se ne bi ponovo vratio na naše pašnjake, ja sam u nje-ga utukao bijes bogova. Doveo sam ga ovamo kako bih vas upozorio da taj klipani u roku od dva sata mora napustiti dolinu Oasis. Zauvijek! Za njega ovdje nema mjesta.

Holliday je kimao i slušao. Progovorio je čim je Brackett ušutio.

– Već sam čuo kako su Bracketti samouvjereni. Misle da su visoki deset metara. Međutim, kad vas ovako gledam, ne nalazim da ste tako veliki, Brackett! A sada vi čujte mene: Cole Twist će ostati na ovim pašnjacima! I dalje će jahati za ovaj ranč. Ni jedan Brackett nije dovoljno velik da bi to mogao zabraniti! Ranč Wirthovih neće slijediti vaše želje. A sada sidite s te svoje kljusine, Hitt Brackett! Moram vas malči-

ce skrtiti, kako biste saznali koliko ste uistinu visoki.

Brackett ostade načas nepokretan. U dubini njegovih očiju vidjelo se čuđenje. Zurio je u Hollidaya, pun nevjerice, ispitujućim pogledom. To što je vidio nije ga suviše zabrinulo. Čovjek pred njim izgledao je bolestan i skrhan, iscrpljen i sagorfo.

Međutim, iz Hollidaya je zračila samrtna prijetnja koja bi gotovo svakog sugovornika opomenula. No ne i Hitta Bracketta. Njega još nije-dan čovjek nije pozvao na odgovornost, niti ga je pobijedio. Zato je vjerovao da je nesavladiv i zato se uspoređivao sa starijim bratom.

Umišljen, odjednom se strahovito razbijesni.

– Čuo sam za okršaj u gradu, Miller. To ste dobro obavili. Zanimalo me kako izgleda čovjek kojemu je uspio takav pothvat i jedva sam dočekao da vas upoznam. To mi je posljednjih noći čak odnosilo san. E, sada želim vidjeti jeste li bolji i od Bracketta!

Polako kliznu s konja i rukom odgurne životinju u stranu. Onda namjesti opasač i popravi položaj desnoga kolta. Pogledavši Hollidaya, reče:

– Ponavljam: Cole Twist je štakor i mora napustiti dolinu. Uostalom, Miller, možda ću i vas otjerati odavde. Sve mi se manje svidate. Želio bih i vas pretući, a onda protjerati. U ovoj se dolini jednome Brackettu ne protivurječi! Ako to ne shvaćate i ne naučite, to gore po vas!

Spusti desnicu nad dršku kolta, ljud i prepun sebe. U očima mu zaiskri lakoma želja da e ogleda s čovjekom koji je sam izbacio iz sedala četvoricu prokušanih revolveraša. Ta ga je želja i dovela ovamo,

pa je objeručke prihvatio prvu priliku da to ostvari.

– Budalo! – opasno mirnim glasom reče Holliday. – Ne činim to rado, ali tako mora biti. Zato da bi nas Bracketti počeli uvažavati. Vi ste takve budale dav as se jednom na grub način mora odučiti gdje vam je mjesto. Hajde, počnite, gospodine!

Posljednje tri riječi izrekao je takvom hitrinom da su zvučale kao prasak bičem.

Iako se nije ni pomakao, Brackett poslušao zapovijed. Možda je prvi put u životu dah opasnosti probio čvrst oklop njegove nesavladivosti. Možda se više nije zamišljao tako divovskog rasta. Možda se načas nagoniski prestrašio. Ipak je povukao.

Izvukao ga je nevjerojatno brzo i glatko, ali je imao nesreću da je oružje povukao protiv čovjeka kojega su ubrajali među nekoliko najvećih revolveraša. Takvoga čije se ime moglo usporediti samo sa tri imena: Wild Bill Hickock, Wyatt Earp i Billy Kid.

Povukao je protiv Doca J. H. Hollidaya, Wyatt Earp i Billy Kid.

Povukao je protiv Doca J. H. Hollidaya, jednoga od četvorice najvećih revolveraša o kojima Zapadom kolaju priče što ih opisuju kao nepobjedive borce. Takve čiju revolverašku slavu nitko nije mogao doseći. To nije uspjelo ni jednome Jesseu Jamesu, ni braći Dalton, ni legendarnom Kingu Fisheru, ni Mastersonu, ni mnogima koji su postali slavni na gotovo istovetan, žalo-stan način.

Kad je Brackett posegao za koltom, pokrenuše se i Hollidayeve ruke. Mladić je ugledao vatru iz protivnikovih koltova a da nije stigao ni zapucati. Prije nego što je osjetio udar metka spoznao je da je doista

budala, pa se upitao zašto je to morao spoznati na tako surov način.

Dok je stenjao na tlu, Holliday mu polagano pride i nogom odgurne kolt što ga je ladić ispustio. Onda se još polakše sagne i isvuče drugi kolt iz korica, pa i njega odbaci.

Kad se uspravio, okrene se prema Ann i reče:

– Moramo ga previti. Onda ću ga staviti na kola i odvesti njegovome velikom bratu.

Trgla se iz ukočenosti i kriknula. Hitro pride, uhvati ga za posuvrat kaputa i grlenim glasom reče:

– Oni će te ubiti, Jim! Ubit će te! Ne smiješ...

– Hajde, previj ga, Ann. Vidiš da krvari – odlučno je presiječe, pa nastavi: – Želim posjetiti Josuaha Bracketta. Naprosto ne mogu vjerovati da je i drugi Brackett isto takva budala. Razumiješ li, Ann? Doved ću Josuahu Brackettu brata, života, i pokušat ću se s njim sporazumjeti. Moram to pokušati! I to zato što možda neću dugo...

Ušuti. Međutim, Ann je shvatila što je u uzbuđenju htio reći.

...

Hollidayu su bila potrebna četiri sata da kolima stigne do ranča „Sjekira“.

Provezao se kroz velike vratnice i malo zatim u daljini ugledao sitne svijetle točke u tami. Vozio je neko vrijeme između daščara, staja, ambara, radionica i skladišta. Ranč je bio doista velik i Holliday zaključi da u spavaonicama sigurno ima mjesta za više od tri tuceta kaubojja.

Iznenada pred kolima iskrsne neki čovjek. Kad je vidio da kola i dalje idu ravno na njega, odskoči u stranu i sočno prekune.

Holliday skrene prema masivno građenoj rančerskoj kući iz koje je

kroz otvorena vrata i mnoge prozore prodirala svjetlost.

Čovjek koji je maločas bio pred kolima okrenuo se i sada je trčao kraj kola. I dalje je kleo, a onda poviče:

– Do vraga, idiote, tko si?

Holliday nije odgovorio, jer je opazio kako iz kuće ilazi neki gorostas i zastaje na trijemu. Kad se dovezao pred njega, upita:

– Vi ste Josuah Brackett?

– Da – kratko odgovori div, pa upita: – A tko ste vi?

– Jim Miller, s ranča Worthovih. Dovezao sam vam brata. Pogoden je s dva metka i nije mu baš najbolje.

U međuvremenu se oko kola okupilo nekoliko ljudi. Jedan od njih uspne se odostrag u kola i malo zatim uzvikne:

– To je Hitt, gazdo!

Bio je to predradnik Skip.

– Skini ga s kola, Mingo – reče Josuah Brackett – i donesi do stuba.

Rančer podigne i ispruži ruke, pa preuzme brta. Krenuvši u kuću, dobci preko pamena:

– Netko neka odjaše po liječnika. A vi, Miller, udite. Želim s vama razgovarati.

– Zato sam i došao – promrmlja Holliday.

Omota uzde oko poluge kočnice, pa polagano side s kola. Spopade ga jak kašalj. Zastane. Kad se malo oporavio, nesigurnim se koracima uspne na trijem i tu sjedne na udoban stolac.

Ispod trijema stajala je povećana skupina kaubojja, da vide što će se zbiti. Malo zatim Skip izide iz kuće. Zastane kraj stolca na kojemu je Holliday sjedio, pa izvijesti svoje ljude:

– Ne brinite, ljudi. Hitt je ranen jednim metkom u rame i drugim u

nogu. U nesvijesti je i izgubio je poprilično krvi, ali nije smrtno ranjen. Dobro je previjen. Podite na spavanje, jer sutra počinjemo skupljati stoku. I to u cik zore.

Iako oklijevajući, ljudi poslušaju.

– Vi ste ga tako ranili? – ljutito i prijeteci upita Skip.

Netko drugi na njegovu mjestu možda bi oklijevao da kaže istinu, no Holliday reče:

– Da.

Predradnik je zaprepašteno bujlio u sugovornika. Kad se naposljetku pribrao, s nevjericom upita:

– I vi ste se usudili doći ovamo, k nama?

– A zašto ne bih?

Mingo Skip nije umio odgovoriti na to pitanje. Morao je najprije o svemu dobro razmisliti. No prije nego što je stigao išta zaključiti, iz kuće izide Josuah Brackett.

– Zašto ne uđete, Miller? – upita.

– Prija mi svjež zrak. Noć će biti topla. Suha i topla. To smiruje moj kašalj.

Holliday je govorio vrlo tiho. Strahovito iscrpljen, mislio je da ne bi mogao ustati iz udobnog stolca, a znao je da mora što bolje iskoristiti to malo snage što ima.

– Gazdo – žestio se Skip – taj je čovjek osobno ranio Hitta! Nikako ne mogu shvatiti kako se usudio dovesti ga ovamo umjesto da se sakrio u mišju rupu.

Josuah Brackett duboko uzdahne. Već je prema Hollidayu ispružio svoju kratku i vrlo debelu ruku no sada je povuče i krene prema drugom stolcu. Sjedne, dašćući, pa ljutito upita:

– Što sve to znači, gospodine?

Holliday ga pogleda. Bio je to oštar pogled, koji je mjerio rančera centimetar po centimetar. Svjetla je

za to bilo dovoljno, jer je svjetlost iz kuće izlazila kroz tri prozora i ulazna vrata i dobro osvijetljavala trijem.

Nakon podulje šutnje pogleda Bracketta u oči i reče:

– Mogao sam ga ubiti, ali ne želim rat. Dovezao sam ga osobno zato što se nadam da drugi Brackett, njegov veliki brat, nije isto takva glupa luda. I, prije nego što počnemo razgovarati, želim još nešto reći.

Načas ušuti, a zatim nastavi, suho i jednostavno:

– Ja sam bolestan čovjek i čudo je što još živim. Smrt me ne može uplašiti, jer je odavno očekujem. I zato se ničega ne bojim. Bilo bi dobro da to ispravno shvatite, Brackett. Vi me, dakle, ne možete prestrašiti. I zato uopće nije bilo osobito smiono doći ovamo, kako to misli vaš predradnik.

Ušuti. Nije izrekao nijednu prijetnju. Samo je želio objasniti da nije daleko od smrti i da se zato ne plaši. Međutim, nije prijetio. Nije rekao da ima dva kolta i da njima može rastvoriti pakao ako netko na ovom ranču pokuša staviti ruku na njega.

Ništa takvo nije spomenuo, a ipak su ga i rančer i njegov predradnik i te kako dobro shvatili. Sada su točno znali kakav je čovjek koji ih je posjetio. Nisu se morali podsjetiti da je sam savladao četvoricu pljačkaša banke i u dvoboju pobijedio dotad nepobjedivoga Hitta.

I protiv svoje volje Josuah Brackett se naljuti.

– Pa dobro – reče ispričajte što ste naumili. Kad završite, reći ću vam ono što ja mislim.

I Holliday počne pričati. Počeo je s danom kad je pronašao Ann u kolima, u velikoj nevolji, a završio

obračunom s Hittom. Zatim je neko vrijeme šutio i tek poslije dulje stanke nastavio:

– Ne znam da li je Sam Worth krao stoku niti me to zanima. Nisam došao ovamo da bih pronašao tko ga je ubio, no tako dugo dok sam živ štitit ću ranč Worthovih i sve što mu pripada. Brackett, sve što pripada tom ranču za vas i vaše ljude je tabu. Ann Worth ne smije živjeti u strahu, a njen sin rasti u vašoj sjeni. I naši ljudi moraju neometani obavljati posao. Jeste li razumjeli, Brackett? Ako nas još tko s vašeg ranča napadne, smatrat ću za to odgovornim vas, gospodine. Tada ću doći ovamo i ubit ću vas!

Posljednje rečenice nije izrekao ni prijeteci ni povišenim glasom. Izrekao ih je mirno, ali ogorčenim glasom i samo malko naglašeno.

Mingo Skip odmah počne ljutito kleti.

Josuah Brackett bijesno skoči, ali se brzo obuzda. I predradniku naredi da se smiri.

– Umiri se, Mingo!

Ode do ograde trijema. Stajao je tako neko vrijeme i zurio prema spavaonicama svojih, gdje su svjetla već bila pogašena. Nakon podosta vremena polagano se okrene i sjedne na ogradu. Udarivši se rukom po butini, naposljetku progovori:

– Ne, nisam budala kao moj brat. Kad susretnem izuzetnog čovjeka, odmah vidim da je vrijedan poštovanja i poštujem ga. Međutim, to nije naikakva isprika, jer ja sam vlasnik ovoga ranča i zato za sve odgovoran. Miller, vi ste točno odredili granice između onoga što se smije i onoga što se ne smije. Volio bih znati tko ste zapravo. Da ste zdravi i da imate određenih ambicija kojih bi se ja morao plašiti, morali bismo se sukobiti. No ja sam shvatio

što želite. Obećajem vam da se neću boriti protiv mlade udovice i njezinog sinčića. Ne moraju se bojati. Gospoda Worth i njezin mali ranč uživat će sve moje poštovanje. Štoviše, čak ću štititi Worthove, bez obzira na to što ste vi s njima. Da li ste zadovoljni, gospodine Miller?

Holliday polako ustane.

– Predosjećao sam da ste drugačiji od Hitta – promrmlja. – Kad ozdravi, recite mu neka se drži podalje od mene. – Okrenuvši se prema Skipu, upita: – Vi ste onda pretukli Sama Wortha, zar ne? Da li vas je to jako veselilo?

Predradnik ljutito zareži.

– Worth je krao stoku. Jedno naše tele bilo je žigosano njegovim znakom. I vlastitog bih brata pretukao da ukrade govedo s ovog ranča! Osim toga, Sam Worth je uradio još nešto: pucao je na moga gazdu.

– Rukom pokaže prema nedalekom brežuljku. – S onoga brežuljka. Gospodin Brackett mogao je smrtno stradati od njegovog podmuklog hica.

Holliday pogleda prema brežuljku. Bio je prilično blizu, a njegova je padina završavala kraj ambara. Zatim se okrene prema prozoru kroz koji je metak ušao u kuću i pokuša zamisliti putanju metka. Strijelac na brežuljku mogao je nišani u taj prozor, preko krova ambara i dvorišta. Udaljenost nije bila veća od dvjesto metara.

– Sigurni ste da je pucao Worth?

– upita naposljetku.

– Tko bi drugi? – odgovori rančer protupitanjem. – Uhvaćen je pri kradi stoke, a onda ga je Mingo premlatio. Potpuno je razumljivo da je Worth bio lud od mržnje. . .

– I tada ste odjahali na njegov ranč i objesili ga, gospodine Brackett! – prekine ga Holliday.

– Ne, gospodine Miller. Nisam.

– Tko bi drugi? – odgovori sada istim protupitanjem Holliday.

– Rekli ste kako niste došli ova-
mo da biste tragali za ubojicom, go-
spodine Miller.

– I nisam – promrmlja Holliday,
pa glasnije nastavi: – Za to mi
manjka snage. Međutim, možda
jednoga dana taj momak dođe k
meni. Brackett, ako doista nemate
veze s Worthovom smrću, morate
se riješiti tih sumnji.

Polagano side s trijema i uspne
se na kola. Onda još jednom progo-
vori:

– Vi želite postati vladarem ovih
pašnjaka, Brackett. Velikim čovje-
kom. No veličina jednoga čovjeka
ogleda se u njegovim djelima, a ne
u tome da naređuje ljudima. Želite
li biti velik, morate biti i pravedni.
Čak i prema malima. Slutim da se
bojite da ću doći po ubojicu Sama
Wortha, no radije razmislite o tome
što misle svi ljudi u dolini Oasis: da
ste vi naredili neka ga objese.

Pošto je rekao sve što je naumio,
odvije uzde s kočnice i lagano po-
tjera zapregu.

Josuah Brackett stajao je još du-
go i potpuno nepokretan, razdiran
različitim osjećajima, i razmišljao o
posljednjim posjetiteljevim riječi-
ma.

Iznenada spozna kako uistinu
strahuje da će Miller otkriti tko je
kriv za Worthovu smrt.

* * *

Holliday se vratio na ranč Wor-
thovih u sivilo zore. Iako je bio ogr-
nuo dva gunja, smrzavao se i cijelu
noć kašljucao.

Ann ga je dočekala i pomogla mu
do njegova konaka. Ništa ga nije
pitala. Zamolio ju je neka mu done-
se vruće mlijeko, a kad se ona vra-
tila s toplim napitkom, reče:

– Odsad ćemo imati mir. Barem
dotle dok Hitt Brackett boluje. A Jo-

suah Brackett nije bijesan vuk koji
svakoga grize. Pokušava pobuditi
takav dojam, a mnogi i vjeruju da
je takav. No vrlo je ponosan.

Ispio je mlijeko, a onda upitao:

– Kako je Coleu?

– Nekoliko dana neće moći jaha-
ti. Oh Jim, kako mi je drago da ti
se ništa nije dogodilo! Sretna sam
što si se vratio.

– I ja sam sretan što je sve tako
prošlo.

Jedva je dorekao i već je utonuo
u san.

Spavao je šesnaest sati. Sljedećeg
je dana tek kasno uvečer obišao
Colea. Sjeo je na sanduk kraj ležaja
i zagledao se u mladića.

Coleovo je lice bilo natečeno i pu-
no modrica. Vidio je samo jednim
okom. Kad je progovorio, usna mu
napukne i prokrvari.

– Hvala vam, Jim, ali niste se tre-
bali zbog mene boriti s Hittom
Brackettom. Kad ozdravim, ubit ću
Brackette. Obojicu! Ovog ću puta...

Glas mu prepuknu.

– Mladiću – jedva čujno reče
Holliday – jesi li već pokušao ubiti
čovjeka?

– Ne, nisam.

– I nemoj! I uvijek misli na to da
mrznja vodi u grob! Osveta se ni-
kad nikome nije isplatila, Cole.

Mladić ne odgovori. Okrene gla-
vu na drugu stranu.

Holliday ustane i zamišljen izide
iz sobe. Nije mu se nimalo svidjelo
ono što je Cole Twist rekao.

VI

Prošla su tri dana, mirna tri da-
na. Ništa se značajnijeg nije dogo-
dilo.

Međutim, četvrti dan kao da je
htio nadoknaditi sve što su njegovi
prethodnici propustili. Toga se da-
na mnogo toga dogodilo. I ne samo
na ranču Worthovih.

Četvrtog dana Cole je neočekivano ustao i iznenada se pojavio u kuhinji. Ann ga je dočekala sa smiješkom i odmah stavila pred njega zajutrak.

– Hvala vam za sve, gospodo. – Mladić je odanim pogledom promatrao mladu ženu. – Vrlo ste dobri prema meni.

Ann načas položi ruku na mladićevu čupavu glavu.

Cole je izgledao loše. Otekline lica doduše su splasnule, ali je i dalje lice bilo puno modrica. Sjedio je iskrivljen, jer su ga rebra boljela i pri najmanjem pokretu.

– Sve će biti dobro, Cole.

– Naravno da će biti – čudnim glasom odgovori mladić.

Kad je pozajutarkovao, izide iz kuće i ode do koralu pa počne zabijati kolce. Radio je vrlo polako, kako bi se što manje pokretao.

Nedugo zatim pride mu Holliday s priborom za pecanje u ruci. Protekla je tri dana proveo mirno i ugodno, krećući se na suncu, pa se oporavio. Nakratko se zadržao kraj koralu i to je Cole iskoristio za razgovor.

– Ne vjerujem da će nas Bracketti ostaviti na miru. Mislim da se varate, Jim.

– Ne varam, se Cole, i zato zaboravi da bi se morao osvetiti Hittu za batine. Znam da si ljut, da se stidiš i da si pun mržnje, ali bolje je da zaboraviš. Hitt Brackett je već kažnjen.

– Hitt je samo divlji vuk, a zapovijedi izriče njegov veliki brat. Sve nevolje potječu od Josuaha – tvrdoglavio je mladić, a onda odlučno doda: – Moram otići odavde.

– Neću ti to dopustiti. Pazit ću na tebe isto onako kako ću čuvati Ann i Jimmyja. Tvoje je mjesto uz nas. Pokušavaš li odjahati, poći ću za tobom i vratit ću te ovamo.

Dok je Holliday išao prema jezeru, Twist je gledao za njim. Uzdahnuvši pogleda zatim preko ramena Ann, koja je radila u povrtnjaku. Djetešce je ležalo ispred breze u koljevci što ju je dan prije iz dasaka izdjelao Holliday. Onda ponovno uzdahne, pa promrmlja:

– Do vraga, on vjeruje Josuahu Brackettu! E, ja ću se pobrinuti za to da veliki rančer i održi ono što je obećao!

Htio je nastaviti posao oko koralu kad ugleda nekog konjanika. Ni je jahao putem, nego je nenadano izronio iz šume. Vjerojatno je dojahao preko brda, pomisli, a odmah zatim prepozna jahača.

Jack Drango!

Jahač zauzda konja tik do Colea i podrugljivo se zagleda u mladića.

Jack Drango je bio visok i gibak poput divlje mačke. Kosa mu je bila crna poput gavranova perja, crte lica odvažne. Već je njegova vanjštna pokazivala da je prerijski razbojnik a tako je opasan i bio. Ono što je Josuah Brackett bio u dolini Oasis to je Drango bio u brdima: vladar čija se naredenja provode bez primjedaba.

Odmetnik kimne Coleu i tiho progovori:

– Dodi k meni u brda, mladiću. Mi ćemo ti omogućiti da Brackettima vratiš sve dugove. Cijeloga ćeš života zadržati na licu znakove Hittovih pesnica. Podi sa mnom u brda, mladiću!

Ne dočekavši odgovor, Drango potjera konja. Već je davno prije opazio Hollidaya kraj maloga jezera. Sada je dojahao do ribića, zaustavio konja, pa jednu nogu izvukao iz stremena i prebacio je preko jabeke sedla. Tako sjedeći u sedlu poput ženâ, izvadi pribor za pušenje i zavije cigaretu.

Holliday je upravo stavljao novi mamac na udicu. Tada je baci u vodu i istodobno reče:

– Gospodine, vaša sjena pada u vodu i plaši mi ribe.

Jack Drango se nasmije.

– A ja bih vas, gospodine, zapravo trebao ubiti. Braća McLane i Johnny Powder bijahu moji ljudi. Pošli su opljačkati banku zato što ona više ne pripada Emmete Lesturu nego Josuahu Brackettu. Znali smo da će rančer progoniti pljačkaše, pa smo bili odabrali dobro mjesto za zasjedu. Strahovito ste me oštetili, gospodine Miller.

– Nisam to mogao izbjeći. Ne bih volio izgubiti sedam tisuća dolara.

– To mogu shvatiti – smijuljeći se odvrati odmetnik. – I zato vas neću ubiti.

Holliday ne odgovori. Nije smatrao važnim prepirati se oko toga da li je taj čovjek dovoljno brz da bi se borio protiv njega. Mnogo ga je više zanimalo zašto ih je odmetnik posjetio.

Saznao je to vrlo brzo. Jack Drango nije bio čovjek koji okoliša. Zato je rekao:

– Došao sam vam reći tko je objesio Sama Wortha.

Holliday položi udicu na zemlju, pa polagano ustane.

– Tko ste vi? – upita.

– Jack Drango.

Holliday nije pokazao ni tračak iznenađenja, iako je već čuo za Dranga. Taj je odmetnik bio svuda vrlo poznat. U mnogim su državama za njim izdane potjernice. Prijetivši se kako je glasio tekst na njima, bio je siguran da za tim čovjekom tragaju mnogi šerifi. Znači, pred njima je Jack Drango. Čovjek koji je na lošijem glasu čak i od Bilyja Kida, Jessea Jamesa i još nekih poznatih prijestupnika.

– Niste radoznali čija je žrtva bio Worth? – upita odmetnik.

Holliday razmisli, pa odgovori:

– Zašto mi to želite reći, Drango? Čemu se nadate?

– Čuo sam da ste Hitta oborili s nogu i zatim odvezli njegovom bratu. Imam svoje ljude čak i među momcima na »Sjekiri«. Oni su me obavijestili da je Josuah bio s vama pristojan i da vam nije skinio skalp.

Drango načas ušuti i osmjehne se. Odbacivši opušak nastavi:

– Trebali ste ubiti Hitta. Tada biste ubili i Worthovog ubijicu. Kad mladi Brackett ozdravi, pokušat će ponovo.

– Imate li dokaza za ovo što govorite, Drango?

– Imam, gospodine. Netko je pokušao kroz prozor ustrijeliti Josuaha Bracketta, ali ga je samo ranio. Hitt Brackett je bio užasno bijesan i odmah je organizirao lov na ubojicu. Iznenađio je neke moje prijatelje u kradi stoke. Bilo je i mrtvih. Ostatak mojih prijatelja razbježao se na sve strane. Hitt je slijedio jednoga od njih. Taj je čovjek bio ranjen i naposljetku se zavukao u poludogotovljeni sjenik na ovome ranču. Sam Worth nije znao što se dogodilo. Onda je Hitt Brackett izgubio trag čovjeka kojega je progonio. Međutim, kad je stigao na ovaj ranč, prisjetio se da je Mingo Skip gotovo nasmrt pretukao Wortha. I tako je zaključio da strijelac iz zasjede može biti samo Sam Worth. Bio je siguran da se navečer za one batine nije htio osvetiti predradniku na »Sjekiri« nego onome tko Skipu naređuje.

Po Drangovu glasu i ozbiljnosti kojom je pričao Holliday zaključio da je odmetnik potpuno siguran u to što govori.

– Kad je Brackett stigao ovamo – nastavi Drango – pozvao je

Wortha da izide iz kuće i zapucao čim se pojavio na pragu. A onda, zato da nikome u ovoj zemlji više ne bi palo na um da iz zasjede puca na jednog Bracketta, objesio je Wortha. Moj prijatelj, koji je ranjen ležao na sjeniku i strepio da ga ne otkriju, bio je očevdac tih zbivanja. Poslije, te iste noći Hitt se sastao s momcima koji jašu samo noću. Zajedno su nekolicini naseljenika zapalili kuće i vlasnike otjerali iz doline.

Drango ušuti, pa vrati nogu u stremen. Onda obuzdavajući konja, grubo doda:

– Sada ste o svemu obaviješteni, gospodine.

– Zašto ste sve to ispričali, Drango?

Odmjetnik je neko vrijeme oklijevao, onda rukom pokaže prema Twistu, pa odgovori:

– Mladić je nemilosrdno prebijen, isto onako kao što bijaše Worth. Obojicu je pretukao čovjek sa »Sjekire«. Vidite, Miller, ja mislim da će netko ponovo pucati na Josuaha Bracketta, a ljudi će pomisliti da je to uradio Cole Twist. Dakle, sve bi se moglo ponoviti. Onda bi ponovo uslijedio i lov na čovjeka. Rekao sam vam to zato da biste imali šansu, Miller, iako vas ne volim. Pozove li vas jedne noći nečiji glas da izidjete iz kuće, znat ćete što vas očekuje.

Potjera konja. Holliday koji je gledao kako odlazi, najprije nije mogao shvatiti zašto ga je odmetnik opomenuo. Onda zaključio da je on tek sporedna ličnost u okrutnoj igri i kako Jack Drango očekuje da će on ljudima na ranču »Sjekira« nanijeti što više gubitaka.

Pogledavši prema Coleu, vidje da i mladić gleda za Drangom. Prije nego što je jahač uronio u šumu od-

metnikov sivač se još jednom okrenuo i to kao da je mladića nagnalo da se pokrene. Pobrzao je prema koralu u kojemu su bili konji i zavijčao svome šarcu. Čim mu je životinja prišla, poslušno poput psa, Cole dohvati sedlo i prebaci ga preko šarca.

– Cole! – poviče Holliday i odmah krene.

Međutim, nije mogao ništa uraditi. Prije nego što je stigao do koralu, Cole je već odjahao. Nije se ni osvrnuo. Ujahao je u prolaz između staja i štaglja i začas nestao iz Hollidayeva vidokruga.

Sopućući od iscrpljenosti, Holliday stigne u dvorište i tu se gotovo sudari s Ann, koja je dotrčala iz povrtnjaka. I ona je vidjela da je mladić odjahao.

Kad je šarac skrenuo udesno, prema šumi, oboje su opazili da se u navlaci na sedlu nalazi puška. Znači, mladić ju je uzeo iz spavališnice!

– Što je Coleu? – zabrinuto upita Ann.

– Taj prokleti Jack Drango!

Holliday zaškrguće zubima. Pri tome ga spopadne jak kašalj i on otetura u stranu. Kad se smirio Ann je već stajala pred njim s lončićem toploga mlijeka. Zahvalan, popije topao napitak, a onda ponovi:

– Taj prokleti Jack Drango! On je nečim dječaku napunio uši. Vjerovatno ga je pozvao k sebi u brda.

– Zato je Cole odjahao da bi se pridružio odmetnicima?

– Uradi li to, bit će zlo. No ne i najgore što bi mogao uraditi – ogorčeno će Holliday. – Cole je pun mržnje, rastrzan najsuprotijim osjećajima. Možda će ipak pobijediti naš utjecaj. Momak je gotovo nadvladao mržnju prije nego što se Drango pojavio i sve pokvario. Vje-

rojatno je potakao dječakovu mržnju i ponudio mu skrovište i zaštitu. Sada Cole zna kuda mora odjahati ako započne lov.

Ann tako pogleda Hollidaya da je on odmah zaključio da ne zna što joj želi reći. To je potvrdilo i njezino slijedeće pitanje:

– O kakvom to lovu govoriš, Jim?

Prešao je rukom preko lica i teško uzdahnuo. Onda s mukom odvrati.

– To je vrlo jednostavno, Ann. Cole je krenuo da vrućim olovom uzvrati za dobivene batine. Ako pogodi Bracketta, a možda i obojicu, početak će lov. Cole je cijelo vrijeme znao da bi ljudi sa »Sjekire« krenuli u potjeru za njim i možda ga je baš to sprečavalo da nas napusti i da se osveti Brackettima. No, sada mu je pružena prilika da se izvuče. Drango mu je obećao da će ga prihvatiti.

Ponovo teško uzdahne. – Kad slijedeći put susretnem Jacka Dranga, ubit ću ga zbog toga bezobrazluka.

Čim je Ann saznala što je posrijedi, počne praktično razmišljati.

– Brzo! Osedlajmo konja! Krenut ću za njima i dovesti ću ga natrag.

– Ne, Ann, nećeš ti poći. Ti imaš sina i tvoje je mjesto ovdje na ranču. Ja ću poći za Coleom.

– Ti možeš jahati samo korakom i nikad ga nećeš stići, Jim.

– I ne moram ga stići, Ann. Znam gdje ga mogu naći. Znam gdje ga moram čekati ako se doista naumio osvetiti Brackettima. Ako se pridružio Drangu ne mogu odjahati u brda i dovesti ga natrag, no ako je odjahao tamo kamo mislim da jest, ond ću ga dovesti. Spriječit ću ga da postane ubojicom, Ann!

Ušuti i pogleda prema suncu. Nakon kraće stanke doda:

– Leći ću na tri sata. Onda me

probudi, Ann. Dotle mi pripremi krepko jelo. Bit će to vrlo naporan put za podrtinu kao što sam ja. Možeš mi i osedlati konja.

Pošao je u svoj konak, a Ann požuri u povrtnjak. Jimmy je plakao iz svega glasa. Bilo je vrijeme da ga nadoji.

Ni Holliday ni Ann nisu vidjeli da je Cole na rubu šume zastao i promatrao hoće li tko krenuti za njim. Vidio je Hollidaya kako ide prema svom konaku i Ann s djetetom u naručju. Čekao je prilično dugo, ali Holliday nije ponovo izišao. Ann je nastavila okopavati gredice.

Bio je razočaran. Neprekidno je samome sebi govorio: Pa rekli su da pripadam njima. Zar će pustiti da odjašem a da me nitko i ne pokuša zadržati? No namjeravaju poći za mnom premda bi me mogli stići. Ipak ih oboje volim. Bili su dobri prema meni. Oh, oni vjeruju da će ih Josuah Brackett ostaviti na miru, ali ja znam da zatišje neće dugo trajati. Hitt Brackett je divlji momak i htjet će se osvetiti Jimu. E, zato ću se pobrinuti da veliki Bracketti više ne mogu nanositi zlo malim ljudima. Zauvijek ću to srediti. I s kamatama naplatiti batine što sam ih dobio.

Odjahao je.

Zbilo se točno onako kako je Holliday oštroumno predvidio.

Otprilike četiri sata poslije Twista s ranča je krenuo i Holliday.

Odspavao je puna tri sata, i to čvrstim snom. Nije se čudio što je tako, jer je takvim dubokim snom spavao otkad je susreo Ann. Kretanje na svježem zraku i mnogo zdraviji način života vratili su mu san.

Najeo se i popio mnogo mlijeka, a onda se spremio na put. Kad se vinuo u sedlo, sunce bijaše već duboko na zapadu.

Ann mu pruži ruku i reče:

– Jim, bojim se. Moram ti to reći. Ako se tebi što dogodi, bit ću slomljena. Osim sina ti se jedino biće koje imam. Uvijek mislim na to da si nam potreban, Jim.

– I ja to mislim, Ann. Danonoćno. Zbog tebe i tvog djeteta moj je život još jednom dobio smisao. Ne boj se, vratit ću vam se!

Posljednju je rečenicu naglasio, iako je znao da to neće biti nimalo lako. U njegovim su se riječima nazirale volja i odlučnost da uradi sve kako bi obećanje i održao.

Polagano je odjahao nagnut u sedlo. U preširokom odijelu pružao je jednu sliku.

VII

Toga dana Josuah Brackett je pregledao poslovne knjige i uvjerio se kakvo je stanje u banci. Kad je zaklopio knjigu, bio je siguran, potpuno siguran. Zato je ljutito pogledao Emmeta Lestera, koji mu je sjedio sučelice, i oštrim glasom rekao:

– Lester, vaš posao u ovoj banci zauvijek prestaje. Možda se možete opravdati? Možete li objasniti kako to da manjka gotovo deset tisuća dolara u gotovu?

– Ova je banka bila moja – promrsi bankar, pa nastavi: – Poslovala je vrlo dobro sve dotle dok vi niste iz doline istjerali doseljenike i upropastili ranč »Tri krave«. Nisam mogao naplatiti novac što sam ga dao kao zajam, a kamoli kamate. Tako sam bio upropašten i spao sam na to da radim kao vaš namještenik.

Lester načas ušuti, a onda gotovo prkosno nastavi:

– Za mene je ova banka i dalje bila moja! I zato sam spekulirao novcem, uloživši ga u rudnike zlata u Tombstoneu. Međutim, rudnici su obustavili proizvodnju, akcije su

pale i ja sam izgubio novac. Do vra- ga, Brackett, pa vi ste mi dužni više od tih deset tisuća što sam ih uzeo! Mnogo više!

Posljednje je riječi viknuo grle- nim glasom.

Josuah Brackett naprotiv vrlo mirno reče:

– Vaš je posao ovdje završen. Poslat ću nekoga s ranča da preuzme poslove. Još ne znam što ću s vama, Lester, no upozoravam vas da ne pobjegnute. Tada bih na vašu glavu raspisao nagradu od deset tisuća dolara, a onda bi za vama krenula gomila opasnih momaka. Imali biste manje šansi od miša koji je u praznoj sobi okružen gladnim ma- čkama.

Rančer ustane, pa polako krene prema izlazu. Kad je izišao pred banku, uzjaše i potjera svoga veli- kog vranca. Dok je jahao kroz nase- lje, nije se osvrtao ni lijevo ni desno i kao da nije zamjećivao malone ponizne pozdrave.

Jahao je poput kralja, jer je sebe smatrao vladarem ove doline. I zato je jahao polagano i zastajkivao na gotovo svakoj uzvisini, kako bi pogledom kružio po svome carstvu.

Već je zanoćilo kad je stigao na »Sjekiru«. Tu je bilo vrlo tiho, jer su na ranču ostali samo ranjeni Hitt i stari konjušar. Svi ostali bijahu na pašnjacima.

Konjušar u papučama izide iz staje i prihvati gazdina konja, a rančer produži prema kući. Dok je koraćao trijemom prema ulaznim vratima, mamuze su zvonko zvec- kale.

Ušao je u prostranu dnevnu sobu i zapalio svjetiljku. Onda ode do or- mara, pa izvadi bocu s viskijem i čašu. Naiskap popije žestoko piće i malo se strese. Zatim polako krene u bratovu sobu.

Hitt je izgubio nekoliko kilogra-

ma, pa je izgledao iznuren. Međutim, groznica je minula, pa će sigurno za nekoliko dana ustati. A kako je otporan poput vuka, ubrzo će se opet naći u sedlu.

Mladić je sjedio u krevetu, gotovo uspravno, i lijevom rukom pokušavao smotati cigaretu. Desnicu još nije mogao pokretati. Samo je nakratko pogledao brata, a onda se opet posvetio onom čime je bio zaposlen.

Josuah Brackett se teško spusti na stolac, pa upita:

– Opomenuo sam te, zar ne?

Hitt ga letimično pogleda. U tom brzom pogledu nije se moglo nazrijeti što misli.

– Nema tome dugo – nastavi stariji brat – kako sam ti kazao da ću te otjerati ako uradiš bilo što na svoju ruku, nešto što nisam odobrio, nešto o čemu nisam obaviješten. Rekao sam ti to, zar ne?

– Nastavi, brate! – zareži Hitt.

– Hajde, govori dalje.

– Nasmrt si pretukao mladića koji je nama gotovo nevažan. Uradio si to samo zato kako bi našao razlog da se boriš s Millerom.

– Slijedećeg ću puta ubiti Millera!

Mladić je to izgovorio ledenom mirnoćom, no u njegovim je očima zapalucala mržnja.

Josuah se uspravi i pri tome snažno udari rukom po bedru.

– To neću trpjeti, Hitt! Isplatit ću ti tvoj dio nasljedstva i ti ćeš napustiti ovaj kraj!

– Uistinu misliš da ću te poslušati, veliki brate? – Mladić se tako ružno nacerio da su mu se vidjeli svi zubi.

Josuah kimne.

– Nešto ću ti objasniti, Hitt. Nije riječ samo o tome što ne slušaš ono što naredim, niti o tome što zaboravljaš da sam ovdje ja gazda. Po-

srijedi je mnogo više. Jim Miller nije običan čovjek. Siguran sam da je negdje i te kako poznat. Da je htio, mogao te ubiti. Poštedio ti je život i samo te ranio. Zato mislim da je on predstavnik zakona. Najvjerojatnije, savezni šerif. A sve ono što si ti uradio, kršenje je reda i uvođenje nasilja. Sama Wortha su objesili, a nitko ne zna tko je počinitelj.

Rančer ponovo zakima glavom, pa mnogo odlučnijim glasom nastavi:

– Hitt, mogu nabrojiti mnoge razloge zbog kojih smatram kako je lako moguće da je u naš kraj poslan šerif. I zato ćeš otići odavde. Ne želim i nadalje svojim imenom pokrivati tvoja nedjela, a ne želim ni to da jednoga dana vidim vlastitog brata kako visi. Možda Miller uopće nije bolestan. Možda samo tako izgleda. Ako ga pak želiš ubiti...

– To ću svakako uraditi! – prekinu ga mladić. – Ako je on doista predstavnik zakona, onda imam još više razloga da to uradim.

Josuah polako ustane.

– Onoga trenutka kad budeš mogao uzjahati, napustit ćeš dolinu – reče odlučno, pa izađe iz sobe.

U dnevnoj sobi ponovo natoči viski, pa popije. Dugo je stajao i razmišljao o bratu. Sada je znao da je zao i pokvaren. Mislio je da je Hitt tvrd i odlučan, no on je potpuno drugačiji. I što je više razmišljao o tome, to mu se jače nametalo pitanje ima li Hitt veze sa smrću Sama Wortha. Često je već dotad posumnjao da bi moglo biti tako, no sada su se sumnje polagano pretvarale u uvjerenost.

U trenutku kad je htio popiti još jedno piće, iz dvorišta dopre poziv. Divlji glas, ispunjen mržnjom, povikao je:

– Izidite, Josuah Brackett! Zove vas Cole Twist. Izidite i ponesite svoj kolt!

Rančer polako odloži čašu na stol. Iz njega se izviije čudan glas, nehotičan i gorak. Trgnuvši se, ode do vrata koja su vodila u Hittovu sobu i proviri u prostoriju.

Mladi brat se zlurado naceri. I on je čuo Twista i razumio svaku riječ koju je momak izgovorio.

Josuah reče strahovito ogorčen:

– Vidiš li, prokleta budalo, do čega si doveo? Istukao si jednoga divljeg ali i ponosnog mladića i sada on od mene traži zadovoljštinu. Zato što sam ja vlasnik »Sjekire«. Hitt, ako tu nepriliku ne budem mogao riješiti mirno i ako moram tom mladiću učiniti nažao, onda me se uistinu čuvaj!

Hitt se i dalje cerekao, podjednako zlobno.

– Onaj nikogović je uistinu ponosan. Ponosniji od svog bivšeg poslodavca. Taj je rančerčić iz zasjede pucao na tebe, brate, a mladić je došao izravno k tebi i zatražio zadovoljštinu.

Jedva je dorekao a već se počeo grohotom smijati.

Načas je izgledalo da će se stariji brat baciti na mladega. Josuah je bio tamnocrven od bijesa, a žile na čelu nabreknuše mu od srdžbe. Međutim se šutke okrene, ode do stola i odloži opasač s koltom. Onda ne-naoružan polako izide na prostrani trijem.

* * *

Cole Twist stajao je na sredini dvorišta pokraj konja. Kako konjušara nigdje nije vidio, Brackett je bio siguran da ga je mladić savladao.

Rančer zastane u do vratju. Osvjetljen svjetlom iz kuće, lagano podigne ruke i mirnim glasom reče:

– Mladiću, nisam ponio oružje. Dodi ovamo, pa ćemo razgovarati.

– Podite po revolver, Brackett! Ubit ću vas i ako ne budete naoružani. Sada ćete platiti i za Sama Wortha i za koješta drugo. Vrlo dobro znam da vaš brat ranjen leži u krevetu. Kad završim s vama, poći ću do Hitta i vratiti mu ono što sam njemu dužan. Zauvijek ću ukinuti vladavinu Brackettâ u ovoj dolini!

Josuah je naizgled i dalje bio miran, no u sebi je bijesno kleo. Iz Coleova je glasa razabrao da je mladić opsjednut željom za osvetom, ali i još nečim: strahom. Kako je znao da mladić koji želi odrasti u ponosnog čovjeka i koji potiskuje strah što ga obuzima, neće izdržati, bio je svjestan da je Twist vrlo opasan.

Iznenada prije nego što je i jedan od njih stigao još nešto reći ili bilo što uraditi, začuje se lagani topot kopita.

Neki je konjanik upravo projahao između velikih vratnica ranča. U svijetloj noći dobro ga se moglo vidjeti i čuti. Sjedio je pognut u sedlu i teško kašljao.

Mladić poviče glasom prepuklim od ozlojeđenosti:

– Miller, ostanite tamo gdje ste sada! Ne idite dalje! Odmah okrenite konja!

– Ne, dječace, neću! Došao sam po tebe. Brackett, nemojte pucati. Urazumit ću mladića, a onda odvesti odavde. A vas molim da sve to zaboravite.

Rančer potpuno podigne ruke, kako bi pokazao da ne namjerava pucati, pa vikne:

– Nisam naoružan, Miller! Da, urazumite ga i odvedite odavde.

Holliday stigne do Colea. Zaustio je da bi nešto rekao, ali ga u tome spriječi nov napadaj kašlja.

U tom se trenutku zbilo nešto što

nitko od trojice ni u snu ne bi očekivao. Sa zaravni na vrhu brežuljka zapraska puška. Meci zazvižde preko dugačkog ambara.

Bili su namijenjeni Josuahu Brackettu, koji je stajao pred osvijetljenim vratima.

Podmukao strijelac ne bi mogao ni poželjeti bolju metu. Meci odbace rančera dva koraka unazad. Kad je počeo padati na koljena, muklo je prošaptao:

– Bože, to je moj kraj...

Pucnjava nije prestala ni pošto se Brackett strovalio na tlo. Kako meci nisu dohvatili ni Hollidaya ni Colea, vjerojatno strijelac zbog krova nije mogao vidjeti što se zbiva.

Holliday se i dalje borio s kašljem. Cole je stajao kao da se okamenio. Kad se naposljetku ipak pokrenuo, potrči na trijem kako bi pomogao rančeru.

Onoga trenutka kad je utrčao u zraku svjetlosti što je padala preko muškarca na podu, prasnu hitac. Ovoga je puta metak zazviždao iz unutrašnjosti kuće. Pogodio je Colea i mladić je posrnuo. Nakon nekoliko koračaja strovalio se na drveni trijem.

Iz kuće dopre slabašan glas.

– Prokleti nitkovi! Što ste to uradili mojem bratu? Udite u kuću, pa ću vam ja... – Glas mu prepuknu, pa umukne.

Holliday dojaše bliže i proviri u unutrašnjost kuće. Hitt je ležao nasuprot ulaznim vratima. Vjerojatno je spузao s kreveta i dopузao u dnevnu sobu. Kad je Cole došao na trijem, Hitt je pucao preko sobe, doviknuo one riječi i onda se onesvijestio.

Sakupivši svu snagu Holliday sjase i pride Coleu.

– Gdje te pogodio, dječake?

Mladić nije odgovorio. Samo je stenјao. Zatim pokuša ustati. Nije

uspіo. Padne postrance, pa se preokrene na leđa. To je bilo dobro, jer ga je Holliday mogao pregledati. Pronašao je dvije rane. Ulazna, na ramenu, bila je mala, izlazna bijaše tako velika da bi u nju gotovo stala šaka.

Holliday dašćući prione poslu. Kretao se vrlo polako, kako bi štedio snagu. Kašalj je prestao kao nekim čudom. Čeličnom voljom još je jednom pobijedio oslabljeni organizam.

Najprije prijeđe dvorište i ude u kuhinju. Tu potraži brašno, zdјelu, ručnik i čistu krpu, pa se s tim vrati do Colea. Zagrabi rukom brašno, pa ga pritisne na manju ranu. Stiskao je sve dotle dok se nije stvorila žitka kaša. Onda okrene mladića na leđa, pa i u veću ranu utisne nekoliko šaka brašna. Ponovi postupak.

Poslije nije znao točno reći kako mu je uspјelo zaustaviti krvarenje i staviti zavoj, no ipak je to uradio. Kad je dovršio, ustane. Posrne hvatajući dah i ostane nekoliko minuta nepomičan. Razmišljao je što bi bilo najpametnije. Usprkos svemu, mogao je razmišljati potpuno hladnokrvno, kao svaki iskusan čovjek koji se u životu često našao u tako nepriličnim okolnostima.

Razmislivši, ponovo krene u kuhinju i potraži praznu vreću od brašna. Kako je kroz prozor prodirala mjesečina, brzo je odabrao sve što je namjeravao ponijeti. U vreću je pobacao ploču suhe slanine, dvopek, konzerve, kutiju sa šećerom, brašno, kavu i sol, te tavu i lonac. Kad je vreću zavezao, bila je tako teška da je nije mogao podignuti. Zato ju je vukao za sobom.

Dovukao je vreću do konja, teškom ju je mukom podigao i pričvrstio za jabuku sedla. Poslije se morao nasloniti na konja da se

odmori. Sa strahom je čekao nov napadaj kašlja, ali srećom nije za-kašljao.

Pošto se odmorio, pride Coleovom konju. Životinja je pokušala izbjeći njegovu ruku, ali on čvrsto uhvati uzde i povede konja prema ranjeniku.

U trenutku kad mu je prišao, mladić prostenje:

– Odjaši, Jim, što brže odavde. Opet će početi nesmiljen lov. Tamo kod obora je neki starac. Bio sam ga onesvijestio, no zacijelo se već osvijestio. Reci što je s Hittom Brackettom!

Holliday pogleda prema rančerskoj kući. Mladi Brackett je upravo pužao prema trijemu. Ako se ponovo ne onesvijesti, uskoro će stići do vrata. A onda će opet pucati. Ipak ni načas nije pomislio da onemogućiti Hitta.

Okrenuo se natrag prema Caleu i rekao: – Neću odjahati bez tebe, dječace. No morat ćeš mi pomoći, jer nisam dovoljno snažan da bi te podigao u sedlo. Evo, ovdje je tvoj konj. Hajde, Cole, upri sve snage!

Mladić je stenjao, ali se uz Hollidayevu pomoć ipak ustane i uspravi se. Zatim stariji muškarac pomogne mlademu da podigne nogu i stavi je u stremen.

– Sada, Cole! – prodašće.

Već pri prvom pokušaju smjestio je momka u sedlo. Cole zamalo da nije pao s druge strane konja, no čvrsto se uhvatio za jabuku sedla i tako zadržao. U sljedećem se trenutku nagnuo duboko na vrat životnje.

Holliday nije htio pre nagliti s odlaskom. Pogriješio bi da je odmah odjahao. Najprije uzme laso iz Coleovog sedla i mladića čvrsto priveže uz konja. Kad je zatim i sam htio uzjahati, nije mogao. Uspio je to tek pri trećem pokušaju.

U trenutku kad je Holliday prihvatio uzde Coleovoga konja, Hitt Brackett se uspio dovući do izlaznih vrata. Naslonjen zdravim ramenom na vratnice, gledao je preko dvorišta. Bio je preslab da bi podigao kolt. Nije mogao ništa ni govoriti. Iz njega je dopiralo samo stenjanje.

Holliday još nije potjerao konje. Razmišljao je o tome u što se upušta ako odjaše i osjetio da se u njemu javlja strah. Onda nadvlada taj nagovještaj i ipak pokrene konje.

U međuvremenu je Brackett sakupio dovoljno snage da progovori.

– Uхватit ću vas, nitkovi! Progonit ću vas nakraj svijeta. Ubili ste jadnog Bracketta i zato ću vas uništiti!

Holliday uzdahne, svjestan da za njim i Coleom počinje lov u kojem progonitelji neće imati ni trunka milosti prema progonjenima.

Još mu je teža bila spoznaja da se ne može vratiti k Ann. Potrebni je Coleu. Uhvate li mladića, objesit će ga isto onako kao što su objesili Sama Wortha.

I tako se Holliday ponovo našao na mukotrpnom putu i pod prijetnjom surove nemilosrdnosti. Izgledi da uhvati osobu koja je ubila Jasua Bracketta bili su ništavni. Čovjek koji je ubio rančera zacijelo je osoba koja je to već jednom pokušala. Tada nije ostvario što je naumio, no zbog njega je Sam Worth morao umrijeti. Onda je Hittu Brackettu bilo potrebno žrtveno janje, a tako će biti i sada.

Holliday mamuznu konja i povuče uzde drugoga, pa s mladićem koji je tiho stenjao krene prema udaljenim bregovima.

Bit će to težak put, pomisli.

VIII

Vijest da je Josuah Brackett ubi-

jen stigla je u sat po ponoć u logorište na pašnjaku, gdje su kauboji okupljali stoku.

Predradnik Mingo Skip odmah je probudio sve ljude a onda prišao rančerima. Pogledao je Mela Larri-mera i Kirbyja Overmilea i ostrim glasom rekao:

– Dakle, Josuah Brackett je mrtav. Nema ni majmanje sumnje u to da je vijest točna. Međutim, postoji još jedan Brackett, što znači da »Sjekira« ima gazdu. Nadam se da ste me dobro shvatili?

Lorrimer i Overmile kimnu. Da, shvatili su. Znali su što im Mingo želi reći: da su i dalje u sjeni Bracketta i da još dugo neće biti slobodni i ponosni ljudi.

Sljedeće predradnikove riječi potvrdile su im da su dobro shvatili. Skip im je sada naredio:

– Skupljanje stoke se prekida. Naši ljudi kreću za ubojicama i ostat će u sedlu sve dotle dok ne uhvatimo Millera i Twista. Jeste li razumjeli?

I to su Lorrimer i Overmile shvatili. Međutim, Josuah Brackett je mrtav, njegova mladeg brata nisu mnogo cijenili. Skipa su se bojali, ali ga nisu poštovali. Bili su rančeri, a on samo predradnik na tuđem ranču.

I zato Lorrimer odgovori:

– Ne možemo tek tako prekinuti sabiranje stoke. Ako bjegunci traže Drangovu zaštitu, lov bi mogao dugo trajati. A to će sigurno uraditi. Nisu tako glupi da bi se krali na ranču Worthovih. Dakle, mi bismo morali odjahati u brda i započeti pravi rat. E, to mi se ne sviđa, Mingo. Osim toga telići su poodrasli i ubrzo će se odviknuti sisanja. Pitam te: kako ćemo onda znati koje tele pripada kojoj kravi? Znaš da se svako tele žigoše žigom kojim je označena njegova majka. Kad se

odbije od sise i samo nastavi svojim putem, tko će do vruga znati kojoj kravi pripada. Zato ne možemo prekinuti okupljanje stoke i žigosa-nje, Skip.

– Uradit ćete baš to! – zareži Mingo. – Ovdje ja naredujem!

– Josuah Brackett je mrtav, a Hitt ranjen. Mi smo rančeri kojima neće naređivati predradnik na nečijem ranču – prigušenim će glasom Overmile.

Mingo Skip ništa nije rekao, ali je udario. Dva puta lijevo, dva puta desno. Udarci su bili strahoviti i kauboji pali kao da su bili pogodeni kopitima.

Predradnik »Sjekire« zaokruži pogledom. Oko njega okupilo se pedesetak jahača. Više od polovine i to oni najgrublji i najopasniji. Pripadali su ljudstvu »Sjekire«

– U sedla! – odsječeno naredi. – Odsad svi jašete za »Sjekiru« uz dvostruku plaću, sve dok ovaj slučaj ne bude okončan. Poslije neki od vas mogu ponovo jahati za ove dvije budale i za njih vitlati lasom. U sedla, rekao sam!

Nijedan od Overmileovih i Larri-merovih ljudi nije se usudio protivurječiti Skipu.

U ovoj dolini sluša se samo glas velikog ranča sa žigom sjekire.

* * *

Sunce je već bilo visoko na nebu kad se Holliday probudio. Bilo je podne. Osjećao se kao prebijen, pa nije odmah ustao. Okrenuo se u stranu i zagledan u Colea.

Mladićevo je mršavo lice bilo bljedilo i još mršavije. Ležao je potpuno nepokretan, pa se Holliday pribojao da je preminuo. Međutim, kad ga je pažljivije pogledao, vidio je da je samo onesvjesten.

Mjesto gdje su se smjestili bilo je dobro odabrano. Bili su između sti-

jena visokih kao kuća i zaštićeni visokim drvećem.

Da nadem suha drva, pomisli, mogao bih čak zapaliti vatru. Mnogo grana i graničica punih gustoga lišća nad njima je obrazovalo neku vrst krova, koji bi pročistio i zadržao dim pa ga se odozdo ne bi vidjelo.

Ustane i, polako se krećući, obiđe logor. Malo zatim stigne do jednog procjepa kroz koji je imao dobar pogled u dolinu.

Veliki ranč »Sjekira« ležao je u podnožju gorja. Izgledao je tako bliz da bi čovjek pomislio kako će se kamenom dobaciti do krovova kuća. No, samo je tako izgledalo. Udaljenost je bila nešto manja od kilometra.

Tu niže je, dakle, brežuljak s kojega je pucao ubojica, preko dugačkog limenog krova ambara i dvorišta, i ubio Josuaha Bracketta.

Holliday je dobro vidio i trijem i prozore rančerske zgrade. Vidio je obore, polovinu dvorišta i pročelje dugačke spavaonice za kauboje. Zapravo, mogao je vidjeti sve što se na ranču zbiva. No sada se nije događalo gotovo ništa. Kraj obora kretao se neki čovjek, drugdje je bilo pusto i mirno.

Holliday se vrati do Colea, a onda krene u potragu za drvima.

Skuhao je kavu i počeo pripremati zajutak. Nekoliko minuta prije nego što je s tim bio gotov Cole se probudio, ali ne i posve osvijestio. Zato mu Holliday uspe u usta nekoliko gutljaja kave i malo razmoćenog dvopeka. Odmah zatim mladić ponovo utone u san. Imao je i groznicu i Holliday je strahovao da će ona ojačati.

Poslije zajutarka ponovo ode do mjesta s kojega se vidio ranč.

Sada je tamo koješta bilo drugačije. Hitt Brackett je ležao na trije-

mu u stolcu za ljuljanje i sa dva stolca podmetnuta pod noge, a pred njim je stajao jedan kauboj, i očigledno je o nečem izvještavao.

Pažljivo je promatrao pokrete ruku tog čovjeka, pa je nekako uspio shvatiti o čemu pripovijeda. Glasnik je izvještavao novoga vlasnika ranča »Sjekira« da je Skip s jahačima krenuo u potjeru u brdo, budući da je traganje za bjeguncima na ranču Worthovih i u naselju bilo uzaludno.

To znači, zadovoljno pomisli Holliday, da smo Cole i ja dobili nekoliko dana za oporavak. Bila je dobra zamisao sakriti se ovdje u blizini. Gotovo svatko pokušavao bi pobjeći što brže i što dalje.

Ni Hitt Brackett ni Mingo Skip neće pomisliti da bi se bjegunci mogli pritajiti tako blizu »Sjekiri«. Josuah Brackett bi možda došao na tu pomisao, no veliki je rančer mrtav.

* * *

Ann Worth se silno prestrašila kad je tog jutra začula da se ranču približuje topot mnogih konja. Konjanici su dogalopirali tako divlje kako bi dojurila horda divljih Indijanaca kada smjera napasti ranč.

Izišla je na vrata s djetetom na rukama, naizgled mirna i pribrana. Promatrala je Skipa, koji je jahao velikog konja lavlje žute boje, kako izdaje zapovijedi. Onda je predradnik sjahao i s koltom u ruci prišao kući.

— Oslobodite mi put, gospodo — naredi.

Ann odmah posluša. U očima tog čovjeka palucalo je divlji plamen, pa je znala da bi svako protivljenje bila ludost. Mirno je čekala dok su momci pregledavali kuću i sva pomoćna zdanja ali su u njezinome srcu vladali strah i očajanje. Bilo joj je snažno udaralo. Osjećala se kao

da joj se srce popelo u vrat i tu lup-
pa.

– Što se dogodilo? – prošapće
samoj sebi.

Mingo Skip izide i stane pred
Ann. Gledao ju je hladno i nemi-
losrdno, a onda zareži:

– Onaj prokleti mladi govнар i
onaj sušičavi revolveraš ubili su Jo-
suaha Bracketta. Jeste li shvatili,
gospodo? Ubili su mojega gazdu! E,
pronaći ću te nitkove i oderati im
kožu! A vi ćete sada otići oдавде,
gospodo. Vaši su ljudi ubili mojega
gazdu i zato u ovoj dolini za vas vi-
še nema mjesta. Zato što je Josuah
Brackett ubijen, sravnat ću ovaj
ranč ubojica sa zemljom!

Ann Worth preplavi užasan
strah, no ipak pogleda Skipa u oči
i odlučno odgovori:

– Gospodine, uništite li moje
imanje, poći ću s djetetom do gu-
vernora Arizone i pobrinuti da u
ovu dolinu napokon pošalju pred-
stavnika zakona. Najvišem sudu
ove zemlje podnijet ću tužbu protiv
vas. Jeste li sada vi mene razumje-
li?

Skip polagano izdahne zrak iz
pluća.

– Vaša je sreća da ste žena. Što
se mene tiče, možete otrčati i do
predsjednika. Moj je gazda mrtav, a
ubojice su došle s ovoga ranča. Zato
ovdje neću ostaviti ni kamena na
kamenu;

Okrenuo se svojim ljudima i gru-
bim glasom naredio;

– Upregnite kola i utovarite nje-
zine stvari. Uradite to što brže, jer
želim zapaliti ranč prije nego što
odješemo u grad.

Dvadeset minuta kasnije to je
doista i uradio. Zapalio ga je osob-
no. Učinio je to zato što je volio po-
kojnog gazdu, a misli su mu bile
obuzete osvetom.

Dok je skupina palikuća galopi-

rala s mjesta požara, Ann je sjedila
na kolima. Pokraj nje, je u košarici,
ležao Jimmy.

Gledala je kako plamen proždire
kuću i nekoliko zdanja.

Iako je ranč bio malen, Ann je
već prirastao srcu. Tu je, pod drve-
tom, humak pod kojim je pokopan
njezin muž, a iza kuće povrtnjak što
ga je sama uredila. Dim, nošen vje-
trom, ulazio joj je u oči. Suze su se
kotrljale niz njezine obraze, no te
suze nije izazvao samo dim.

Naposlijetku potjera zapregu i iz-
veze kola iz dvorišta. Tu još jednom
zastane i promrmlja:

– Vratit ću se. Potražit ću svoje
pravo i doći ponovo. A oni surovi
Bracketti morat će mi nadoknaditi
štetu do posljednjeg novčića. Da,
vratit ću se!

Polagano krene prema gradu.

Šok koji je doživjela polagano je
prolazio i odjednom joj gubitak
ranča nije bio najvažniji. Misli su
joj sve više bile obuzete Hollidayem
i Coleom.

* * *

U međuvremenu je Mingo Skip
poveo svoje ljude u brda, svjestan u
što se upušta.

Bio je siguran da bjegunci nema-
ju druge mogućnosti do da potraže
zaštitu moćne družbe Jacka Dran-
ga. I dosad se događalo da ljudi koje
su Bracketti otjerali iz doline po-
traže sigurnost i zaštitu u brdima.
I zato je Skip bio uvjeren da će lju-
de koje je smatrao ubojicama Jo-
suaha Bracketta naći u logoru od-
metnika.

I te kako je dobro znao na kakav
se opasan pothvat sprema, no pože-
lio je nešto što su i Josuah i Hitt
dosad izbjegavali, iako su znali da
će to jednoga dana postati neizbjež-
no: uništiti odmetničku družbu.

Sada je Mingo Skip sva svoja hti-

jenja i volju usmjerio tom cilju. U tome mu je pomoglo i to što su neke predradnje već bile obavljene.

Naime, prije nekoliko tjedana Josuah Brackett je poslao u brda jednog Poluindijanca za zadatkom da pronađe gdje se odmetnici kriju. Prije dva dana uhoda se vratio. Zadaću je obavio. Logor odmetnika bio je otkriven.

I tako je sada Mingo Skip sa svojim ljudima jahao ravno prema cilju. Nije morao lutati, jer je točno znao položaj logora razbojnika i stokokradica.

Povremeno se okretao i pogledavao unazad. S njim su jahali i Larimerovi i Overmileovi ljudi, ali rančeri nisu bili s njima.

Obuzet ponosom, Skip je razmišljao o tome da će postati cijenjeni čovjek. Čovjek koji će sve riješiti. Josuah Brackett je mrtav, a njegov brat ranjen i ne može jahati. Zato sada on naređuje. Pobijedi li odmetnike i uhvati gazdine ubojice, postat će vrijednim poštovanja.

E, pomisli, tada ću na »Sjekiri« biti više od predradnika. Hitt Brackett morat će to shvatiti i prihvatiti me kao ortaka. Bio je uvjeren da je po snazi ličnosti zapravo on pravi nasljednik Josuaha Bracketta. Da, pomisli, postat ću velik i cijenjen.

Zato je ponosno jahao u carstvo odmetnika, samouvjeren i obuzet nadom.

* * *

Kad se spustila tama, umorni jahači i još umorniji konji našli su se pred ciljem.

Poluindijanac je zastao pred ulazom u jedan klanac i pokazao prema šest sutjesaka s druge strane ponikve.

— Sve sutjeske vode u glavni kanjon — objasni vodič grlenim glasom — u kojemu se nalazi logor

Jacka Dranga. To je, zapravo, gradić s čvrstim kućama, sjenicama, dućanom, salunom i hotelom. Da, i hotelom. Odande prema zapadu vode mnogi putevi, tamo je i linija za opskrbljivanje, a u onom smjeru tjeraju i ukradenu stoku. Odmetnički je grad u vrlo dobrim odnosima sa svojim zaledem.

Skip kimne. Sve je to već bio čuo.

Naredi ljudima da sjašu, pa odredi straže. Onda okupi jahače. Kad su se odvojila dva čuvara konja i četiri stražara kojima je naređeno neka paze na Drangove uhode oko Skipa je ostalo četrdeset i osam jahača. Svi su gledali u njega, a on je čvrstim glasom rekao:

— Do ponoći ostajemo ovdje, a onda ćemo krenuti jednom od ovih sutjeski i napasti razbojničku utvrdu. Ako uništimo to štakorsko gnijezdo, svaki će čovjek biti nagrađen sa stotinu dolara. A onoga tko se neće boriti kako valja, a to znači da se mora boriti kao protiv vraga, vlastoručno ću rastrgati na komadiće!

S tim je sve rečeno. Mingo Skip nije bio čovjek koji mnogo razmišlja, a nije bio ni lukav. Bio je čovjek koji uvijek nasrće ravno na protivnika, poput pobješnjelog bika.

* * *

Četiri sata poslije Mingo Skip se osjećao većim no ikada. U međuvremenu je sa svojim ljudima prodro u utvrdu Jacka Dranga.

Međutim, njegovi ljudi nisu naišli ni na kakav otpor!

Kad su se približili gradiću, iz njega je odgalopiralo nekoliko konjanika. Pred mjesnom trgovinom stajalo je nekoliko žena i muškarac s drvenom nogom. Nitko drugi nije bio ovdje.

Logor Jacka Dranga, gradić visoko u brdima, bio je gotovo pust!

Shvativši da je njegov dolazak pravodobno dojavljen, Skip se razbjesnio ali ne i zabrinuo. To što su razbojnici napustili svoje gnijezdo nagnalo ga je da postane još samosvjesniji.

Naredio je da pretraže sve kuće i na sve strane počeo tragati za Twistom. Kad je naposljetku postao svjestan da je udario na prazan, gotovo potpuno napušten logor, pobjesni. Dakle, pomisli, odmetnici se namjeravaju s nama igrati skrivača ovdje u brdima. Zato naredi da sve kuće zapale, a ostalo unište.

On je, pak, odjahao do dućana pred kojim su stajale žene i muškarac s drvenom nogom. Čovjek, koji je kao pregaču imao zavezanu vreću za šećer, zacijelo je bio trgovac.

Žene su bile više- manje mlade, mnoge i našminkane. Skip je poznavao tu vrst žena. Bile su to »kopačice zlata«, na koje se moglo naići svuda gdje ljudi brzo stižu novac ali isto tako brzo i ostaju bez njega. U divljim gradovima, u logorima kopača zlata, u blizini gradilišta željeznice... Tamo gdje caruju razvrat, opaćina i strasti svih vrsta, ili gdje se okupljaju izopćenici iz društva u kojem vladaju red i poredak.

Skip potmulo krikne, a onda grubo naredi:

– Spakujte se! Naredio sam da se ovo gnijezdo razruši i spali. Upregnite kola i bježite odavde. Tu će uskoro ostati samo zgarište.

Gledale su ga s mržnjom. Jedna reče:

– Prokleti krvoloč, kamo možemo poći?

Slegnuo je širokim ramenima. Znao je da je za mnoge od ovih žena to bila posljednja stanica i da će odsad njihovi putevi biti još teži.

Pogledao je čovjeka s drvenom nogom i upitao:

– Gdje je Drango?

– On će ti uskoro uzeti skalp, kauboju – muklim glasom odgovori trgovac. – Ja sam miroljubivi trgovac, ništa drugo do neutralni poslovni čovjek, no ti uopće ne mariš za to, zar ne?

– Ne! Ja ću uništiti taj vučji brolj, a ti ćeš ostati živ samo zato što si bogalj. – Trgnuvši uzde, poviče niz ulicu: – Hajde, momci, počnite!

Jahači se razmilje po mjestu. Mnogi su bili sjahali i još su tragali za Twistom. Noć je bila svijetla, pa su sjene u kanjonu bile duboke.

Iz obližnjih je obora dopiralo mučkanje goveda. Jahač koji je dojahao iz tog smjera, obavijesti Skipa:

– U oboru je mnogo stoke žigosanih znakom »Sjekire«.

– Pa to si mogao i očekivati. Ovo je gnijezdo kradljivaca – grmio je Skip i čekao da zaplamsaju vatre.

Kad se naposljetku pojavio prvi plamen, muškarac s drvenom nogom i žene nestanu u trgovini. Skip pomisli da žene žele uzeti nešto iz dućana, no ubrzo shvati da su ušle samo zato da bi se sklonile.

Topot mnogih konja začuo se tako iznenadno i odmah postao tako glasan, da je za to postojalo samo jedno objašnjenje: konjanici koji su se tako brzo pojavili morali su se nalaziti u jednoj od sutjeski. Jahači su sjedili u sedlima i čekali.

Na što?

Kad je Mingo Skip to shvatio, bilo je prekasno.

Jack Drango se pritajio sa svojom divljom četom i krenuo u napad tek tada kada su se Skipovi ljudi raspršili po cijelom gradiću.

Savršen trik.

Skip divlje zaurla i izvuče kolt, pa pojaše prema tamnom mnoštvu jahača, koji su već stigli do prvih kuća.

Meci su praskali. Mingovi su ljudi prihvatili borbu. Oni koji su

ostali na konjima brzo su se pridružili Skipu. Međutim, ljudi koji su došli u brda kako bi uništili odmetničko gnijezdo nisu imali ni najmanje šanse. Divlja Drangova družina napadala je čvrsto zbijena, a Skipovi su ljudi bili raštrkani u manje skupine i nisu se mogli brzo okupiti. Tako su tek tu i tamo pružili slabiji otpor.

Sve bi bilo drugačije da su se dvije cijele skupine sučelile jedna drugoj. Ovako je Skip vrlo brzo spoznao da je bio nepromišljena budala kad je dopustio da ujašu u klopku i tako svoje ljude izložio smrti. S bolom u duši morao je priznati da nije ništa drugo do predradnik koji bi cijeli život morao služiti gazdu kakav je bio Josuah Brackett, čovjeka koji će mu naređivati, no koji će znati što valja uraditi i kako.

Vizija vlastite veličine rasprsnula se poput mjehurića od sapunice. Znao je da će ovdašnji poraz dovesti i do propasti ranča »Sjekira«.

Ubrzo je morao prestati s razmišljanjem o budućnosti, jer se pred njima našla skupina neprijatelja. Divlje zaurlavši, potjerao je konja na juriš i počeo pucati iz kolta.

Mingo Skip se znao boriti. I bio je hrabar. U njegovu vjernost ranču »Sjekira« nije se moglo posumnjati. Bio je doista savršeni predradnik. Međutim, jedno je bilo neprijeporno: gazda nikad ne bi mogao biti.

Deset minuta poslije Mingo Skip je ležao mrtav.

IX

Hitt Brackett je zurio u sunce koje je nebo za zapadu obojilo crveno. U trenutku kad je gotovo utonulo u obzorje ugleda nekoliko konjanika.

Plave sjene nadolazeće noći već su se blago spuštale na ranč kad su jahači polako ujahali u dvorište. Dok su pred dugačkom spavaoni-

com klizili s konja, Brackett se malo podigne u stolcu i ljutito dovikne preko dvorišta:

– Do vraga, ovdje sjedi vlasnik ovoga ranča! Zar nitko od vas šupljoglavaca neće doći i podnijeti mi izvještaj?

Neki su jahači već ušli u kuću i sada su ponovo izašli. Brackett je čuo prigušene, brzo izgovorene riječi. I nekoliko kletvi. Onda jedan glas poviče:

– Dolazimo, Brackett!

Hitt prepozna glas. Pripadao je Danu Ritshardu, čvrstom momku kojega je njegov pokojni brat uposlao kao revolveraša. Ritshard je pucao vrlo brzo i precizno, a ujedno je bio i voda šestorice revolveraša koji su bili okosnica ljudstva na ranču.

Dan Ritshard je koračao na čelu. Hitt ga je prepoznao iako je dvorište bilo u mraku. Ljudi su, čvrsto zbijeni, zastali u podnožju stuba što su vodile na trijem, a Ritshard se uspeo. Naslonio se na potporanj koji je pridržavao krović nad trijemom i zagledao u novoga gazdu.

– Zašto vas moram zvati? – ljutio se Brackett.

– Nismo te opazili zbog mraka, Hitt – oporo će Ritshard.

Revolveraš načas ušuti. Kad je ponovo progovorio, njegov je glas bio još oporiji.

– Brackett, tvoj predradnik bijaše ludak. Prokleti, umišljeni i ograničeni ludak. I kada takav idiot zapovijeda i odvodi svoje ljude u klopku, svi moraju zajedno s njim kusat ono što je skuhao. Hitt, ovaj ranč više nema jahača. Došli smo ovamo samo zato da pokupimo svoje stvari. Nećemo više raditi za tebe.

Hittu se u prvi mah učinilo da nije dobro čuo. Da to nije zbilja nego ružan san. Čak i kad je nakon ne-

koliko sekundi shvatio da je budan, nije htio prihvatiti tu vijest. Nije želio povjerovati da je s Brackettima gotovo.

– Hej, o čemu to govoriš, Ritshard? – oštro upita.

Revolveraš, pun gorčine, počne objašnjavati:

– Jack Drango i njegova divlja družina satriješe nas do nogu. Mingo je umro među prvim. Namjeravali smo uništiti odmetnički logor, pa smo se podijelili u mnogo skupinica. U tom su trenutku napali. Nije to bila prava borba. Overmileovi i Larrimerovi momci prvi su se dali u bijeg. Hitt, grdno su nas udesili. Gubici su veliki. Prije nego što smo se vratili na ranč, odveli smo ranjenike u naselje k liječniku. Više ih je od tuceta. Drango nam je velikodušno dopustio da se povučemo i povedemo ranjenike. Na rastanku nam je rekao neka napustimo dolinu, jer nam drugom prilikom neće dopustiti da se izvučemo.

Dan Ritshard ponovo ušuti i pričekao što će Brackett reći. No Hitt je i dalje šutio. Prisutni su čuli samo njegovo teško disanje. Zato Ritshard nastavi:

– Odjahat ćemo iz doline. Besmisleno bi bilo da ostanemo. Josuah Brackett je mrtav. Da je živ, sve bi bilo drugačije. Tada bismo ostali.

– Pa ovdje sam ja, Hitt Brackett – naposljetku ipak progovori mlađi rančer. – Uskoro ću ozdraviti. Mogu voditi svoje ljude, a neću griješiti kao što je griješio Mingo. Unajmit ću nove jahače, pa ćemo opet biti jaki. Tada ću vam pokazati kako valja uništiti Jacka Dranga i njegovu divlju družbu!

Riječi su zvučale kao prijetnja i zakletva, ali Dan Ritshard reče:

– Ne, Hitt. Ti nisi dovoljno velik da bi to ostvario. Tvoj brat bi to mogao. Njemu bih povjerio svakog

svog jahača, ali ti nisi pravi gazda za nas.

– Zašto, do vraga?

– Zato što si nepromišljen. Josuah je vjerojatno ubijen samo zato što si bez valjana razloga pretukao jednoga mladića. Momak se osvetio, no doći će mnogi drugi da bi se osvetili za sve ono što im je ovaj ranč uradio. I to zato što je Josuah mrtav. Hitt, ti nisi gazda kojega bismo cijenili. Ne želimo jahati za tebe!

– Zato što ste kukavice! Prestrašili ste se jer znate da će postati ozbiljno i da nećemo moći izbjeći borbu.

– To što govoriš nema nikakvog smisla. Jack Drango i njegov čopor otjerat će svu stoku iz doline. To nije naša stoka, Hitt. Tvoja je. A tebe nikada nismo podnosili. Velik si hvalisavac, zao i prost. Brat ti je bio posve drugačiji. Na sebi svojstven način Josuah je bio velika i snažna ličnost. Za njega bismo i dalje jahali. Ti si drugačiji i s tobom bismo ubrzo dospjeli pod zemlju.

Dan Ritshard se okrene, side s trijema i produži preko dvorišta. Ostali su ga slijedili. Malo zatim u velikoj spavaonici upaljeno je svjetlo. Nije dugo potrajalo i ljudi su ponovo izišli, sa zavežljajima u rukama.

Topot kopita odzvanjao je kroz noć i dopirao do Hitta.

Znači, pomisli, ostao sam posve sâm. Kuhara Kineza nije računao. A onda se, iznenada, iz yuće iskrao i taj čovječuljak i odšuljao do koralja. Kad se začuo topot još jednoga konja, Brackett je znao da je i Kinez odmaglio s ranča.

Sada je doista ostao sâm.

Sjedio je tako i razmišljao. Kako je prema samome sebi uvijek bio pošten, shvatio je zašto je ostao bez ljudstva. Uvijek je bio zao i prost, pa

nikad nije imao prijatelja. Na ranču je uvijek bio zao duh. I njegov ga je brat jedva obuzdavao. Nakon Josuahove smrti kauboji bi se i tako prije ili poslije razišli. No dotad bi imao vremena i mogućnosti da namjesti druge ljude, drugačijeg kova, takve koji njemu bolje odgovaraju, zle i surove kao što je on.

To što je Mingo Skip zakazao samo je ubrzalo odlazak jahača. Hitt Brackett je to priznao samome sebi.

* * *

I Holliday je imao briga.

Strepio je da će Cole umrijeti. Mladića je tresla jaka groznica. Veća rana se zapalila i zagnojila, a on nije imao lijekova kojima bi suzbio upalu.

Toga je jutra Holliday došao do saznanja da postoje samo dvije mogućnosti ako želi spasiti Colea. Jedna je bila da pođe na »Sjekiru« i potraži lijek. Tamo zacijelo imaju ormarić s lijekovima, a među njima mogao bi pronaći takav koji bi ublažio upalu i nadvladao groznicu.

Vjerovao je da bi mu to pošlo za rukom, jer se kao liječnik – zubar poprilično razumio u vidanje rana, možda bolje od mnogih slabijih liječnika opće prakse.

Ako ta prva mogućnost ne bude ostvariva, morat će pribjeći drugoj: priskrbiti kola i mladića odvesti u naselje k liječniku. To bi bilo bolje. Groznica je bila već strahovito jaka. Mladiću su potrebni dobar krevet i čistoća, te najbolja njega.

Sve je to dobro znao, a ipak je oklijevao. I to zato što je isto tako dobro znao da će on i Cole biti vrlo brzo mrtvi ako nabaše na Skipa ili nekoga s ranča. Kako nije znao što se sve u međuvremenu zbilo, vjerovao je da predradnik i kauboji »Sje-

kire« i dalje tragaju za njim i Coleom.

Na neko se vrijeme udaljio od mladića i otišao do promatračnice.

U trenutku kad je pogledao prema ranču ugleda Hitta Bracketta kako posrćući nestaje u kuhinji. Nigdje drugdje ništa se nije ni pomaklo. Kad se malo zatim iz dimnjaka izvio dim, Holliday je bio siguran da se na ranču ne nalazi nitko osim Hitta Bracketta.

Iznenada se u njegovoj glavi javi smiona zamisao. Preispita je sa svih strana. Iako ne bi mogao tvrditi da je osobito dobra, pružala je neku mogućnost. I onda odluči: sići će do ranča, iznenaditi Bracketta i zadržati ga kao taoca. Onda će uzeti kola i Colea nekako natovariti na njih. Ako naide na Skipa i jahače, doviknut će im da će Hitt Brackett biti mrtav ako protiv njega i Colea bilo što poduzmu.

Zamisao je bila očajnička, ali se Holliday odvaži da je provede u djelo. Štoviše, iznenada je postao gotovo siguran da će mladića dovesti do liječnika ako uza se bude imao taoca.

Još jednom obide Colea. Izgledao je jadno, upalih obraza. Skršen groznicom disao je brzo i nakratko. Holliday oko ležaja zabije kolčiće i priveže o ležaj, kako bi mirno ležao i kad ga trese groznica.

Uzdahnuvši od napora ali i ogorčenosti, Holliday ustane. Odjednom osjeti kako u njemu raste dobro mu znani ledeni bijes. Bio je ljut na Brackette, osobito na Hitta, ali i na sve što je tim ljudima pripadalo.

S tim hladnim bijesom u srcu krene pješice prema »Sjekiri«. Stići će na ranč otprilike za petnaest minuta.

Kad je ušao u gustu šumu i počeo se spuštati, više nije vidio ranč. I za-

to nije znao da su Hittu Brackettu stigli posjetitelji.

* * *

Hitt je za zajutrak ispekao sočan odrezak. Već je žvakao posljednji zalogaj kad je začuo kako se približuju dva konjanika.

S koltom u ruci pride kuhinjskim vratima i malo zatim ugleda jahače. Posjetitelji su pojahali preko dvorišta, pa polagano sjahali.

Bili su to Kirby Overmile i Mel Larrimer.

Brackett se naceri i zatakne kolt o pas hlaća. Iako još nije bio posve zdrav, osjećao se mnogo nadmoćnijim od tih rančercića, a znao je da kolt može izvući mnogo brže od njih. Tako se naslonio na zid i bezizražajnim pogledom zagledao u pridošlice.

Rančeri zastanu na tri koraka od Bracketta i ljutito se zagledaju u njega. Prije nekoliko dana tako ga ne bi pogledali ni u snu i Hitt odmah zareži na njih:

– Čuvajte se, vas dva ovna! Ako ćete zuriti u mene, odstrijelit ću vam ušesa. Skinite šešire i odajte počast jednome Brackettu. Hajde, želim da me s poštovanjem pozdravite! Ja sam ipak Brackett, a vi ste obični miševi. Jeste li napokon shvatili?

U njegovim redovito bezizražajnim očima sada se zrcalilo neprijateljstvo. Hitt Brackett bijaše čovjek koji je svaku nedaću prebacivao na tuda leđa.

Kako se Overmile i Larrimer nisu pokrenuli, nego su ga i nadalje promatrali, obuhvatio je dršku kolta i vriskavim glasom naredio:

– Dolje šešire! Naklonite se!

Ugledavši izvučeni kolt, rančeri poslušaju. Pri tome su izmijenili brz pogled. Vjerojatno su pomislili da je Hitt poludio. I zato su poslušali, kao

što bi to uradio svaki iole pametan čovjek kad se nađe pred opasnom budalom.

– No, dakle – zadovoljno će Brackett – ipak ste svjesni da živite u sjeni Bracketta. A sada recite zašto ste došli.

Pitanje je zvučalo poput udarca bičem. Rančeri su oklijevali u strahu pred njegovim koltom. Vidjevši to, Hitt se naceri i vrati oružje za pojas. Onda naredi:

– Recite što želite!

– Došli smo te obavijestiti da si uništen, Hitt. Skip je mrtav, ljudi su te napustili. To znači da je vladavini Bracketta u ovoj dolini kraj.

– Tako, dakle, mislite?

Obojica kimnu. Onda Larrimer promrmlja:

– Oni naši jahači koji su preživjeli, kao i oni koji se liječe pridružiti će nam se, pa ćemo imati mnogo-brojno ljudstvo. Znaš, Hitt, mi smo se udružili.

Brackett ljutito i prijeteći zahihoće.

– A ja vidim samo dvije budale kojima se po ludim glavama motaju besmislice. Pa, da čujem što ste to mudro smislili.

Zagledali su se u njega, a onda Overmile počne objašnjavati: – Mogli smo sobom povesti i jahače, no došli smo sami jer smo vjerovali da ćeš znati kad si uništen. Slušaj sada i dobro otvori uši! Zacijelo si namjeravaš unajmiti četu divljih momaka, no mi ti to nećemo dopustiti. Svakog jahača koji dode na ove pašnjake da bi se u tebe zaposlio, otjerat ćemo do vraga. Ne dopuštamo da dovodiš revolveraše, da ponovo ojačaš, da počneš naređivati ... Vrijeme Bracketta je prošlo. A to je vrijeme ionako bilo vrlo loše. Odsad nitko više neće biti istjeran iz doline. Nijednu kolibu neće zahvatiti plamen. Nitko neće biti lin-

čovani. I nijedna žena i njezino dijete neće biti otjerani s njihovog ranča. Takve se stvari ovdje nikada više neće dogoditi!

Rančer je načas morao predahnuti, no nastavio je tako brzo kao da se boji da će se prestrašiti i neće reći sve što je naumio.

— Hitt, tvoj brat je bio oštar i surov, no prema tome kakav si ti on je bio blag. Vrlo dobro znam što nas očekuje ako ti dopustimo da ponovo ojačaš. I zato smo ti došli reći da odeš odavde. Predugo smo živjeli u sjeni Bracketta da bismo dopustili da ponovo uzdigneš glavu. Nadam se da si dobro razumio sve što sam rekao, Hitt!

Brackett je ostao potpuno miran. Samo je kimnuo. Nije posegao za oružjem, niti je kleo. Miran i hladnokrvan, samo je kimnuo. U njegovu se pogledu nije moglo ništa nazrijeti. I oči su mu bile potpuno bezizražajne.

Progovorio je tek nakon duljeg vremena, i to vrlo blagim glasom.

— Uistinu ste budale. Tko će Dranga i njegove ljude istjerati iz brda? Vi? Plašljivi miševi? To je surov, muški posao. I zato vam je potreban Brackett da bi vas štitio.

— Sada si zao, a postaneš li velik i jak, bit ćeš još gori. Ti si od onoga soja ljudi koji su to gladniji i gori što više imaju. Ne, Hitt, nećemo ti pružiti priliku. Nikada više!

— Tada ni vi nemate nikakvih izgleda. Drango će vam odvesti stoku i pobiti jahače.

Rančeri gotovo istodobno zanijeću glavama.

— Uspjet ćemo — počne tumačiti Overmile. — Ojačat ćemo ljudstvo. Zajedno s ljudima iz naselja poslat ćemo guverneru molbu neka nam pošalje dobrog šerifa i suca i odred konjice, koja će se pobrinuti za Dranga i njegovu hordu. U ovoj do-

lini uvest će se red. Onda će se ovamo vratiti i mali i slabi, koje si otjerao s njihove zemlje sam ili zajedno s bratom. No, za tebe tu više nema mjesta, Hitt. Kad stigne zakon i kad se ljudi više neće bojati Bracketta, protiv tebe će biti podignute mnoge tužbe. Najpametnije ti je da se pomiriš sa sudbinom i odeš.

— A ovaj ranč? Što će biti s njim?

Brackett je to izgovorio ledenomirnim glasom, ali nije pričekao da mu odgovore. Odmah je nastavio:

— Tornjajte se do vraga! No, čut ćete vi još o meni! Uskoro ću i vas žigosati svojim žigom. Svima ću opržiti kožu znakom »Sjekire«! Odlazite odavde prije nego što podivljam!

Još je govorio a već je izvukao kolt i svakom sugovorniku poslao metak pred vršak čizme.

Doista su požurili. Skočili su na konje i odgalopirali, usmjerivši konje prema gradu.

* * *

Larrimer i Overmile zauzdaju konje čim su napustili područje »Sjekire«. Zastali su kraj gustog grmlja u podnožju padine jednog brežuljka, i to točno u trenutku kad se tu zatekao i Holliday.

I tako je on čuo sve o čemu su rančeri razgovarali. Larrimer je, strahovito ogorčen, upravo rekao:

— Vidiš, Kirby, kako smo se prevarili? Mislili smo da je Hitt bolestan i slab i da ćemo mu naturiti svoju volju, a on nas je zamalo ubio. Znam da će ubrzo unajmiti revolveraše, a tada će biti još gori nego što je bio dosad. Oh, da ga je barem onaj Miller ubio!

— Da, Mel — suglasi se Overmile.

— Dopustimo li, Hitt će opet osiliti. I zato to moramo spriječiti.

Holliday je čuo dovoljno da bi iz njihovog razgovora nazreo svoju

šansu. Shvatio je da bi tu dvojicu mogao pridobiti da mu pomognu. I za Colea bi bilo dobro da mu to uspije. U trenutku kad su rančeri htjeli produžiti, izide iz guštika i poluglasno dovikne:

– Pričekajte, ljudi!

Zastanu ali posegnu prema oružju. Dobrano su se prestrašili.

– Samo mirno – blago doda Holliday.

Odmah su znali tko je pred njima. Pogledavši prema vrhuncima brda, počeli su se smijuljiti. Overmile reče:

– Dobar trik. Zajedno s Twistom sakrili ste se odmah tu u blizini. E, valja imati čelične živce da bi se tako što uradilo!

Zatim riječ preuzme Larrimer.

– Gospodine – reče suhim glasom – imali ste vrašku sreću. Mingo Skip je mislio da ste pobjegli pod Drangovo okrilje, pa je s velikom potjerom odjahao u brda. Međutim, odmetnici su ubili i njega i mnoge članove potjere, a ostale rastjerali. Tako Hitt Brackett više nema kauboja i mogli bi proći tjedni dok unajmi nove. No mi mu to nećemo dopustiti. On je mnogo gori nego što je bio Josuah i zato ne smije osiliti. Brine nas samo to što će odmetnici sada lakše krasti stoku. Doduše, imamo ljude, a uposlit ćemo i nove. A da bismo bili jači, nas dvojica smo se udružili.

– Vrlo pametno – reče Holliday. Tada prstom pokaže navise, prema brdima, i nastavi: – Tamo gore leži Twist, teško ranjen. Umrijet će ako ga ne odvezem liječniku. Nikad u životu nikoga nisam molio za pomoć, no sada moram zbog jednoga dječaka. Dajem vam riječ da nijedan od nas nije ubio Josuaha Bracketta. Mladić se htio s njim boriti, no ja sam ga odgovorio. Ubojica je pucao s tog brežuljka, preko krova

ambara i dvorišta. Točno tada kada smo mi s njim razgovarali. Onda je i Hitt zapucao na Colea, kroz otvorena ulazna vrata.

– Zašto niste ušli i ubili Hitta? – ljutito će Overmile.

– Nije lako pucati na čovjeka koji posljednjim snagama puže po podu, uvjeren da mora osvetiti brata. Ne, nisam mogao ubiti Hitta. Sve što sam mogao bilo je da odvedem Colea. Sada vas molim da mi pomognete.

– Kako?

Holliday pokaže prema ranču, pa odgovori:

– Potreba su mi kola i u njima malo sijena. I još nešto: nisam dovoljno snažan da bih dječaka donio s brijega.

Rančeri pogledaju prema vrhuncima. Overmile zamišljeno kimne, pa reče:

– Donijet ćemo mladića, no za kola se vi pobrinite.

Hitt je vrlo divlji. Sada je još gori, onako kako bi to bio ranjeni vuk koji tek prizdravlja. Kolt ni načas ne odlaže.

– Dobro. Otići ću do njega i pobrinuti se da ne stvara teškoće.

Oči obojice rančera zasvjetlucaju. Prisjetili su se da je taj mršavi i blijedi čovjek već dokazao da je nadmoćniji. Da je htio, mogao je ubiti Hitta. Iznenada pomisle kako ubuduće možda neće imati neprilika s Hittom ako se Miller s njim ponovo sukobi. Možda će ga ubiti.

– Sjašite, pa me pješice slijedite – reče im Holliday. – Nisam siguran da li bih imao snage upregnuti kola ako se dogodi da se moram boriti s Brackettom. Znam da je vrlo opasan, a možda ovoga puta neću imati toliko sreće, pa će i on mene pogoditi.

– Ako se pobrinete da Hitt ne može pucati na nas, upregnut ćemo

kola i mladića odvesti liječniku – reče Overmile.

Larrimer kimne da je suglasan.

Holliday odmah krene. Nakon nekoliko koraka se okrene. Rančeri su već sjahali i odveli konje u grmlje. Produži. Kad je stigao do staje, koja mu je zaklanjala vidik u dvorište ranča, još se jednom osvrne. Rančeri su ga slijedili. Kad se došuljao do kraja staje, proviri iza ugla. Ugleda nešto što ga u prvi mah zabrine. Hitt Brackett više nije bio sam. Pred glavnom zgradom dva su jahača upravo zaustavila konje. Jack Drango i Emmet Lester! Kad su sjahali bankar je rekao nešto što je Bracketta silno razljutilo. Odmah je rukom obuhvatio dršku kolta i bijesno pogledao Dranga.

Lester nastavi objašnjavati Brackettu. U međuvremenu su Overmile i Lerrimer prišli Hollidayu i provirili preko njegovog ramena. Stigli su još vidjeti Bracketta kako ulazi u kuću, a za njim i njegovi posjetitelji.

Larrimer i Overmile suspregnu dah.

– Što to znači? – prošapće Overmile.

– Da, što znači da su odmetnik i bankar došli na »Sjekiru«? – dođe Larrimer i zatrese glavom kao da ne vjeruje u vlastiti vid.

– Pa, možemo to saznati, zar ne? – osmjehne se Holliday i krene dalje.

Rančeri su najprije oklijevali, a onda krenu i oni. Znatiželja je bila jača od straha. Bilo je nedvojbeno da se zbiva nešto važno.

Holliday je tražio put do stražnje strane rančerske kuće, između staje, ambara, radionica i korala za dnevni smještaj konja. I tako je zajedno s rančerima stigao do stražnjeg ulaza a da ih nitko nije opazio.

Vrata su bila otvorena.

– Bolje da skinemo čizme – prošapće Holliday.

Odmah su poslušali. Zatim se uvuku u kuću. Našli su se u dugačkom hodniku iz kojega je nekoliko vrata vodilo u druge prostorije. Na suprotnom kraju hodnika bila su vrata kroz koja se ulazilo u veliku dnevnu sobu, a udesno od njih stuba za gornji kat.

Sada su već čuli glasove što su prodirali iz dnevne sobe, pa su zastali i oslušnuli. Upravo je govorio Brackett.

– Pa što vi to umišljate, ludaci? – bjesnio je. – Svoj ranč da prepisem na Lēstera? Zar me držite idiotom? Hej, Drango, kad čujem sve što mi želite reći, morat ćeš povući revolver. To što si došao ovamo najlošija je zamisao u tvom životu. Nisam više bolestan ni onoliko slab koliko ste to vi, budale, zamišljale. Drango, mecima ću te rastaviti na komadiće!

– Bit će vremena za to – hladno odgovori Drango. – Prije nego što potegnemo koltove moramo razgovarati.

– Nitko neće povući oružje – umiješa se bankar. – Hitt, došli smo ovamo da bismo s tobom ugovorili jedan posao i da bismo ti pružili priliku da spasiš vrat od vješanja!

X

Ann Worth je neprekidno razmišljala o Jimu i Coleu. Bila je užasno zabrinuta što je s njima.

Kad je naćula da »Sjekira« više nikad neće vladati u dolini Oasis strahom i nasiljem, odmah je počela ostvarivati što je naumila.

S djetetom na rukama krenu do tesara. Zatekla ga je kako, po srijedi velikog dvorišta punog drvene

grade, razgovara s nekoliko mještana.

Ljudi skinu šešire. Mlada žena s djetetom u svima je izazivala poštovanje, pa su se u skladu s tim i ponašali.

Ann zastane i zagleda se u tesara.

— Željela bih ponovo izgraditi ranč — reče jednostavno. — Želim četverosobnu drvenu kuću, daščaru u kojoj će biti mjesta za šest kaubojja, staju, veliki sjenik i kućicu u kojoj će biti kuhinja i blagovaonica. Možete li preuzeti taj posao, gospodine?

Obrtnik razmisli, a onda kimne.

— Počet ću već sutra, s dva pomoćnika. Vrlo ste mudri, gospodo, što ste odmah došli. Sljedećih će se tjedana mnogi vratiti u našu dolinu, pa ću biti zatrpan poslom.

Ann kimne, pa nastavi:

— Voljela bih uposliti dva jahača, pa bih bila zahvalna gospodi ako mi preporuče povjerljive ljude. — Onda se ponovo obrati tesaru: — Molim vas, najprije napravite privremenu baraku za mene i dijete. Za tri dana vratit ću se na ranč i ostat ću tamo. Ne mogu ostaviti povrtnjak da zaraste u korov. Do prvog snijega moram još mnogo toga završiti. Željela bih Novu godinu dočekati na svojem, na novoizgrađenom ranču.

Upola se okrenula, no onda još jednom zaokruži pogledom po prisutnima.

— Žena sam i ne namjeravam se uplitati u muške poslove — reče s gorčinom — no mislim da bi ovdasnji ljudi morali poslati izaslanike u glavni grad i zatražiti da i u našu dolinu dođu red i zakon.

Muškarci su gledali Ann kako se udaljava, ponosno uzdignute glave. Prvi progovori kovač.

— Srčana, hrabra i prekrasna žena — reče. — Ona neće pokleknuti,

jer su joj pogledi na život ispravni. Ja sam za to da sazovemo sastanak mještana. Sada je uistinu prilika da našoj dolini osiguramo sigurnu i mirnu budućnost. Doktor i još dva opunomoćenika neka otputuju u glavni grad. Hajde, dodite da se posavjetujemo što će naši izaslanici reći guverneru.

* * *

Prvi nagovještaj da ovo naselje i ova dolina imaju izgleda za sretnu budućnost dala je Ann Worth. Rekla je to otvoreno i hrabro. Muškarci koji su je čuli shvatili su da će uskoro i slijediti primjer te mlade, odvažne žene.

Međutim, dok se vraćala od tesara, Ann nije bila tako sigurna u ono što je rekla. U njoj su se borili strah, briga i sumnje. Donijela je, doduše, odluku i odmah je provela u djelo, no znala je da u toj zemlji sama neće postići mnogo. Potrebna joj je pomoć odvažnog i dobrog muškarca.

Možda bi bilo bolje, pomisli, da ovdje otvorim kakav dućan, trgovinu ili krojačnicu, koje bi mogla voditi vlastitim snagama. Ranču je potreban muškarac.

Došavši do te spoznaje, shvati i zašto je tako iznenada odlučila ponovo podići ranč.

Jim! Jim Miller!

Njezina je odluka usko povezana s Jimom! Nadala se i željela svim svojim bićem, da će se on vratiti. Ta je nadanja morala nečim potkrijepiti, a to je mogla samo tako da ponovo izgradi ranč.

Kad bi otvorila trgovinu. ili se počela baviti nekim drugim, sličnim poslom, pokazala bi da više ne računa na Jima. No sve u njoj prisiljavalo ju je neka vjeruje da će se on vratiti. Nije mogla ni zamisliti bu-

dućnost u kojoj s njom ne bi bio i Jim.

Možda su joj ta nadanja bila potrebna da ne bi svisla od boli. Možda je zato tako brzo ugovorila poslove oko obnove ranča.

Znala je da je nalik kartašu koji na jednu kartu stavlja sve što posjeduje, i to što čvrsto vjeruje da će dobiti. I sada, kad je to uradila, vjera u to da će se njene želje ostvariti bila je veća i manje kolebljiva. A straha je nestalo.

Poslije, dok je dojila dijete, nježno je mrmljala: – Ne boj se, Jimmy. Veliki Jim će nam se vratiti. Ne smije nas napustiti, jer i te kako dobro zna da nam je potreban. Odviše nas voli da bi nas ostavio same. A mi ćemo se pobrinuti da ozdravi, pa će opet biti snažan i zgodan muškarac. Jimmy, sve će biti dobro.

Čvrsto je vjerovala u to što je govorila.

* * *

– Predlažete mi posao? – suzdržana upita Brackett. – Mislite da bi za mene bio pogodan? Želite mi omogućiti da spasim vrat? Lester, prevarili ste Josuaha i mene pa vas je moj brat namjeravao otjerati iz doline. Sada imate hrabrosti da dođete k meni pun slatkih riječi! Idi do vraga, mali štakore! Ako te Drangovo prisustvo tako ohrabruje, morat ću ti pokazati kako je velik taj tvoj zaštitnik i kako brzo puca. Hajde, Drango! Moj si dužnik, zbog Skipa i ostalih mojih kauboj. Nadao si se da još ležim u krevetu, ha?

Ljevicom pljesne po dršku kolta. Desnica mu je visila u povezu preko prsa, kako bi bolno rame bilo što bolje zaštićeno.

Jack Drango ga pogleda. Njegov je pogled više no ikad podsjećao na pogled pantere. Stisnute mu se us-

nice razvuku u podrugljiv osmijeh prije nego što ih je otvorio da odgovori mladome rančeru.

– Znam da si brz i opasan, Brackett, ali znam i to da te Miller mogao ubiti. Pogodio te u desno rame i sada se moraš pouzdati u ljevicu. Međutim, ti nisi ljevak i zato blefiraj. Protiv mene nemaš nikakvih izgleda. I, znaj, odavno bih ti pokazao kakva si ništica da nismo došli razgovarati o poslu.

Brackett zadržće od bijesa, ali upre sve snage da se svlada. Da, blefirao je. Znao je da nije dorastao tom odmetniku i revolverašu. Vjerojatno to ne bi bio ni da je zdrav. Čuo je koješta o Drangu. Znao je kakvim je putovima taj čovjek koraćao kroz mnogobrojne gradove, prije nego što je stigao u ovaj kraj. Slušao je i pričao o ljudima koji su se sukobili s Jackom Drangom i poginuli. A bili su to revolveraši pred kojima su svi strepjeli.

Hitt Brackett je znao da u krugu više od tisuću milja postaje samo dva čovjeka koji su po zlu glasu mogu mjeriti s Jackom Drangom: Wyatt Earp i Doc J. H. Holliday.

Tek je sada spoznao kako je »velik«. U njegovim uvijek bezizražajnim očima, u kojima nikad nije bilo drugog izraza do surovosti i nemilosrdnosti, načas zaiskri strah.

Iako je to bio samo treptaj, Drango ga je zapazio i još se podrugljivo nasmiješio.

– Dakle, Hitt – vidim da si shvatio kakve bi ti bile šanse. Surov si uvijek bio, ali velik nikada.

Brackett je gutao zrak. Naposljetku upita: – Što želite?

Lester se iskašlje, pa ledenim glasom odgovori:

– Josuah mi je oduzeo banku, pa sada ja tebi oduzimam ranč. Tvoj brat me namjeravao istjerati iz doline, a sada ću ja otjerati tebe.

Kako to namjeravaš provesti, Lester?

— U tome ću mu ja pomoći — zahioće Drango. — Među mojim ljudima nalazi se čovjek koji je gledao kako vješaš Wortha. Zaklet će se u to pred sucem. Možeš li zamisliti, Hitt, što će se dogoditi tvojem bratu ako do toga dođe?

Brackett se zgrozi, ali to ne pokaže.

— Kad bi i bilo istina ovo o čemu trabunjaš, to ništa ne znači. U ovu dolinu zakon još nije stigao. A kako ne postoji zakon, nema ni suca ni porote. Morali biste me sprovesti u glavni grad.

— Pa, ne bi bilo tako složeno — zahioće sada i Emmet Lester. — Naime, mještani su jučer održali sastanak i jutarnjom su poštanskom kočijom njihovi izaslanici otputovali u glavni grad. Nadamo se da ćemo za otprilike tjedan dana ovdje pozdraviti šerifa. Njega će, vjerojatno, ovamo dopratiti četa konjice.

— Mene to neće osobito pogoditi, no Drango mora hitro odmagliti. Uostalom, što bi tu dulje i radio? Stoku više ne bi morao krasti, jer bi ga konjica brzo stigla. Dodu li šerif i vojska ovamo, to ni vama neće koristiti.

I odmetnik i bankar kimnu. Drango se naceri, pa reče:

— Točno. Ja moram odmagliti. E, vidiš baš sam se zato sjetio svog prijatelja Lestera i s njim ugovorio jedan posao. On će od tebe preuzeti »Sjekiru«, a meni će isplatiti onoliko koliko ranč vrijedi. Ti ćeš, međutim, njemu ranč prodati za jedan dolar; ako nećeš, poslat ću očevica vješanja šerifu i on će za tobom razaslati potjernice.

Sada je sve bilo jasno. Brackett je znao da je izgubljen ako ga prijave. Zatvorit će ga, a onda će i drugi po-

dići tužbe. Uradio je koješta. Sve ga možda ne bi stajalo glave, ali bi potkrijepilo izjavu očevica vješanja.

— Vi, pasje buhe! — ražestio se. — Ubio sam Wortha zato što je iz zasjede pucao na Josuaha. Doduše, na to me nije nagnala bratska ljubav. Jednostavno se nije smjelo dogoditi da netko puca na jednog Bracketta, a da za to ne bude kažnjen.

— Sam Worth nije bio kriv. Okomio si se na nevinog grubo će Drango.

— Da nisu nevini i Cole Twist i Jim Miller? — bijesno se rugao Brackett. — Kad je god tko s Worthova ranča bio premlaćen, netko je pucao na Josuaha. Zato što je ovdje bio glavni. Onda su te ubojice pobjegle pod tvoje okrilje.

— Ne, nisu. Tako glup Miller nije. Upoznao sam ga i procijenio. Kladio bih se s tobom o što god želiš da je Miller sa svojim štićenikom bio sakriven u neposrednoj blizini ovoga ranča dok su tvoji ljudi tragali za njim po bregovima. No, to i tako nije važno. Sada ćeš se s Lestrom odvesti u naselje i prepisati ranč na Emmetovo ime. A da se nitko ne bi čudio tvojoj velikodušnosti, objasniti ćeš da si se suviše zadužio i da želiš nadoknaditi štetu koju je Josuah nanio banci kad je tebi naredio da iz doline otjeraš farmere i male rančere. Jesi li me dobro razumio, Hitt?

Brackett kimne, a onda se iznenada pokrene. Ode do ormarića i otvori ga. U tom trenutku Drango izvuče kolt. Uradio je to strelovito, jedva vidljivom kretnjom.

Međutim, u ormariću nije bilo oružja. Bio je pun boca s pićem. Hitt natoči čašu pa ispije. Onda to ponovi, zureći u pod. Vidjelo se da se napreže kako bi o svemu dobro promislio i grozničavo traži izlaz iz te-

ške situacije. Iznenada se trgne, zaokupljen jednom mislju. I kako je njoj razmišljao, tako je ona dobivala sve određenije oblike, da bi na poslijetku postala kristalno bist. Drango je čekao, miran ali i budan. Lester je pak bio sve uznemiren.

— Što još razmišljaš, Hitt? — upita zabrinuto.

Brackett odloži čašu i uspravi se.

— Sam Worth je, dakle, bio nevini? Hej, Drango, tko je onda pucao u moga brata? Nisu li doista i Miller i Twist nevini? Meci su bili ispaljeni iz puške i došli su iz veće udaljenosti, a i Twist i Miller bijahu u našem dvorištu. Tko je taj treći čovjek? Drango, tko je pucao na Josuaha? Ti bi to morao znati. Da ne znaš, ne bi tvrdio...

Ušuti, pa se zagleda u bankara. Zatim, nagnan čudnom vidovitošću, odlučno reče:

— To si bio ti, pseća buho! Josuah mi je naredio da iz doline otjeram tvoje doušnike, a onda je preuzeo tvoju banku. Kovao si osvetu, a kad se pročulo da je Worth premlaćen, prihvatio si priliku koja ti se pružila. Pokušao si ubiti Josuaha. Da ti je to pošlo za rukom...

— Brbljaš gluposti, Hitt — prekinu ga Lester, hvatajući zrak. Prstima je nervozno pipkao ispod kaputića.

Medutim, Brackett se zagrižljivo uhvatio ideje koja se iznenada pojavila u njegovoj glavi.

— Za taj podmukao pokušaj ubojstva optužen je Worth, zato što je imao razlog da se sveti. I Twist je imao isti razlog. I baš je tada ponovo pucao na Josuaha. Taj put se ubojici posrećilo, pa ga je ubio. Mladić je u to vrijeme bio pred našom kućom i zvao Josuaha neka izađe. Ni Jim Miller ne bi pucao iz zasljeđe. Obojica su preponosna za to. Eh, kakva sam ja slijepa budala!

— Bracketti imaju mnogo neprijatelja — soptao je Lester.

Njegova je ruka i dalje bila pod putićem. Vjerojatno je tamo bio sakriven deringer. Vidjelo se da je strahovito preplašen. Bio je smrtnički blijed, a na čelu su mu klistale kapljice znoja.

— To si bio ti, nitkove! — prijetećim glasom nastavi Brackett. — Kad te vidim ovakvoga, stopostotno sam siguran u to što govorim. Sada sam se sjetio i kako si dojurio do nas da bi nas obavijestio o dolasku Worthove udovice. Pričao si nam i o njezinom zaštitniku i rekao kako je taj čovjek sigurno došao zato da bi osvetio Wortha. Želio si da pritisnem ljude s Worthova ranča i da ih istjeram iz doline. Onda si to isto namjeravao izvesti još jednom, ponovo na isti način. Samo zato da bi ponovo mogao pucati na Josuaha i za to okriviti drugog čovjeka. A ja, budala, naletio sam na to i pretukao mladića...

Ušuti i ispusti dug zvižduk. Iznenada mu lice postane iznureno. Zamišljeno zakima glavom, pa nastavi:

— Dakle, to je bila tvoja igra, Lester. No kako želiš u vatri imati dva željeza, spetljao si se s Jackom Drangom. Možda si uvijek priželjkivao da odjašemo u brda i uletimo u zasjedu, ha? — Načas ponovo ušuti, a onda odlučno izjavi: — Odlučio sam, Lester! Nećeš dobiti moj ranč! Umrijet ćeš, kao što je morao umrijeti i Josuah. Uopće ne moraš priznati da si kriv. Gledam te i vidim da su moji zaključci točni. — Okrenuvši se prema Drangu, nastavi: — Želim ubiti toga štakora. Ako Lester dobije ovaj ranč, i tebe će izigrati. Zato izidi, Jack, i ostani vani. Želim ovoga...

Nije stigao dovršiti rečenicu, jer je strah u Emmetu Lesteru dosegao

vrhunac. A kako se Drango nije ni pokrenuo, niti je išta rekao, vjerovao je da se odmetnik dvoumi i da mu možda neće pomoći. Zato je iz unutrašnjeg džepa kaputića izvukao deringer i uperio ga u Bracketta. Pri tome je vrištao lud od straha:

– Ti si budala, Hitt! Ranč ili život! Nemaš nikakvih dokaza protiv mene, ali mi imamo svjedoka koji će se zakleti da si kriv!

Brackett kimne. Kad je posegao za koltom uopće nije žurio. Samo je neprirodno mirno rekao:

– Ubit ću te, Lester.

Tri metka pogode Hitta Bracketta prije nego što je stigao izvuci oružje i usmjeriti ga u Lestera.

Prva dva bila su ispaljena iz Lesterova deringera, treći iz Drangova kolta. Odmetnik je revolver gurnuo gotovo istodobno, jer je revolveraš ipak odlučio pomoći bankaru. Iako je oružje izvukao pošto je Lester već pucao, između hitaca uopće nije bilo razmaka.

Udarci metaka odbaciše Bracketta do zida. Po snazi kojom su ga meci pogodili, osjetio je da će umrijeti. Međutim, o tome nije razmišljao. Sve htijenje bilo je usmjereno na to da ubojica njegovog brata mora biti kažnjen.

Iako pogoden nasmrt, uspio je opaliti. Onda mu kolt ispadne iz ruke. Lagano izdahnuvši zrak, počne kliziti niz zid i naposljetku se ukoči na podu.

Drango je promatrao Lestera. U prvi mu je tren izgledalo da bankar nije pogoden, no onda je ovaj duboko uzdahnuo i u tri nesigurna koraka pokušao stići do stolca presvučenog bizonovom kožom. Međutim, nije više mogao sjesti. Noge mu

u koljenima poklecnu i on se prevali preko stolca.

Jack Drango se odjednom našao u sobi s dva mrtvaca.

– Do vraga! – prokune hrpavim glasom.

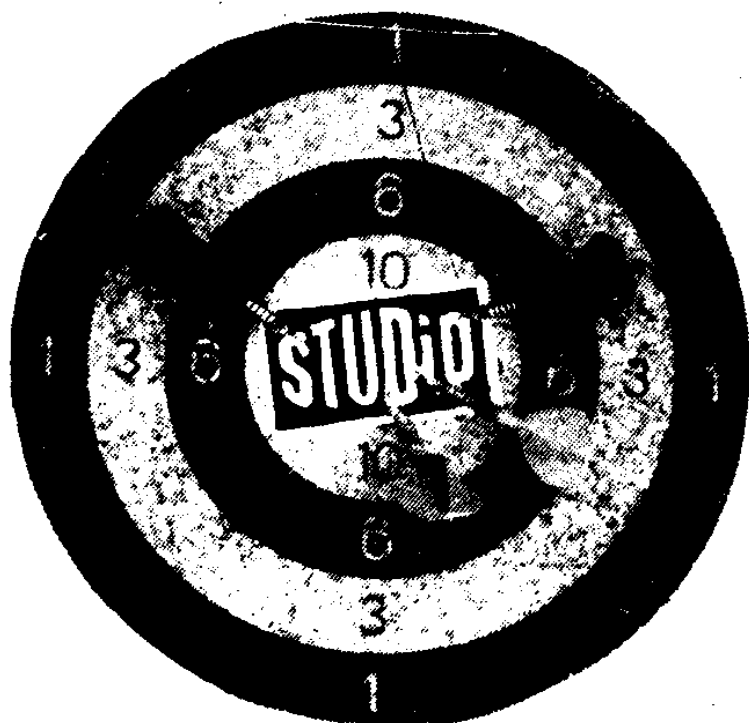
Dokle, sve bijaše uzalud. Muka nije urodila nikakvim plodom. Ubojice su se međusobno pobile. Pa, možda je tako moralo biti.

«Šekira» više nema vlasnika. Emmet Lester je mrtav. U dolinu će uskoro stići zakon, a to znači da od ovoga ranča neće imati nikakve koristi.

Neko je vrijeme stajao i razmišljao. Naposljetku zaključi da u ovom kraju za njega više nema posla. Bracketti su mrtvi i njihova sjena više neće padati na dolinu. Ljudi će se osjetiti slobodnima. Da je već i sada tako, stanovnici Oasisa su dokazali time što su u glavni grad poslali izaslanike. Zakon će ubrzo stići ovamo. Zastupat će ga šerif, a u prvo vrijeme pomagat će mu odred konjice. Među prvim zadacima bit će, nedvojbeno, organiziranje potjere za Jackom Drangom.

Da, njemu su ovdje dani odbrojan. Sada čak ne može iz doline otjerati veliko stado goveda. Pri takvoj bi gonidbi u jednom danu u najboljem slučaju prevalio petnaestak milja. Kad bi konjici bilo potrebno čak deset dana da dode ovamo, bila bi joj dovoljna tri dana da sustigne njega i njegovu družbu.

Emmet Lester bijaše budala. Pokrenuo je jednu igru, ali mu je ona uskoro izmakla iz ruku zato što ju je povel jača sila. Naposljetku je Hitt Brackett posve nagonski pogodio o čemu je riječ. To možda i ne bi bilo loše da se on bojava smrti. Brackett je bio zao, prost i nemi-

SAMO S POMOĆU

REVIJE

STUDIO

MOŽETE BESPLATNO
DOĆI DO
KOLOR-TELEVIZORA
I HI-FI UREĐAJA!

losrdan, ali nije bio kukavica. Odlučujuće bijaše baš to. Kad je shvatio tko mu je ubio brata, nije oklijevao ni sekunde. Osveti je dao prednost pred vlastitom sigurnošću i vlastitim životom.

Jack Drango stavi u kolt novi metak, pa utakne oružje u korice. Onda se okrene i, zveckajući mamuzama, krene iz sobe.

XI

Kad su meci zapraskali, Holliday je htio izvući koltove i napustiti zaklon.

Zaklon je bio gotovo savršen. Hodnik je bio u polumraku, a stubište je priječilo svjetlu iz sobe da ga bolje osvijetli. Međutim, baš se zato iz hodnika dobro vidjelo u sobu.

Holliday se htio uplesti u borbu jer nije mogao dopustiti da čovjek kao što je Jack Drango ode nekažnjen. Međutim, kad je izvukao koltove Larrimer, koji je stajao iza nje, ga, obuhvati njegove nadlaktice i pritisne mu ih uz tijelo. Pri tome mu šapne u uho:

– Mirujte ili će nas ovaj sve poubijati.

Overmile priteče Larrimeru u pomoć. Obojica su ga čvrsto držali. Holliday je nastojao da ne prouzroči ni najmanju buku, iako ga je preplavio bijes prema tim kukavicama.

Kad su začuli zveckanje Drangovih mamuza, rančeri su odahnuli.

– Da nas je čuo ili opazio, sada bismo bili mrtvi – promuklim glasom reče Overmile.

– Vi mu niste dorasli, Miller, i ne biste nas mogli zaštititi. – doda Larrimer. – Borba bi bila posve besmislena. Drango i njegov čopor sada će sigurno odmagliti iz ovoga kraja i poći u potragu za novim lovištem. Nećemo više izgubiti nijedno govedo.

– Drango je razbojnik, a vi ste budale – odgovori Holliday. – Ode li odavde, negdje drugdje će kao vuk napadati dobre ljude. Osim toga, nije sigurno da će guverner poslati konjicu. Možda će najprije doći šerif s jednim ili dva pomoćnika, a njih će Drango jednoga za drugim ukloniti. Možete li i zamisliti što je sve Jack Drango još kadar odlučiti? Uistinu ste budale.

Rančeri počnu uzmicati. Onda se okrenu i požure prema stražnjem izlazu.

Holliday krene hodnikom, zaobiđe stubište i brzo prode dnevnom sobom. Samo je letimično pogledao mrtvace i zatim hitno zakorači na trijem.

Jack Drango je upravo namjeravao uzjahati. Dotad je, naime stajao kraj konja, gledao okolo i razmišljao. Kad je ugledao Hollidaya, izvuče nogu iz stremena i u tri žustra koraka odmakne se od konja.

– Hej – iznenađeno usklikne Drango – pa to je Jim Miller! Nećete mi valjda reći da ste cijelo vrijeme zajedno s Twistom skriveni ovdje, na ranču?

– Gotovo je tako. Nismo bili udaljeni više od pola milje.

– Pa, vaše su nedaće sada minule, zar ne? – odgovori odmetnik nakon kraće stanke. – U ovoj dolini uskoro više nitko neće imati briga. Bracketti su mrtvi, bankar također, a ja moram bježati pred zakonom. Josuah Brackett nije želio nijedan zakon osim svojega, ali on je mrtav i više ne može štititi ni naselje ni dolinu. Zato su stanovnici poslali izaslanike...

– O svemu sam dobro obaviješten – prekine ga Holliday.

Drango je neko vrijeme šutio i promatrao sugovornika. Nikako nije mogao shvatiti kako bi ga taj čovjek mogao zaustaviti, ali je pre-

dosjećao opasnost. Zato se brzo ogleda. Osim toga mršavog i bolešnog čovjeka upala lica nigdje nije bilo nikoga.

Sve bješnji, muklo upita:

– Želite li još što, Miller?

– Želim, Drango. Namjeravam vas zadržati i izručiti prvom predstavniku zakona koji stigne ovamo.

– Eh, Miller, to vam je loša šala!

– Ne šalim se. Vi ste razbojnik, Drango. Kad svoju družinu povedete u neki drugi kraj ondašnjim će ljudima, dobrim, miroljubivim i radišnim, naići loši dani. Međutim, postoje i drugi razlozi zašto neću dopustiti da odete.

Jack Drango se strelovito naceri, pa malo razmakne noge i čvrsto se upre o njih. Ruke su mu bile u visini bokova. Djelovao je vrlo samouvjereno i opasno.

– Kakvi razlozi? Osobni? Nemoгуće! Dosad se nismo sreli.

– Često sam sretao ljude vašeg kova.

– I oni vam se ne svidaju?

– Ne svidaju. No, Drango, hoćete mi nešto iskreno reći? Zanima me da li je Worth uistinu krao stoku. Zacijelo jest, jer odakle bi inače tele sa »Sjekire« bilo žigosano njegovim žigom.

Drango se još opasnije i ljuće naceri.

– Morao sam u dolini izazvati zbrku – nemarno odgovori. – Podvalio sam Brackettima i njihovim ljudima. Pobrinuo sam se da se u malobrojnom stadu malih rančera i farmera uvijek nade poneko tele sa žigom »Sjekire«. Hitt Brackett se brzo ustremio na takve ljude i otjerao ih iz doline. I tako su ostali sve više mrzili ranč »Sjekira« i sve što je s njim u vezi. Radio sam to zato što sam se nadao da će ti ljudi u konačnom obračunu s Brackettima biti na mojoj strani. Pobrinuo sam

se da svi mrze Brackette zbog njihove surovosti kako niotkud ne bi dobili pomoć.

Odmjetnik odmjeri Hollidaya. Kad je vidio da sugovornik nije ni trepnuo, nastavi:

– Tako je i bilo. Kad je Mingo Skip napao moj logor, Larrimerovi i Overmileovi ljudi odmah su odustali od borbe. Jahaće sa »Sjekire« mogao sam sâm pobijediti. Jedino s čime nisam računao je to da će se ljudi iznenada odvažiti i otrčati guverneru. To me zateklo pa nisam stigao poslati svoje ljude da zaustave kočiju i izaslanike za uši izvuku iz nje. Dakle, odgovorio sam vam, Milleru. Što sada?

– Drago mi je da Worth nije bio kradljivac stoke. Dakle, Drango, vi ste krivi za sve nevolje u ovom kraju. Vi ste pokrenuli lavinu. Vi ste se pobrinuli da Bracketti postanu surovi i otjeraju doseljenike. Tako je bio uništen i Emmet Lester, pa je i on počeo mrziti Brackette. Svojom prljavom igrom skrivili ste Worthovu smrt.

– Želio sam iz doline otjerati što više goveda, pa sam zato ljudima otežao život. Staro je geslo stokokradica: kad se dva psa svadaju, treći ukrade kost. No predugo brbljam s vama, Miller. Vi ste prilično opasan čovjek, to ste i dokazali, ali nemojte ni pokušati da me zaustavite. Na našem tlu žive možda dva čovjeka koja bi u okršaju sa mnom imala izgleda: Wyatt Earp i Doc Holliday. Čuo sam za njih, a poznajem i neke od njih koje su porazili, no mogao bih uspjeti i protiv njih. Svi ostali veliki revolveraši su mrtvi. Više ne postoju Billy Kid. Čak je i Bill Hickock morao umrijeti. Od garde velikih nitko nije ovdje. Pa, zbogom Miller. Ja odoh.

Posljednje je rečenice izgovorio

hladnim i ostrim glasom, a onda se okrenuo prema konju.

U pola okreta zaustavi ga glas čovjeka kojega je poznavao pod imenom Jim Miller. Taj glas opasno mirno izgovori:

– Ja sam Holliday... doktor J. H. Holliday. Prije nego što sam došao ovamo bio sam u Tombstonu s Wyattom Earpom. Drango, otpašite opasač i spustite ga na zemlju. Želim vas predati šerifu, kako bi se vaša obezglavljena družba raspršila na sve strane.

Drango kao da nije čuo ništa osim prvih riječi. Zaprepašteno je i s nevjericom buljio u blijedoga muškarca.

– Holliday? Vi ste Holliday?!

Promucavši to, ruke mu krenu prema koltovima. Povukao je tako brzo kao nikad u životu. Spoznaja da mu nasuprot stoji jedan od najvećih projurila je kroz njegovo tijelo poput električnog udara i pokrenula ruke. Nalikovao je dinamičnoj patroni koju je dotakla iskra.

Dok je potezao oružje, preplavilo ga divlje veselje ali i nada. Uvijek je želio odmjeriti umijeće s jednim od posljednjih revolveraških kraljeva. Poželio je da jednoga dana ostane jedini, posljednji, i da ude u povijest.

Kad je pritisnuo obarače, ugleda vatru iz protivnikovih koltova i istodobno u glavi osjeti eksploziju. Meci što ih je on ispalio zarili su se u zemlju tik pred Hollidayem, ali on to više nije vidio.

Jack Drango bijaše mrtav.

Da je Holliday htio, mogao se dosad obogatiti. U mnogim su državama bile raspisane visoke nagrade za glave mnogih koje je ubio. Kad bi zbrojio sve te nagrade, svota bi bila viša od petnaest tisuća dolara. Međutim, on nije bio lovac na ljude. Ne bi zahtijevao nagradu već zato

da ga mladići željni slave ne traže u namjeri da se s njim ogledaju. Takve budale, čije su misli zaokupljene željom da se proslave na tako žalostan način, i gonjeni bolesnom željom, umirali su vrlo mladi.

Holliday spremi koltove, pa sjedne na najgornju stubu trijema. Disao je plitkim dahom, jer je napadaj kašlja bio vrlo žestok. Kad se smirio, bio je strahovito iscrpljen. I tek je tad opazio da pred njim stoje Overmile i Larrimer.

– Nikad ne bismo povjerovali, Miller, da netko može pobijediti Jacka Dranga. Uistinu nikada! Recite, tko ste vi zapravo?

– Zar je to važno? – ogorčeno uzvratiti Holliday. – Meni nije do žalosne slave. Ako mi želite učiniti prijateljsku uslugu, recite ljudima da je Dranga ubio Hitt Brackett. Momak bi to i tako bio vrlo rado uradio. Brackettu neće naškoditi ako ljudi budu vjerovali da je pobijedio odmetnika, a ja ću imati mir.

Rančeri kimnu. Još nisu mogli povjerovati da je taj iscrpljen bolesnik tako opasan borac.

– Rekli ste da vam činimo prijateljsku uslugu, Miller – naposljetku promrmlja Overmile. – No kako takav čovjek kakav ste vi može biti prijatelj kukavica?

Holliday zanijeće glavom.

– Niste kukavice. Vi ste samo pametni ljudi koji nisu htjeli napasti bijesnog planinskog lava. Mel, Kirby, ja sam bolestan čovjek i vjerojatno neću dugo živjeti. Znam barataati koltom i ne plašim se smrti, što su prednosti kojih vi nemate. Pred vama je dug život sa svim radostima koje on pruža. No i sa oružjem u rukama bili biste pred Drangom tako bespomoćni kao što su vaši kućni psi pred gorskim lavom. Ne, to sa vaše strane nije bio kukavičluk.

**specijalne pusto-
lovine specijalnih še-
rifa i specijalnih zlo-
činaca kao i specijal-
nih kauboja koji pucaju
iz specijalnih pištolja
u specijalnim dvobojima
naći ćete u specijalnom
izdanju tjednika »laso«
koji donosi dva spe-
cijalna western-romana**

Rančeri ga zahvalno pogledaju. Njegove riječi vratile su im djelić samopoštovanja.

– Odvezite Twista u naselje – nastavi Holliday – i dobro se pobrinite za njega. I pozdravite mi Ann Worth. Mnogo sam mirniji kad znam da ima susjede i prijatelje koji će je štiti.

Veselo su kimnuli. Overmile reče:

– I nas će to radovati.

– Pred nama su novi, bolji dani – doda Larrimer, a onda se zaprepašteno zagleda u Hollidaya. – Hej, zar se nećete vratiti gospodi Worth?

– Više joj nisam potreban. U dolinu će uskoro stići zakon i red i svi će biti zaštićeni, pa ni njoj neće biti potrebna moja zaštita. Već sam vam rekao da ću ubrzo umrijeti. – Posljednju je rečenicu promrsio, a onda glasnije nastavi: – Sada podite, no mislite na ono što ste mi obećali. Ostavite me samoga. Ja ću se opskrbiti zaliham, a onda ću krenuti svojim putem.

– Kamo? – upitaju jednoglasno.

Holliday rukom pokaže prema prostranstvima.

XII

Put kojim je prošao prostirao se daleko za njim. Poslije nije mnogo govorio o tome što se sve zbilo tokom tog vremena, no bilo je sigurno da je mnogo mjeseci proveo na visoravnima Kolorada daleko od civilizacije. Živio je s Indijancima i čekao smrt.

Prošlo je osamnaest mjeseci otako je napustio dolinu Oasis. O tom vremenu nema mnogo zapisa njih svjedočanstava, ali o onome što se dogodilo u ljetu godine 1883. legende su vrlo žive. Zato piscu ove priče nije bilo potrebno mnogo mašte da bi opisao te događaje.

Eto kako je Doc Holliday stigao do kraja svog puta.

Jednog priepodneva jedan je jahač dojahao do razvoda na prijevoju, odakle se pružao pogled na dolinu Oasis, i tu zastao.

Bio je visok i mršav, ali ta mršavost nije bila posljedica iznurenosti ili bolesti. Njegova je kosa na sljepočicama bila prosijeda, a i u šiljatim brkovima nazirala se pokoja sijeda dlaka.

Čovjek je bio odjeven u kožnato odijelo. Ispod otkopčanog kaputića stršale su dvije drške koltova, koje je nosio u koricama pod pazuhom.

Laganim, gipkim pokretom jahač klizne iz sedla, pride rubu zaravni i zagleda se u dolinu pod svojim nogama.

Obradovalo ga je ono što je ugledao. Pod nogama su mu se sterali terasasti ravnjaci obrasli šumom. Posve nisko, već pri podbrežju, iz šuma su izlazili srebrenkasti potoci i zatim žuboreći krivudali prema jugu. Tamo su se, pak, uzdizali brežuljci. Oni su sprečavali pogled na južni dio doline.

Čovjek je, međutim, znao da se iza tih brežuljaka nalazi ranč Worthovih. Od prijevoja do ranča u ravnoj je crti više od pedeset milja.

Ponovo uzjahavši, usmjeri konja nizbrdo.

Na jednom dijelu puta u susret mu je došla poštanska kočija. Šestoropreg se s mukom uspinjao prema prijevoju. Kočijaš i pratitelj srdačno su odzdravili na njegov pozdrav.

Jahao je dalje, sve dublje i bliže dolini. Stabla su postajala viša. Uskoro se među glasove i šumove šume umiješao zuj pčela. Potoci su žuborili, lišće drveća suškalo na po-vjetarcu. Glasali su se tetrijebi, pjevale ptice. Kroz granje su hitale vje-

LJETNI KVIZ '81

- Iskoristite godišnji odmor i za rekreaciju uma! Provjerite svoje znanje i zabavite se pri tom uz pomoć specijalnog enigmatskog izdanja LJETNI KVIZ '81
- Brojne zanimljive SKANDINAVKE, talijanske i klasične križaljke, rebusi i crtane zagonetke
- Uključite i porodicu — ovo izdanje je namijenjeno cijeloj porodici
- Specijalni umetak — »ratna« igra u četverbojnom ofsetnom tisku
- Popularni nagradni natječaj
- Razonoda za cijelu porodicu

LJETNI KVIZ '81

verice, a na zemlji je bilo obilje životinjskih tragova.

Jahač je sve to promatrao s ušice. Preplavilo ga veselje. Kako je lijepo ovuda jahati, zdrav i čio! Opet se mogao veseliti svemu lijepome, svjestan da život krije još tisuće čuda.

U predvečerje stigne do velikog bazena, kod kojega je šuma završavala, i izađe na čistinu. Odatle se pružao predivan pogled na zalazeće sunce, na bujne i zelene livade, i na daleke, tamne bregove. Ulogorio se, naložio vatru i ispekao tetrijeba kojega je usput ulovio. Zatim legne.

Kad se razdanilo, već je jahao prema brežuljcima. Usput je sve češće nailazio na goveda. Opazio je i mnogo manjih rančeva i farmi.

Prevalivši dio puta, susretne jahače. Bio je to otac sa tri sina, između četrnaest i osamnaest godina. Kad ih je pozdravio, ljubazno su mu odzdravili. Pri tom prvom susretu sa stanovnicima doline jahač je vidio da se ponašaju prijateljski i da nisu nepovjerljivi prema strancima, a to je bio dobar znak. Vidio je da samo otac ima pušku a mladići nišu naoružani.

U dolini je vladao mir i to ga je obradovalo. Onda upita pun nade:

– Postoji li još ranč Worthovih?

– Kako ne – kimne najstariji muškarac. – To je jedini ranč u dolini koji vodi žena. Lijep ranč, a vlasnica je još ljepša. Jeste li s njom u rodu, gospodine?

– Nisam – promrmlja čovjek koji je dojahao iz pustoši. – Drago mi je da je dobro – doda, pa upita: – Kako je dječacić?

– Vidio sam ga prije tri tjedna, kad sam na njihovom ranču kupovao rasplodnog bika. Divan dječak. Cole Twist ga je morao uzeti na

sedlo i nekoliko puta jahati dvorištem amo-tamo. – Drago mi je da je živ i živahan – promrmlja stranac, pa pozdravi i pojaše dalje.

Naseljenik i njegovi sinovi gledali su za jahačem. Odjednom se otac trgne, dlanom udari po čelu i uzvikne! – Mladići, sada znam tko je taj čovjek! Dolazi iz pustoši, u korica-ma ispod pazuha ima dva kolta, a ispod lijevog kuta usta ožiljak. Hajdemo brzo do Larrimera! Prije nekoliko mjeseci Mel mi je ispričao jednu priču i...

* * *

Stranac je jahao cijeli dan. Kroz rascvjetalu dolinu u kojoj je bilo mnogo rančeva na kojima su uzgajali stoku i farmi što su ih obradivale vrijedne ruke poljodjelaca. Vidio je livade i pašnjake, oranice i polja.

Poslije podne s jednog brežuljka ugleda nekadašnje naselje, izraslo u gradić. Podignute su mnoge kuće, a ulice su bile uredene. Po njima su se kretali konjanici, pješaci i kola.

Odjahao je u grad i produžio nekoliko milja novom poštanskom cestom. Kad je stigao do mjesta gdje se odvajao uži put, ugleda putokaz i na njemu prikucan poštanski sandučić. Na putokazu je pisalo:

RANČ WORTH.

Produži sve polaganije. Povremeno je čak zauzdavao konja, kao da oklijeva, a onda bi ga ponovo zamuznuo. Jahao je između brežuljaka i naposljetku, u zalasku sunca, ugledao ranč. Bio je uistinu lijep. Sa zgradama od čvrste građe, dobrim koralima i velikim vrtom iza glavne zgrade. U njemu su se kretali jedna žena i dijete. Brali su jagode.

Jahač uzdahne, pa produži koralom. Kad je stigao do koralu, trojica kauboja koji su sjedili na ogradi i odmarali se prije večere, pažljivo

su ga pogledali. Onda se između staja pojavio i četvrti muškarac. Bio je mlad, ali se vidjelo da je samosvjestan i okretan.

Jedan od onih na ogradi pokaže prema tom čovjeku i reče:

– Ako se želite uposliti na našem ranču, onaj tamo je predradnik.

Stranac kimne i zahvali, pa produži. Zauzdao je konja tik pred mladim predradnikom i stavio ruke na jabuku sedla.

Predradnik pogleda prema njemu, pa se trgne. Snažno protrlja oči, kao da ne vjeruje da ga vid dobro služi, a onda čudnim glasom krikne:

– Jim! Zar si to ti? Svetoga mi dima, pa to nije moguće!

Holliday kimne.

– Da li ste me očekivali? – upita.

I Twist kimne. Žustro proguta slinu, a onda se okrene i htjede otrčati.

– Ne, Cole! – brzo ga zaustavi Holliday. – Nemoj me najaviti. Moram joj vidjeti oči kad me ugleda. Moram vidjeti da li me čeka.

– Svi mi cijelo to vrijeme nismo radili ništa drugo nego čekali. I nadali se – uzrujano odgovori Cole.

– Jim, sve naše misli i sve naše želje uvijek su bile uz tebe! A Annina vjera bijaše nepokolebljiva.

Holliday sjaše.

– Pobrini se za konja, Cole – promrmlja i utisne uzde u mladićevu ruku.

Kad se Cole s konjem približio koralu, jedan od kaubojja koji su sve to znatiželjno promatrali upita:

– Cole, tko je taj stranac?

– Jim Miller. Mnogo sam vam o njemu pričao, zar ne?

Na licima kaubojja pojavi se strahopoštovanje.

– To je on? – upita drugi kauboj.

– Čovjek kojega je gospoda Worth čekala? – doda treći.

– On će ovdje biti gazda – sa smiješko im objasni Twist a ljudi u dolini će ga poštivati. Postat će cijerenjeni i velik čovjek, ali na posve drugačiji način nego što su to htjeli Bracketti.

U međuvremenu je Holliday obišao kuću i stigao do vrta.

Mališan, koji je lovio leptira, trkom mu je dolazio u susret. Leptira nije uhvatio, jer su mu se čvrsto nožice splele pa je pao.

Holliday klekne i podigne ga.

– Zdravo, Jimmy!

Mališan ga je začudeno gledao. Onda ga uhvati za šiljate brkove i upita:

– Tko si ti?

– Što misliš tko sam, Jimmy?

Jimmy ga je ozbiljno promatrao, s prstićem u nosu. Nakon nekog vremena poviče:

– Ti si veliki Jim! Veliki Jim!

Holliday se nasmije i pogleda prema Ann.

Stajala je između gredica s jagodama, okamenjena i nepomična. Košarica joj je kliznula iz ruke i jagode su se rasule po zemlji.

Holliday joj lagano pride, s dječaćićem na rukama. Kad je došao na samo korak od nje, stane.

Gledali su se.

Jimmy na Hollidayevim rukama neprekidno je vikao:

– Veliki Jim! Veliki Jim!

Nisu ga čuli.

Tada Ann nježno reče:

– Vratio si se, Jim. I ozdravio si. Čekala sam te.

U njezinim je očima blistala radost. Vidjevši da ga je uistinu čekala i da je vjerovala da će joj se vratiti, nje govim se tijelom razlije blazenstvo.

Uistinu me želiš? – upita. – Tada sam odjahao zato što ti više ni-

sam bio potreban i zato što nisam vjerovao da bih mogao ozdraviti. Tebi je potreban zdrav muž, koji...

– Šuti!

Pride mu, podigne se na prste i poljubi ga.

– Smiri se, Jim Holliday. Vratio si se kući. Želim se udati za tebe. I Jimmyju je potreban otac. Oh, kako smo te dugo čekali!

– Znaš moje pravo prezime? – upita začuden, osjećajući na usnama njen topao poljubac.

– Josuah Brackett bijaše poslao na jug čovjeka imenom Sego. On je slijedio tvoj trag sve do Tombstonea. Kad se vratio ovamo, došao je k meni i samo je meni rekao tko si. Zatim je odjahao iz doline, a da ni s kim nije razgovarao o tebi.

– Želim i dalje ostati Jim Miller. Holliday je umro negdje u pustoši. Bio je bolestan i smrt ga je obilježila. Nije bio ništa drugo do revolveraš, kartaš i pijanac, kojega je neuredan život upropastio. Ja sam Jim Miller. Smeta li ti to, Ann?

– Meni je svako ime dobro, Jim, jer te poznam. i to vrlo dobro.

* * *

Eto, dragi čitatelji, to je priča o Hollidayevom putu. Meni ju je ispričao jedan starac koji nije znao pravo Millerovo prezime. Uvijek je o njemu govorio kao o Jimu Milleru, no ja sam znao da je riječ o Docu Hollidayu.

K R A J

U PRIPREMI:

**Nevada Carter:
ODMETNICI**

**SPECIJALNO
IZDANJE**

2 romana

LASO

CIJENA 30 d

**western
križaljka**

TEKSAŠANI SU DOŠLI

Kod svog prodavača novina
kupite i **SPECIJALNO** izdanje
sa dva romana

**SPECIJALNO
IZDANJE**

2 romana

LASO

CIJENA 30 d

**western
križaljka**

MRTVI GRAD